

rcs_mehromah @ مارادنبال کنید؛ چاپ رایگان تبلیغ برای مخاطبان

آغاز سال یک هزار و چهارصد و یک بر همه ایرانیان مبارک باد

بزرگترین حادثه عالم ::

نور آشکار ولایت ::

تحقق رستاخیز ::

غیبت، امتحانی الهی ::

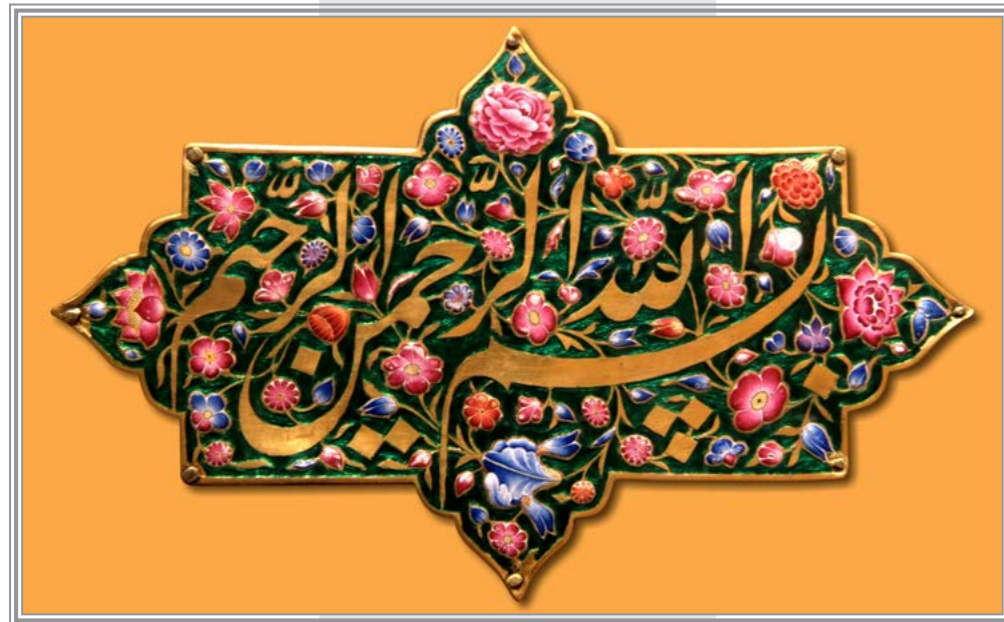
آماده شویم ::

موعود انجیل و تورات

نعمتی در
میان مردم

جمعیت هلال احمر
موسسه فرهنگی و اجتماعی
موزه و نمایشگاه ولی فقیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مفتاح كل كتاب:
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، کلید هر نوشته‌ای است.

مکتب الرسول ج ۱، ص ۵۴

آستان جانان و گلبانگ سربلندی ۳۰

آستان جانان و گلبانگ سربلندی

در روز مظهر بان الله
اعلیٰ علیا پروردگار

آستان جانان و گلبانگ سربلندی، نمادی از عشق و مهر است که در دل مردم سراسر ایران جایگاه ویژه‌ای دارد. این نماد، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این نماد، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این نماد، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این نماد، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

یکی بود، یکی همیشه... ۴۰

یکی بود، یکی همیشه...

روایتی استوار و حضور آفاق
یکی بود، یکی همیشه... روایتی استوار و حضور آفاق. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

متاورس؛ شوخی که جدی شد ۶۲

متاورس؛ شوخی که جدی شد

شوخی که جدی شد
متاورس؛ شوخی که جدی شد. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

سبک زندگی

سبک زندگی

گرفتن مجال از فراموشی
در دوران سالمندی | ۴۴

بد غذا یا بازیگوش؟ | ۴۶

۲۱ آنتی بیوتیک طبیعی
برای افزایش مقاومت بدن | ۴۸

دوستانی بهتر از آب روان | ۵۰

تاریخ

تاریخ

سه شکست انگلیس
در نهضت ملی شدن نفت | ۵۲

قله‌ای فراتر از سرحد | ۵۳

خالق یکی از بزرگترین اسناد ملی، فرهنگی
و زبانی ایرانیان | ۵۴

صدای مادرانه شعر معاصر | ۵۵

تلاش برای بیداری مشرق زمین | ۵۶

فرهنگ و ادب

فرهنگ و ادب

شاخسار پر برگ و برکت | ۵۸

معرفی کتاب | ۶۰-۶۱

تک تیرانداز و منصور | ۶۴

هلال

سفر به عراق | ۶۶

جمعیت هلال احمر نیازمند زبان و رسانه
مختص به خود است | ۶۸

مرزبانی از زبان مادری ۶

مرزبانی از زبان مادری

بهر روز که از زبان مادری استفاده می‌کنیم، حافظه ما قوی‌تر می‌شود. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

بخوان رسول عشق و امید! ۱۶

بخوان رسول عشق و امید!

رسول عشق و امید
بخوان رسول عشق و امید! این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

رابطه با مبدأ عالم را حفظ کنید ۲۴

رابطه با مبدأ عالم را حفظ کنید

رابطه با مبدأ عالم
رابطه با مبدأ عالم را حفظ کنید. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است. این مجموعه، یادگاری است از دوران باستان که در سربلندی، استان آذربایجان غربی، ساخته شده است.

سرمشق

سرمشق

کلید تمدن اسلامی | ۸

فروپاشی زبان یعنی فروپاشی تمدن | ۱۰

همه اقوام در زبان فارسی سهیم هستند | ۱۲

آرزوی دیرین رهبر انقلاب | ۱۴

رستاخیز

رستاخیز

موعود انجیل و تورات | ۱۸

پیامبر مهربانی‌ها | ۱۹

بزرگترین حادثه عالم | ۲۰

تحقق رستاخیز | ۲۲

در پرتو معنا

در پرتو معنا

آماده شویم | ۲۶

نور آشکار ولایت | ۲۷

غیبت، امتحانی الهی | ۲۸

نعمتی در میان مردم | ۲۹

چشمه حیات | ۳۲

عترت

بدان که من نسبت به تو مهرانم | ۳۴

منظومه‌ای از بصیرت | ۳۶

تنها با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد | ۳۸

ماه شعبان منه از دست قذح! | ۴۲

مهرماه از نوشته‌ها، پیشنهادها و انتقادهای شما استقبال می‌کنیم.
لطفاً مطالب خود را به نشانی mehromah.helal@gmail.com ارسال فرمائید.
نشانی: خیابان ولیعصر، بالاتراز میرداماد، نش خیابان رشید یاسمی
شماره ۱۳۶۲، ساختمان صلح | کد پستی: ۱۵۱۷۱۳۵۱۱
سامانه پیامکی: ۰۲۰۰۴۸۶۶۴۴ | تلفن: ۰۲۰۰۱۱۳۶۸۸۲

- مدیر هنری: روح اله یاقوتی
- مدیر اجرایی: فیروز شیخی
- مدیر مسئول: عبدالحسین معزی
- مدیرمسئول: عبدالحسین معزی
- زیر نظر شورای سردبیری: مزین نظر شوری
- معاون سردبیر: فرناز فرجی
- مدیرمسئول: عبدالحسین معزی
- مدیر اجرایی: فیروز شیخی
- همکاران: محمد صالحی، محمد جواد کسمایی، شایان ضیایی
- محمد رضا بختیاری، فرناز رخشنده، حمید پورصمیمی
- محمد جهان شاهی، نازنین رشیدیگی، محمود اورعی
- مصحح آرابی: دفتر مشکاة هنر
- چاپ: واژه پرداز اندیشه

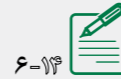
هم نوا با بهار بخشنده و مهربان باشیم

فصل بهار، هنگامه رستاخیز زمین، زمان دمیدن نفحه بیداری بر جسم خواب‌آلود خاک، سرآغاز جریان زندگی در رگ‌های طبیعت و موسم نوزایی رنگ‌ریز بیشه‌ها و مرغزارها است. چه خوش است که آیین دیرین نوروز ایرانی به سنت نیکوی اسلامی درهم آمیخته است. نوروز، فرصت مهر و محبت به یکدیگر، دید و بازدید، عیادت بیماران و یاری مستمندان و دستگیری از نیازمندان است. سزاوار است که با پیروی از گشاده دستی بهار، سفره‌های احسان بگستریم و با تأسی از مهرورزی بی‌پایان طبیعت، به دیگران نیکی کنیم. این همه نقش نگارین که به سرپنجه قدرت الهی بر چهره طبیعت صورت بسته است، نشانه‌ای برای هشیار شدن آدمی از پس خواب گران، حرکت به سوی حق و حقیقت، تمناى شکوفایی و بالندگی و عمل به نیکی‌ها و زیبایی‌هاست.

زیبا است که انسان از غوغای شکوفایی و بالندگی در عهد بهار طبیعت پند بیاموزد و چون گیاه پوسته خود خواهی را بشکافد، نیکی‌ها در او جوانه زند، خوبی‌ها شکوفا شود، روح خروشان و پربشان وی به سوی اقیانوس حقیقت روان گردد و رسم فداکاری و جان‌بخشی، سخاوت و بخشایش، همنوایی و فروتنی، ایثار و از خود گذشتگی، محبت و نوع دوستی از خلقت فرا بگیرد. جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران مخترع است که در همنوایی و همراهی با رمز و راز آفرینش که در نوروز هر سال تکرار می‌شود، آیین مهرورزی، فداکاری، همیاری و خدمتگزاری به مردم را ممارست می‌کند. کارکنان و داوطلبان جمعیت هلال احمر با اجرای برنامه‌های ویژه نوروز، در این ایام بیش از پیش به امداد و نجات و خدمتگزاری به هموطنان عزیز اهتمام می‌ورزند. سازمان‌های وابسته جمعیت هلال احمر بویژه سازمان امداد و نجات، سازمان جوانان و سازمان داوطلبان بیشترین خدمت را به مناسبت نوروز ارائه می‌کنند. این «نوروزبانان بی‌نوروز» در هلال احمر و این جوانان با انگیزه، پویا، تلاشگر و مخلص جمعیت هلال احمر که در ایام نوروز در کنار جاده‌ها برای کمک به مسافران از هیچ کوششی دریغ نمی‌کنند، خود شاهد این ادعاست. «مهر و ماه» ضمن تبریک نوروز به کارکنان شریف جمعیت هلال احمر و همه خوانندگان بزرگوار در پایان سال ۱۴۰۰ یاد و خاطره حضرت امام خمینی (ره) را گرامی داشته و جانبازی‌های دلیر مردان و شهدای گرانقدر انقلاب و دفاع مقدس را ارج نهاده، از درگاه خدای بزرگ برای رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) کمال توفیق و تندرستی، برای مردم عزیز ایران سعادت و تعالی و برای مسافران ارجمند سلامتی و کامیابی مسئلت داریم. همگان دست نیاز به سوی خدای بی‌نیاز بر می‌داریم و می‌گوییم:

یا مقلب القلوب و الابصار
یا مدبر اللیل و النهار
یا محوّل الحول و الاحوال
حوّل حالنا الی احسن الحال

مدیرمسئول

۶-۱۳

زبان فارسی از قدیم‌ترین زبان‌ها و پیوندی است که چندین زبان و فرهنگ را در داخل ایران گرد هم آورده؛ زبانی که خالق شاهکارهای ادبی جهان است و صدها واژه مشترک با دیگر زبان‌ها دارد. در بخش سرمشق این شماره از مهر و ماه پس از حملاتی که از طرف رسانه‌های بیگانه به زبان فارسی انجام شد مطالبی درباره این زبان و عواملی که امروزه بر آن اثر گذارده‌اند، می‌خوانید.

« سرمشق

مرآتو جان شیرینی به تلخی رفته از اعضا
سعدی

مرزبانی از زبان مادری

کلید تمدن اسلامی

فروپاشی زبان یعنی فروپاشی تمدن

می‌شود. باید گفت که ماهیت جریان ارتباطات فعلی حاکم بر دنیا تداوم همان امپریالیسم فرهنگی و استعماری قرن گذشته است و سعی دارد فرهنگ و ارزش‌های خود را بر دیگر جوامع تحمیل کند. یکی از مظاهر مهم این فرهنگ «زبان» است.

برخلاف نسل‌های قبل که فرهنگ، اجتماع و حتی زبان را ابتدا در دنیای واقعی تجربه کرده و سپس به عالم شبکه پا گذاشته بودند، نسل امروزی ابتدا به عالم شبکه پا گذاشته و سپس، از دریچه آن جهان بینی با واقعیات ارتباط برقرار می‌کند و «زبان» یکی از این واقعیات است. هم‌اکنون، درصد قابل توجهی از محتوای موجود در شبکه جهانی اینترنت به زبان انگلیسی است. حتی در یک نگاه خوش‌بینانه و با نادیده گرفتن موضوع فوق باز هم نباید از این مسئله غافل شد که عالم مجازی یک عالم متفاوت است و قواعد، اقتضات و حتی زبان خاص خود را دارد. تسری اصطلاحات این فضا به گفت‌وگوهای روزمره افراد تاحدی که به تغییر زبان محاوره‌ای بخشی از جامعه انجامیده و جایگزینی برخی قواعد گفتاری در نوشتار از جمله تأثیراتی است که حتی در بین گروه‌های مرجع جامعه از فعالان رسانه‌ای تا اهالی ادبیات و زبان فارسی هم رواج دارد و از مسائلی است که در دراز مدت باید نسبت به آن هوشیار بود. مشاعره و خواندن دیوان شعرای بزرگ زبان فارسی در مجامع و مهمانی‌ها در گذشته جزئی از سبک زندگی ایرانی‌ها و یک افتخار محسوب می‌شد، اما این روزها افراد کمتری اهل شعر و حفظ آیات اصیل زبان فارسی هستند. نتیجه حتمی این فرایند، قطع ارتباط فرهنگی و زبانی نسل‌های بعدی با عقبه غنی فرهنگی و ادبی خود است که ثمره قرن‌ها تجربه تاریخی ایرانیان است.

📌 زبان همان فرهنگ است

حال جامعه‌ای را تصور کنید که ریشه در بستر غنی فرهنگی و ادبی و زبانی خود نداشته باشد. با تفاسیری که از زبان در بندهای ابتدایی این سطور شد، این جامعه چقدر امکان ایستادگی در برابر امواج مخرب فرهنگی بیگانه را دارد؟! باید معترف بود که خدشه بر زبان صرفاً خدشه بر نظام ارتباطی یک جامعه نیست که پنجه بر فرهنگ و هویت آن جامعه است. مرور بخش‌هایی از دیدگاه‌های آیت‌الله خامنه‌ای در افتتاحیه سمینار زبان فارسی در صداوسیما در سال ۱۳۶۷ می‌تواند حسن ختام مناسبی برای این سطور باشد: «زبان ملی مهمترین و اصلی‌ترین شاخصه‌ی هویت فرهنگی یک ملت است. هر چه که بر ذهنیت این ملت حاکم باشد، هر مذهبی، هر ایدئولوژی‌ای، هر آداب و سنتی، هر گذشته و تاریخی که داشته باشد، تجسم و تبلورش در زبان ملی است... ضایعه فاسد شدن زبان، ضایعه فاسد شدن فرهنگ یک ملت است... اگر ما نسبت به اهمیت زبان و لزوم حراستش و لزوم تکامل زبان بی‌اعتقاد باشیم، فاجعه بزرگی پیش خواهد آمد، که این فاجعه مربوط می‌شود به فرهنگ ما و معتقدات مورد دل‌بستگی ما.»

شورای فرهنگی

بریتانیا که حامی

اصلی آن وزارت

خارج انگلیس

است، به زبان

انگلیسی صرفاً

به عنوان ابزار

برقراری ارتباط

نگاه نمی‌کند.

از نگاه این شورا

زبان انگلیسی

یک رسانه

قدرتمند است

که ارزش‌های

سیاسی و

اعتقادات

تثبیت شده جهان

آنگلوساکسون

(انگلیس،

ایالات متحده،

کانادا، استرالیا

و سایر ممالک

انگلیسی‌زبان)

را در خود حمل

می‌کند

هویت و فرهنگ یک جامعه باشد. شورای فرهنگی بریتانیا که حامی اصلی آن وزارت خارج انگلیس است، به زبان انگلیسی صرفاً به عنوان ابزار برقراری ارتباط نگاه نمی‌کند. از نگاه این شورا - که ظاهراً یک سازمان فعال در حوزه مسائل فرهنگی است - زبان انگلیسی یک رسانه قدرتمند است که ارزش‌های سیاسی و اعتقادات تثبیت شده جهان آنگلوساکسون (انگلیس، ایالات متحده، کانادا، استرالیا و سایر ممالک انگلیسی‌زبان) را در خود حمل می‌کند. از همین جهت هم باز شدن پای زبان انگلیسی در سایر جوامع صرفاً یک تغییر ظاهری نیست، بلکه باطن آن، نفوذ به دیگر جوامع از طریق مجرای است که ارزش‌ها و جهان بینی دنیای غرب را روانه این جوامع می‌کند.

بر همین مبناست که اتخاذ سیاست‌های حاکمیتی برای حفاظت از زبان ملی در برابر زبانی مانند انگلیسی محدود به کشورهای اسلامی یا حتی آسیایی نیست. قابل تأمل است که در عصر جهانی شدن و تبدیل شدن کره زمین به یک دهکده جهانی و همه‌گیر شدن زبان انگلیسی هنوز کشورهایی هستند که سیاست‌های سخت‌وسختی در حمایت از زبان رسمی و ملی خود در برابر زبان انگلیسی دارند. فی‌المثل اخیراً از طریق مجامع دیپلماتیک فاش شد که مسئولان فرانسوی سوادی آن دارند که زبان فرانسه را به زبان نهادی اتحادیه اروپا تبدیل کنند و فرانسوی را به زبان اداری و رسمی این اتحادیه ارتقاء دهند.

این مهم در مورد کشورهایمانند ایران با یک نظام مستقل فرهنگی مبتنی بر نگاه دینی و اسلامی دوچندان مضاعف می‌شود. از همین جهت، باید در برابر هجوم و سیل ویرانگر زبان بیگانه به ویژه زبان انگلیسی حزم و احتیاط دوچندان داشت. در چنین چارچوبی است که بعضی نگرانی‌ها مانند افزایش به‌کارگیری لغات انگلیسی یا حتی انحصار آموزش زبان دوم به انگلیسی معنادار جلوه می‌کند: «این اصرار بر ترویج زبان انگلیسی در کشور ما یک کار ناسالم است. بله، زبان خارجی را باید بلد بود، اما زبان خارجی که فقط انگلیسی نیست، زبان علم که فقط انگلیسی نیست. چرا زبان‌های دیگر را در مدارس به عنوان درس زبان معین نمی‌کنند؟ چه اصراری است؟ این میراث دوران طاغوت است، این میراث دوران پهلوی است. [مثلاً]، زبان اسپانیولی... چرا زبان فرانسه یا زبان آلمانی تعلیم داده نمی‌شود؟ زبان‌های کشورهای پیشرفته شرقی هم زبان بیگانه است، این‌ها هم زبان علم است.»

📌 تأثیرات ابزارهای جدید بر زبان ملی

نظام ارتباطات و ابزارهای آن در عصر فعلی و عمومی شدن آن بر بستر شبکه جهانی اینترنت هم از دیگر متغیرهای تأثیرگذار زبانی و فرهنگی در عصر حاضر است. گستردگی این نظام ارتباطی در زندگی فردی و جمعی بشر با همه مزایایی که دارد، اما بدون اشکال هم نیست. فضای مجازی صرفاً فضای انتزاعی نیست. این بستر ارتباطی عالم‌گیر در امتداد فرهنگ مسلط تمدن غرب عمل کرده و مجرای انتقال ارزش‌ها و اعتقادات آن تمدن محسوب

اهمیت حفظ زبان فارسی در برابر تهاجم زبان‌های بیگانه

مرزبانی از زبان مادری

«اگر انگلیسی‌ها حوالی سال ۱۸۰۰ میلادی به هند نمی‌آمدند، الآن ما داشتیم به زبان فارسی صحبت می‌کردیم و دیگر به مترجم نیازی نبود.» اوایل اردیبهشت ماه ۱۳۹۸، نخست‌وزیر پاکستان راهی ایران شد و مهمان رئیس‌جمهور وقت ایران بود. خبرنگاران برای پوشش نشست خبری دو طرف دعوت شده بودند که با این عبارت عمران خان مواجه شدند. آقای نخست‌وزیر، آشکارا داشت به استعمار انگلیسی‌ها در هند کنایه می‌زد؛ استعماری که فقط محدود به اقتصاد و نیروی کار نبود و حتی فرهنگ و زبان شبه‌قاره را هم بلعیده و بنیان اساسی هویت و فرهنگ این منطقه از دنیا را با تار و پود زبان و فرهنگ تحمیلی غرب تغییر داد.

📌 پاسداری از ملیت

حفظ، مراقبت و پاسداری از زبان در درجه اول حفاظت از هویت و فرهنگی بومی و ملی یک کشور و جامعه است. جامعه به خصوص آن دسته از جوامع بشری که از عقبه غنی فرهنگ و هویت برخوردارند، قرن‌ها تجربه تاریخی اندوخته‌اند تا بتوانند چنین میراثی را به نسل‌های بعدی تحویل دهند.

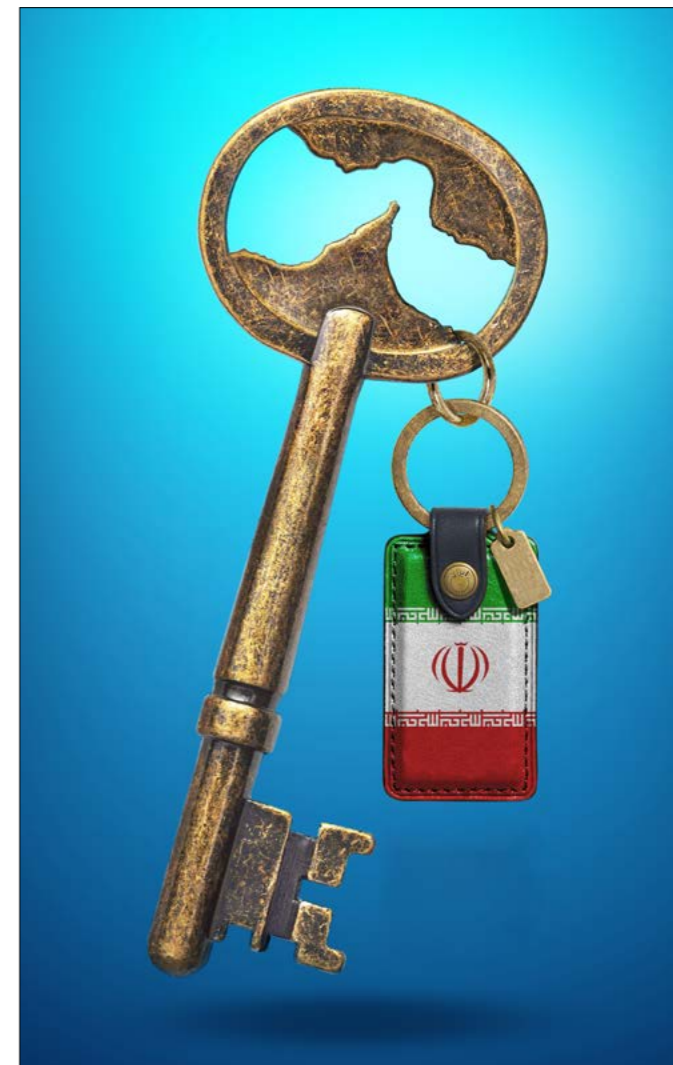
از این جهت، زبان عینیت بیرونی فرهنگ غنی بومی و ملی یک جامعه بوده و حساسیت و مراقبت نسبت به آن، نوعی حساسیت نسبت به فرهنگ و هویت بومی و ملی در برابر فرهنگ اغیار محسوب می‌شود. موضوعاتی مانند افزایش دایره لغات انگلیسی و نفوذ تدریجی کلمات بیگانه در زبان فارسی از این جهت می‌تواند از نمودهای نگران‌کننده تغییر

نقش فارسی در گسترش تمدن اسلامی در گفتگو با دکتر محمد رجبی

کلید تمدن اسلامی

چندی پیش رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره زبان فارسی فرمود: «زبان فارسی یک روزی از قسطنطنیه آن روز، از استانبول آن روز، زبان علمی بوده تا شبه قاره هند... در آستانه -مرکز حکومت عثمانی- زبان رسمی در یک برهه طولانی ای از زمان، زبان فارسی بوده. در شبه قاره هند برجسته‌ترین شخصیت‌ها با زبان فارسی حرف می‌زدند... اما ما در کانون زبان فارسی، داریم زبان فارسی را فراموش می‌کنیم.» برای بررسی تأثیر و نفوذ زبان فارسی و اهمیت آن در تمدن‌سازی نوین اسلامی و نیز جایگاه کنونی زبان فارسی با دکتر محمد رجبی، رئیس سابق کتابخانه ملی ایران و فارغ‌التحصیل رشته فلسفه و زبان‌های باستانی به گفتگو نشستیم. ■

زبان فارسی
چه نقشی در بسط
و گسترش تمدن اسلامی
داشته است؟

در مورد زبان فارسی باید گفت که این زبان مدیون اسلام است و اسلام هم در جایگاهی وام‌دار زبان فارسی است. زبان پیش از اسلام مردم ایران زبان پهلوی بود. هرچند که زبان ذری مربوط به بخش شرقی ایران باستان بود ولی وقتی این زبان با عربی در آمیخته شد، غنای پیدا کرد و زبان فارسی ای را به وجود آورد که ما آن را با شاعران بزرگی همچون فردوسی، سنایی، عطار، نظامی، سعدی، حافظ، جامی و... می‌شناسیم. به خصوص چیزی که کمتر مورد توجه است اینکه موسیقی زبان جدید، تحت تأثیر آمیختگی با زبان عربی بسیار دلنشین شد. کشش‌هایی که در زبان عربی برای «آ»، «او» و «ای» هست به این صورتی که ما امروز تلفظ می‌کنیم در زبان ذری نبود و اینها از عربی وارد تلفظ فارسی شد. این موضوع را در برخی لهجه‌های افغانی و تاجیکی غیر متأثر از زبان عربی که اکنون نیز وجود دارند می‌توان مشاهده کرد. این غنای موسیقایی جدید برای زبان ذری آمیخته به عربی که فارسی نام گرفت سبب شد که ما بتوانیم یک شعر موسیقایی پیدا کنیم که اوزان آن نیز تحت تأثیر ادبیات عرب، همان اوزان بحور شعرهای عربی است. از این جهت زبان و ادبیات فارسی به شدت وام‌دار آمیختگی با فرهنگ مقدس اسلامی است.

اما از آن سو گسترش اسلام هم وام‌دار زبان فارسی است. اعراب تا قسمتی از ایران بزرگ آن زمان را فتح کردند و مابقی عالم اسلام که بخش دیگری از ایران بزرگ بود و نیز آنچه خارج از ایران بزرگ بود را در حقیقت ایرانیان با زبان فارسی به قلمرو فرهنگی تمدن اسلامی افزودند. شما در آسیای میانه به سمت شرق تا کشور مغولستان، تعداد زیادی از بقاع عارفان ایرانی را می‌بینید که به این سرزمین‌ها سفر کردند و مروج اسلام در نواحی دوردست بودند. در هند قدیم که امروز بخش غربی‌اش به نام پاکستان خوانده می‌شود، «ابوالحسن علی بن عثمان هجویری» که از عرفای قرن پنجم هجری است، اسلام را ترویج کرد که مرقدش در لاهور زیارتگاه مردم پاکستان است. عرفای دیگری هم بودند که در این دوره تا اقصی نقاط جهان از جمله هند شرقی که بنگلادش امروزی است رفتند و مردم آنجا را مسلمان کردند. همین طور مردم بخش‌هایی از هندوچین، ویتنام، مالزی، لائوس، کامبوج، فلپین، اندونزی و چین نیز عموماً توسط این عارفان ایرانی با اسلام آشنا شدند. به همین خاطر زبان فارسی برای آنها حکم زبان دینی را

داشت. شما امروز هم در مساجد پکن که دورترین نقطه چین نسبت به عالم اسلام محسوب می‌شد کتیبه‌هایی با اشعار فارسی می‌بینید. آنها نیت نمازشان را نیز به زبان فارسی بیان می‌کنند. بسیاری از واژگان فارسی در زبان‌های مردم این مناطق به صورت دخیل وجود دارد که نشان از تأثیر فرهنگ ایران اسلامی در این مناطق است.

از طرف دیگر اولین و قدیمی‌ترین زبانی که بیش از هزار سال پیش، قرآن به آن زبان ترجمه شد، فارسی است. قرن‌ها طول کشید تا قرآن به زبان‌های دیگری غیر از فارسی ترجمه شود. بدیهی است که اقوام ایرانی‌زبان یا کسانی که تحت تأثیر فرهنگ ایران، فارسی آموخته بودند، اینها از قرآن برگردانده شده به فارسی بیشتری توانستند بهره ببرند تا از زبان عربی که آموختنش برایشان دشوار بود.

حالا اگر توجه کنید که بسیاری از معارف دینی هم به زبان فارسی به رشته تحریر درآمده بود، متوجه می‌شوید که زبان فارسی چقدر توانسته در تحکیم و ترویج معارف اسلامی در بین کسانی که یا فارسی‌زبان بودند یا فارسی را می‌دانستند، مؤثر باشد. به همین دلیل زبان فارسی در بین کشورهای دوردست تمدن اسلامی پس از زبان عربی دومین زبان مذهبی محسوب می‌شود. به خصوص در مناطق ترک‌زبان و شبه‌قاره هند این علاقه به زبان فارسی تا آنجا بود که ترک‌های مسلمان در هر کجا که حکومت تشکیل دادند زبان فارسی را زبان رسمی اعلام کردند. این را هم در ترکان ازبک که در قرن دهم و اوایل قرن یازدهم هجری در آسیای میانه سلسله شیبانی را تشکیل دادند می‌توانید ببینید و هم در تیموریان که قبل از آنها در قرن هشتم تا دهم بودند و زبان فارسی را در کل آسیای میانه به عنوان زبان رسمی حکومت اعلام کردند.

در دولت عثمانی نیز که مناطق گسترده‌ای از جهان را در اختیار داشتند تا مدت‌ها زبان رسمی زبان فارسی بود. حتی در بوسنی و هرزگوین که از تصرفات عثمانی آن زمان بود و مردم آن هم اغلب مسلمان بودند، زبان فارسی آن قدر رواج داشت که ما بین دانشمندان و ادبای آنها به افراد فراوانی برمی‌خوریم که شرح‌مثنوی یا حافظ و آثار دیگر بزرگان زبان و ادب فارسی را از خودشان به یادگار گذاشته‌اند. شرح حافظ «سودی بُسنوی» در اواخر قرن نهم هجری از همین دست آثار است. یعنی حافظ در غیر ایران آنقدر شناخته شده بود که شرح‌های مبسوطی مانند این کتاب را در نقاط دوردست تمدن اسلامی مانند بوسنی در خصوص آن می‌توانید ببینید.

● **آیا رواج زبان فارسی در کشورهایمانند هند ناشی از تحت سلطه قرار گرفتن آنها و نوعی اجبار نبود؟**

اگر توسعه زبان فارسی از روی اجبار اتفاق می‌افتاد، دیگر «فارسی» زبانی نبود که این چنین برای مردم مقدس باشد. در آسیای میانه و هندوستان و پاکستان و بسیاری دیگر از نقاط مختلف دنیا وقتی که می‌خواهند مثنوی یا حافظ یا بیدل بخوانند وضو می‌گیرند و رو به قبله می‌نشینند، کتاب شعر را روی رحل می‌گذارند؛ انگار که با یک متن مقدس سر

اولین و

قدیمی‌ترین

زبانی که بیش از

هزار سال پیش،

قرآن به آن زبان

ترجمه شد،

فارسی است.

قرن‌ها طول

کشید تا قرآن به

زبان‌های دیگری

غیر از فارسی

ترجمه شود.

بدیهی است که

اقوام ایرانی‌زبان یا

کسانی که تحت

تأثیر فرهنگ

ایران، فارسی

آموخته بودند،

اینها از قرآن

برگردانده شده

به فارسی بیشتر

می‌توانستند

بهره ببرند تا

از زبان عربی

که آموختنش

برایشان دشوار بود

و کار دارند. این احترام، علاوه بر معنای مقدس عرفانی که در این اشعار وجود دارد، از تقدس خود زبان فارسی نزد آنها نیز نشأت می‌گیرد؛ چون از این سخن مفاهیم مقدس بعضاً در آثاری به زبان‌های غیر از فارسی هم یافت می‌شود ولی با این تشریفات با آن برخورد نمی‌شود.

این موضوع یعنی رغبت مردم به زبان فارسی شاهد مثال‌هایی نیز در زمان حاضر دارد. بسیاری از شرق‌شناسانی که بنا به توصیه سازمان‌های اطلاعاتی و استعماری زبان فارسی را آموختند و در مورد فرهنگ ایران تحقیق کردند، چنان شیفتگی پیدا کردند که نهایتاً آثارشان در جهتی خلاف مأموریت‌شان شد؛ به گونه‌ای که برخی از آنها طرد یا مغضوب شدند. ما می‌دانیم که مؤسسات شرق‌شناسی در تمام کشورهای اروپایی زیر نظر وزارت مستعمرات یا وزارت خارجه آن کشورها دایره‌ای شده و طبیعتاً رنگ سیاسی داشت. افراد هم معمولاً با نیت خاصی وارد می‌شدند یا برای مأموریت خاصی انتخاب می‌شدند. در زمانی که دشمنان ما با اندکی نزدیکی فرهنگی و آشنایی با زبان و ادبیان فارسی مجذوب می‌شوند، در جاهایی در عالم اسلامی که زبان فارسی زبان رسمی بوده، به طریق اولی ما شاهد رشد و بالندگی آن بوده‌ایم.

● **چه اتفاقی افتاد که زبان فارسی در کشورهای دیگر از رونق افتاد؟**

اتفاقات سیاسی در منطقه یکی از زمینه‌های مهم این امر بود. وقتی انگلستان، هندوستان را تسخیر کرد و این کشور پهناور را مستعمره خود ساخت، زبان فارسی را رسماً ملغی اعلام کرد و زبان انگلیسی را جایگزین آن ساخت.

تعصبات دینی عامل دیگر بود. در همین هندوستان وقتی پس از انگلیس‌ها، هندوها حاکم شدند، از آنجا که زبان فارسی را متعلق به مسلمانان می‌دانستند، از ترویج آن تا آنجا که می‌توانستند جلوگیری کردند. گاهی تعصبات ناشی از جهل در بین خود مسلمانان نیز به این موضوع دامن زده است. در پاکستان و برخی کشورهای عربی و دولت عثمانی متأخر، بعضاً شاهد هستیم که نسبت به زبان فارسی به این بهانه‌ها می‌گویند که زبان شیعیان است بی‌مهری نشان داده‌اند. این در حالی است که قسمت عمده آثار زبان فارسی و شاهکارهای ادبی و دینی و حکمی آن توسط دانشمندان سنی مذهب نوشته شده و مربوط به قبل از صفویه است که مذهب تسنن مذهب رسمی بوده است.

موضوع دیگر آن است که متأسفانه زاینده‌گی و خلاقیتی که در گذشته در فرهنگ ما وجود داشت و آثار گران قدری را به زبان فارسی تقدیم نمود، به خصوص پس از فروپاشی صفویه رو به افول رفت. فارسی نویسی در ادبیات دینی که به عنوان مثال نمونه‌های آن را در آثار علامه مجلسی و فیض کاشانی می‌توان دید، در سالیان بعد کمتر دیده شد و توسعه پیدا نکرد. هرچند علمایی مانند ملا احمد نراقی و میرزا حبیب خراسانی، شاعران زبردستی هم بودند ولی رفته رفته اهتمام جدی به زبان فارسی در بیان معارف دینی کم‌رنگ شد. ■

لحاظ گسترش سیاسی و از لحاظ قدر و قیمت بین‌المللی، در پایین‌ترین وضعیت قرار گرفتیم! علت هم این بود که در مهد زبان فارسی - یعنی ایران - کسانی که متصدیان امور بودند، از زبان فارسی تیزی می‌جستند! این نهایت انحطاط است. عده‌ای راجع به تغییر خط حرف می‌زدند و عده‌ای در مورد به کار بردن لغات و اصطلاحات فرنگی افتخار می‌کردند و خودشان را در مقابل آن کوچک می‌دانستند! آن جایی هم که می‌خواستند فارسی‌سازی کنند، حتی لغت‌سازی فارسی‌شان نوعی اظهار ارادت به لغت بیگانه بود!

یک وقت یک نخست‌وزیر عرب‌زبان، در زمان ریاست جمهوری بنده آمده بود با من ملاقات می‌کرد - یادم نیست که رئیس‌جمهور بود یا نخست‌وزیر - وزیر خارجه‌اش هم پهلویش نشسته بود. با من عربی صحبت میکرد، یک جمله را خواست بگوید، آن مفهوم را نتوانست در عربی پیدا کند! هرچه فکر کرد، دید یادش نمی‌آید. به طرف وزیر خارجه‌اش برگشت و به فرانسوی پرسید که این چه می‌شود؟ آن مفهوم را به لغت فرانسوی گفت و عربی معادلش را به رئیسش گفت؛ آن وقت ایشان به من گفت! جالب اینجاست که من به عنوان مخاطب او که زبانم هم عربی نبود، آن معادل را می‌دانستم و برایم سخت نبود! من فارسی‌زبان بودم و آن آقا لغت عربی خودش را بلد نبود و از راه لغت معنی فرانسوی - عربی، از وزیر خارجه‌اش پرسید! من دردم گفتم بیخود نیست شما این قدر بدبختید که زبان خودتان را هم بلد نیستید؛ در حالی که شما رئیس‌کشورتان هستید! عزیزان من! این وضع، قبل از انقلاب در ایران هم وجود داشت. خیلی تعجب نکنید؛ زبان خودشان را بلد نبودند!

تو در اوج فلک چه دانی چیست

که ندانی که در سرایت کیست

تو در داخل خانه خودت این‌گونه حرکت می‌کنی، آن وقت دلت می‌خواهد که زبان به بنگال و به چین و ماچین و به قسطنطنیه برود؟! معلوم است که زبان، محدود می‌شود. البته بعد از انقلاب، تا حدودی تکان خورد. امروز به برکت انقلاب در نقاطی از دنیا، زبان فارسی به عنوان زبان دوم دانشگاهی یا به عنوان زبان رشته اختصاصی، باز مورد توجه قرار گرفته است. انقلاب پیام و سخنی دارد؛ کسی که مسلمان است، پیام اسلام را از انقلاب می‌گیرد، کسی هم که مسلمان نیست و بالاخره پیام نور از انقلاب می‌گیرد، دلش می‌خواهد - مثلاً - بداند که امام و پدر این انقلاب، وقتی حرف می‌زد، چه می‌گفت که در ترجمه نمی‌شود فهمید؛ لذا زبان فارسی یاد می‌گیرند. امروز این‌طور است. به هر حال، امیدواریم زبان فارسی گسترش پیدا کند. زبان فارسی زبانی است با ظرفیت و با کشش.

اگر امروز کودک ما فارسی را درست یاد بگیرد و بتواند لغت فارسی را در جایی که لازم دارد، استفاده و مصرف کند، اگر شاعر شد، اگر هنرمند، گوینده، برنامه‌ساز، یا کتاب‌نویس شد، شما دیگر خاطرتان جمع است؛ مثل کتاب‌نویس، فیلم‌نامه‌نویس، گوینده تلویزیون و افرادی نظیر آنها که در محیط قبلی پرورش پیدا کرده‌اند، نخواهد بود. □

سخنان رهبر معظم انقلاب درباره ضرورت آموزش زبان و ادبیات فارسی

اگر کودک ما فارسی را درست یاد بگیرد

پیش بردن ادبیات در هر عصری به عهده کسانی است که سروکارشان با ادبیات است و در هر بخشی از بخش‌های ادبیات، نسبت به آن آگاهی، توانایی و خبری‌ت دارند. یک نکته هم خرج کردن درست ادبیات در سطح کشور، در سطح جامعه، یا در سطح جهان است؛ هر جایی که در بُرد ادبیات ماست. البته روزی از قسطنطنیه، یا از استانبول تا آسیای شرقی، بُرد ادبیات ما بود. خوب؛ زمانی این‌طور بوده است؛ زبان فارسی، زبان دیوانی کشور عثمانی بود. در همان زمانی که کشور عثمانی دائماً با ایران جنگ داشت، نفوذ زبان فارسی آن چنان بود که منشی و دبیر دستگاه عثمانی کار خودش را با خط فارسی، با عنوان فارسی، با تعبیر و زبان فارسی و با شعر فارسی راه می‌انداخت! از این طرف هم - طرف شرق - حتی تا هند و چین، زبان فارسی بُرد داشت. زبان مذهبی بود؛ زبان اداری، زبان دبیران و منشیان و زبان ادبیات و هنر بود.

امروز این دایره محدود شده است. البته بعد از انقلاب مقداری گسترش پیدا کرده؛ ولی قبل از انقلاب بر اثر تنگ‌نظری و نادانی و بیسوادی مسؤولان کشور در دوره اواخر قاجار تا آخر زمان محمدرضا پهلوی، زبان و ادبیات فارسی انحطاط پیدا کرد. با اینکه ما در همین دوره، انصافاً شخصیت‌های خوب ادبی، شاعر و نویسنده بزرگ هم داشتیم، لیکن از

فروپاشی زبان یعنی فروپاشی تمدن

صادق کریمی

پستی و نشیب یک زبان، معلول علت‌های گوناگونی نظیر فروپاشی سیاسی، اقتصادی، علمی، فرهنگی و هنریست. از سوی دیگر، حرکت واپس‌گرایی زبان نیز می‌تواند بر فروپاشی سیاسی، اقتصادی و علمی تأثیر داشته باشد؛ به این معنا که یک سیاستمدار برای چیرگی بر حریف نیاز به زبانی قدرتمند دارد، یک اقتصاددان برای پیروزی در عرصه اقتصادی نیاز به زبانی پویا دارد تا بتواند بر زمین بازی اقتصادی سیطره یابد و یک دانشمند برای عرضه دانش خویش باید زبانی سخته و استوار داشته باشد تا بتواند آنچه در ذهن دارد با خط و زبان خویش انتقال دهد.

بنابراین زبان و تمدن تأثیر متقابل بر یکدیگر دارند و البته فراموش نشدنی است که زبان سخته و استوار و پویا نیز در ادبیات و هنر شکل می‌گیرد و قوام می‌یابد و رشد می‌کند. از همین روست که می‌بینیم سیاستمداران پیروز و دانشمندان برجسته و اقتصاددانان موفق بر ادبیات ملی خود نیز تسلط دارند و همواره بخش عمده‌ای از وقت خود را صرف پرداختن به ادبیات می‌کنند.

به هر روی، آنان که ادبیات و هنر را طفیلی اقتصاد و سیاست می‌دانند به کژراهه‌ای می‌روند که نه تنها به نابودی و فروپاشی ادبیات و هنر می‌انجامد، که در زمانی نه چندان دراز به نابودی اقتصاد و سیاست نیز خواهد انجامید. اینان اگر نپذیرند که نه تنها رشد فرهنگی بلکه رشد و توسعه در همه ابعاد و امدار رشد زبان و در نهایت و امدار ادبیات و هنر است، در گذر زمانی نه چندان دور شاهد مرگ تمدنی ملت خویش خواهند بود.

آنان که ادبیات و هنر را طفیلی اقتصاد و سیاست می‌دانند به کژراهه‌ای می‌روند که نه تنها به نابودی و فروپاشی ادبیات و هنر می‌انجامد، که در زمانی نه چندان دراز به نابودی اقتصاد و سیاست نیز خواهد انجامید. اینان اگر نپذیرند که نه تنها رشد فرهنگی بلکه رشد و توسعه در همه ابعاد و امدار رشد زبان و در نهایت و امدار ادبیات و هنر است، در گذر زمانی نه چندان دور شاهد مرگ تمدنی ملت خویش خواهند بود. □

به نظر می‌رسد تحول فناوری نوین به همراه خود فرهنگ و روش ارتباطی ویژه‌ای به ارمغان می‌آورد که هم می‌تواند نگران‌کننده باشد و هم فرصت‌ساز. هم می‌تواند عاملی برای تسلط فرهنگی محسوب شود و هم زمینه‌ای برای رشد زبان ارتباطی. نگرانی نسبت به آسیب دیدن زبان و خط فارسی نگرانی تازه‌ای نیست. اگرچه تا زگی این نگرانی در این دوران ناشی از تا زگی دگرگونی‌های ارتباطات جهانی است. در طول تاریخ ایران زمین، نقاط عطفی وجود دارد که هر یک می‌توانست زبان فارسی را به نابودی و فراموشی بسپارد، اما این چنین نشد؛ از جمله اعراب گرفته تا یورش مغولان و سپس باز شدن پای غربیان به سرزمین‌های پارسی‌زبان که هر کدام به تنهایی این توان را داشتند تا بر زبان فارسی تأثیر ویرانگر بگذارند، اما پاره‌ای دلایل باعث شد زبان فارسی از تمام این تهدیدها فرصت بسازد و همچنان به مثابه زبان اصلی ایرانیان وسیله ارتباط در حوزه‌های گوناگون اجتماعی، سیاسی، علمی، هنری و ادبی باقی بماند.

بی‌گمان مهمترین و اصلی‌ترین دلیلی که تاکنون موجب ماندگاری و نامیرایی زبان فارسی شده، وجود ادبیات غنی و ریشه‌دار فارسی است. اشعار رودکی، کتاب‌هایی چون شاهنامه، شعرهای حافظ، آثار سعدی و نظامی و دیگران که هر یک به تنهایی می‌توانند هویت یک ملت را بازتعریف و جاودانه کنند.

تردید نیست که چنین آثار ارزشمندی در خلأ پدید نیامده و یک شبه آفریده نشده‌اند، بلکه هر یک از آنها بر و بازده فرهنگ و تمدنی پویا و رو به رشد بوده است. از این روست که در می‌یابیم هرگاه تمدنی پویا و تأثیرگذار باشد، لاجرم زبان آن قوم نیز در مسیر حرکت تمدنی همان قوم بالنده خواهد شد.

فرهنگ و ادب یکی از اصلی‌ترین نمودارهای پویایی تمدن است. نشانه‌های دیگر مانند علم، سیاست، نیروی نظامی و جمعیت نیز اگر هم‌پای فرهنگ و ادب و هنر رشد داشته باشد، می‌توان باور داشت که تمدن آن قوم نه تنها پویاست، بلکه بر دیگر تمدن‌ها نیز تأثیر خواهد گذاشت و در گذر زمان بر خرده‌تمدن‌ها چیره خواهد شد و آنها را زیر پوشش خود قرار خواهد داد.

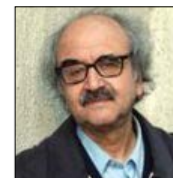
می‌گویید، تمدن رو به زوال، زبان این تمدن را نیز در مسیر فروپاشی قرار می‌دهد و اساساً

همه اقوام در زبان فارسی سهیم هستند

هشدار دکتر شفیعی کدکنی درباره برنامه‌های زبانی دشمنان

چندی پیش فایل صوتی هفت دقیقه‌ای از دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی منتشر شد که درباره زبان فارسی و زبان‌های محلی بود. این هفت دقیقه بخشی از کلاس درس ایشان در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران در تاریخ یکم خرداد ۱۳۹۷ است. چنان‌که در فایل منتشر شده نیز شنیده می‌شود، ایشان ابتدا خاطره‌ای از دوران حضورش در آکسفورد و برخوردش با جنگی خطی می‌گویند که شامل اشعاری به سبک هندی از فردی انگلیسی‌زبان و عضو کمپانی هند شرقی است. سپس از اهداف انگلیسی‌ها در آموختن زبان فارسی و آشنایی با فرهنگ ایرانی سخن می‌گویند که با این کار زبان فارسی را در هند برانداختند و با رواج زبان اردو راه را برای زبان انگلیسی گشودند و اندک‌اندک آنچه خواستند، کردند.

زبان پارسی کنونی، چنانکه می‌دانیم، دنباله زبان پهلوی است و پهلوی نیز دنباله زبان پارسی باستان. این زبان پارسی از همان آغاز کارکردی فراقومی یافت و به گونه‌ای طبیعی زبان میانجی و میهنی همه قوم‌های ایرانی شد. به دیگر سخن قوم‌های ایرانی برکنار از اینکه به کدام یک از زبان‌ها و گویش‌های ایرانی سخن می‌گفتند، زبان فارسی را نیز به عنوان زبان میهنی و زبان میانجی از آن خود می‌دانستند و آن را از می‌نهادند. دکتر شفیعی کدکنی، استاد برجسته زبان و ادبیات فارسی، با اشاره به این واقعیت‌های تاریخی، درباره رودررو قراردادن زبان‌های محلی با زبان فراقومی و میهنی پارسی هشدار می‌دهد. او یادآور

می‌شود که انگلیسی‌ها چگونه با سیاست پروبال دادن به زبان‌های محلی‌ای چون اردو، زبان پارسی را در هند از میان بردند و روس‌ها چگونه با این سیاست در پی ریشه‌کن کردن زبان پارسی از آسیای میانه هستند. طرح و نقشه‌ای که فرجامش گسست هرچه بیشتر قوم‌ها و تیره‌های ایرانی از یکدیگر خواهد بود. نکته مهم دیگر در سخنان ایشان این است که به وارونه آنچه نمایانده می‌شود، از میان رفتن زبان پارسی، به پرورش و توسعه زبان‌های محلی نمی‌انجامد؛ بلکه راه را بر گسترش زبان‌های استعماری روسی و انگلیسی هموار می‌کند. پارسی مانده است؛ زیرا همه قوم‌های ایرانی در درازای تاریخ آن را به نمایندگی پذیرفته‌اند و با نوشتن و سرودن به این زبان و آفرینش شاهکارهای بزرگ آن را پُر بار و مایه‌ور ساخته‌اند. پشت کردن به زبان پارسی و تک‌روی زبانی، یعنی رویارو شدن زبان‌های محلی به گونه‌ای تک‌تک و جداگانه با زبان انگلیسی و روسی، و چه کسی است که نداند فرجام چنین رویارویی‌ای چه خواهد بود؟ در زیر، متن سخنان دکتر شفیعی کدکنی را می‌خوانیم.

کشتی با شکسپیر

آنجا [آکسفورد] یک فرد انگلیسی که اسمش همه چیزش انگلیسی بود، عضو کمپانی هند شرقی بود، آمده زبان فارسی یاد گرفته و به فارسی شعر گفته و شعر در سبک هندی... شما تا بخواهید یک مصرع دیگری را بفهمید... شماهایی که زبان مادریتان هست، شما که بعضی‌هایتان فوق لیسانس و دکتر ادبیات فارسی هستید محال است شعر بیدل را بفهمید. بیدل یک منظومه بسیار بسیار منسجم و پیچیده‌ای است که گدهای هنریش را هر ذهنی نمی‌تواند اینکود کند به اصطلاح زبانشناس‌ها. و این آدم آمده و به سبک بیدل شعر گفته و چقدر جالب و عالی... آدم باورش نمی‌شود که اینقدر اینها... بعد آن وقتی که مسلط شدند، گفتند: گور بابای زبان فارسی، شما زبان فارسی برایتان خوب نیست. شما بیایید اردو را که یک زبان محلی است، این را بگیرید بزرگش کنید و همین کار را کردند.

می‌دانستند که زبان فارسی شاهنامه دارد، مثنوی دارد، سعدی دارد، حافظ دارد، نظامی دارد، می‌تواند با شکسپیر گشتی بگیرد. ولی زبان اردو چیزی ندارد که با شکسپیر گشتی بگیرد. بعد از مدتی بچه هندی می‌گوید: گور بابای این زبان اردو. من که می‌توانم شکسپیر بخوانم، چرا این شعرهای ضعیف و این ادبیات چی چی... را بخوانم اصلاً زبانم را انگلیسی می‌کنم، چنانکه کردند. ببینید آنهایی که روی زبان‌های محلی ما فشار می‌آورند که من آقا به لهجه کدکنی بهتر است شعر بگویم، او می‌داند چکار می‌کند، او می‌داند که در لهجه کدکنی، شاهنامه وجود ندارد، مثنوی وجود ندارد، نظامی وجود ندارد، سعدی [وجود] ندارد. این لهجه وقتی که خیلی هم بزرگ بشود چهار تا داستان کوتاه و دو سه تا شعر بند تنبانی میراثش خواهد شد.

آن بچه هم می‌گوید من فاتحه این لهجه را خواندم. من شکسپیر می‌خوانم یا پوشکین می‌خوانم. الان شما فکر می‌کنید روس‌ها چکار می‌کنند در آسیای میانه، در سرزمین آسیای میانه روس‌ها الان سیاستشان همین است. هر قومیت کوچکی را اروپال می‌دهند. می‌گویند خلق قزاق و... بگویید گور بابای ادبیات فارسی و سعدی و حافظ. شما بیایید لهجه خودتان را موسیقی خودتان را... و ما برایتان کف می‌زنیم، ما برایتان دیارتمان در مسکو تشکیل می‌دهیم. مطالعات قوم قزاق و چی و چی... آن بچه قزاق مدتی که خواند می‌گوید این زبان و فرهنگ قزاقی چیزی ندارد. من داستایوفسکی و چخوف و پوشکین می‌خوانم. لرمانتف می‌خوانم. فاتحه می‌خوانم بر زبان و فرهنگ ملی خودم. روس می‌شود. زبان فارسی... این نظر من نیست که بگویید من یک شوونیست فارس هستم. زبان فارسی در همه کره زمین باربعیات خیام و مثنوی جلال‌الدین و شاهنامه و سعدی و حافظ و نظامی و... شناخته می‌شود در همه دنیا. شکسپیر با آن نمی‌تواند کشتی بگیرد. پوشکین با آن نمی‌تواند کشتی بگیرد. اما با آن لهجه محلی که تشویقت می‌کنند، بعد از مدتی نوه تو، نبیره تو، می‌گوید من روس می‌شوم، انگلیسی می‌شوم. شکسپیر می‌خوانم، لرمانتف می‌خوانم، پوشکین می‌خوانم. این را ما هیچ

از اینکه به کدام

یک از زبان‌ها و

گویش‌های ایرانی

سخن می‌گفتند،

زبان فارسی را نیز

به عنوان زبان

میهنی و زبان

میانجی از آن خود

می‌دانستند و آن

را ارجح می‌نهادند.

دکتر شفیعی

کدکنی، استاد

برجسته زبان و

ادبیات فارسی،

با اشاره به این

واقعیت‌های

تاریخی، درباره

رودررو قراردادن

زبان‌های محلی

با زبان فراقومی

و میهنی پارسی

هشدار می‌دهد

بهبش توجه نمی‌کنیم.

ما نمی‌خواهیم هیچ زبان محلی‌ای را خدای نکرده... چون این زبان‌های محلی پشتوانه فرهنگی ما هستند. ما اگر این زبان‌های محلی را حفظ نکنیم، بخش اعظمی از فرهنگ مشترکمان را عملاً نمی‌فهمیم. ولی این زبان بین‌اقوامی که قرن‌ها و قرن‌ها و قرن‌ها همه این اقوام درش مساهمت (همکاری و همیاری) دارند... هیچ قومی بر هیچ قوم دیگری تقدم ندارد در ساختن امواج این دریای بزرگ. ما به این باید خیلی بیشتر از این‌ها اهمیت بدهیم... همین کار الان در آسیای میانه دارد می‌شود، سه نسل، چهار نسل دیگر بگذرد، بچه‌های قزاق و ازبک و تاجیک، روس هستند (خواهند شد). الان منقطع هستند، با ما هیچ ارتباطی ندارند. پوتین اجازه نمی‌دهد به اینها که خط نیاکانشان را یاد بگیرند. نمی‌خواهند گلستان سعدی و بوستان سعدی و نظامی بخوانند، سنگ قبر پدر بزرگشان را نمی‌توانند بخوانند اینها... [انگلستان] آن شبه قاره هند را هم همین طوری کرد. اول زبان فارسی را از بین برد، بعد گفت: شما اردو بخوانید. اردو چه دارد که با شکسپیر گشتی بگیرد. خیلی مهم است. ما این را باید بدانیم. این زبان بین‌اقوامی ما منحصر در فارسی‌زبانان نیست همه اقوام، مساهمت‌کنندگان در خلایق این فرهنگ و زبان هستند. □

زبان فارسی بستر وحدت ایرانیان است

ابراهیم خدیار

چندی پیش بی‌بی‌سی فارسی در اقدامی ناشیانه به زبان فارسی هجمه‌ای بی‌شمارانه آغاز کرد. این تهاجم را باید ناشی از جهل گردانندگان این شبکه و نفرت برخاسته از آن به قدرت وحدت‌آفرین این زبان در ایجاد همبستگی اجتماعی در فلات ایران و آریایی‌تباران در سراسر منطقه از حلب تا کاشمر تعبیر کرد. زبان فارسی وطن مشترک تمام اقوام ساکن در فلات ایران است. آنها در بیش از هزاو صد سال اخیر عاشقانه به زبان فارسی خدمت کرده‌اند و از توانایی‌های بی‌نظیر آن برای بیان بهترین احساسات و عاشقانه‌ترین حالات خود بهره گرفته‌اند. پس چرا باید از آن در ننج باشند؟

زبان فارسی بستر وحدت ایرانیان است. کسانی که به این نماد هجوم می‌برند، به جنگ تاریخ سه هزار ساله آریایی‌تباران برخاسته‌اند. نتیجه این جنگ، چیزی جز شکست نخواهد بود. بگذارید خیال‌تان را راحت کنیم. دین اسلام و بسیاری از مکتب‌های فکری و فرهنگی آن در دامان زبان فارسی در مشرق زمین نضج گرفته و بالیده است. □

در این بخش از مجله مطالبی درباره مبعث از منظر بزرگان می‌خوانید. «بخوان رسول عشق و امید»، «موعود انجیل و تورات» و «پیامبر مهربانی» از جمله عناوین این بخش هستند.

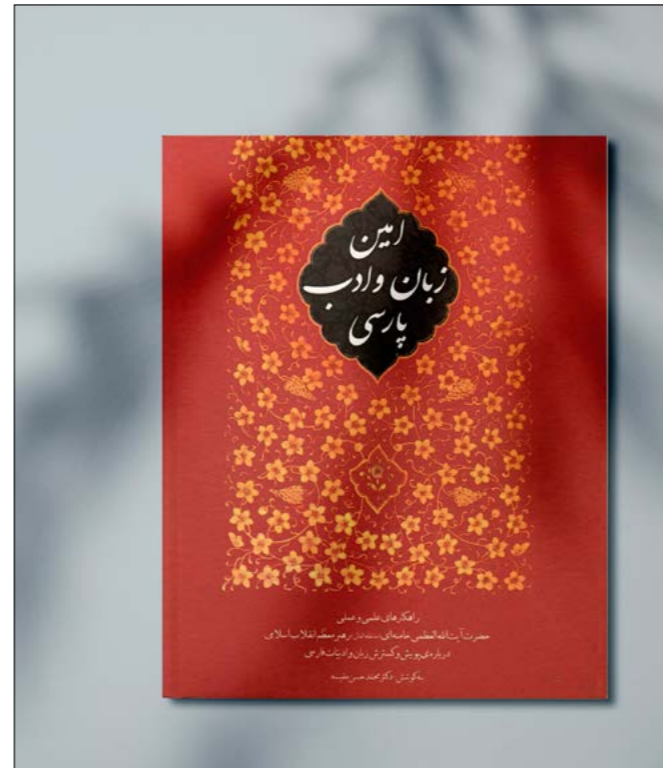
رستاخیز

بخوان رسول عشق و امید!

پیامبر مهربانی‌ها

بزرگترین حادثه عالم

معرفی کتاب
«امین زبان و ادب پارسی»

آرزوی دیرین رهبر انقلاب

زبان از مهمترین و اصلی‌ترین شاخصه‌های «هویت فرهنگی» یک ملت است. زبان ملی یک کشور، رشته پیوند و رگ حیاتی یک ملت زنده است که تمام اقوام را با هر نوع لهجه و آداب و رسوم زیر چتر یکانگی و وحدت خود گردهم می‌آورد و از گسستگی جلوگیری می‌کند. یکی از ارکان اصلی هویت فرهنگی مردم ایران نیز زبان و ادبیات فارسی است. زبان فارسی به عنوان زبان رسمی و ملی ایران شناخته شده است اما این هویت نه در حد یک کشور بلکه فراتر از کشور ایران نفوذ و جایگاه ویژه‌ای دارد.

دوران طلایی

در کارنامه هزارساله زبان فارسی، این زبان از سمرقند تا بغداد و از قسطنطنیه تا شبه قاره و چین، و از جنوب خلیج فارس تا آن سوی آمو دریا و از این سوی تا شبه جزیره بالکان نفوذ کرده و توانسته ده‌ها و صدها شاعر، نویسنده، مورخ، جغرافی‌دان، عارف، پزشک، فیلسوف، ریاضی‌دان، مهندس و دانشمندانی پرشمار از تمامی علوم دیگر در دامان خود پرورش بدهد. تا جایی که رهبر انقلاب درباره وسعت قلمرو زبان فارسی می‌فرماید: «یک روزی از چین تا روم و آسیای صغیر، مرز زبان فارسی را تشکیل می‌دادند. انسان می‌بیند که در دوران عثمانی، دیوان و مکاتبات آنها به زبان فارسی بوده است و شعرایی به زبان فارسی داشتند. بهترین شعرای بخشی از دوران عثمانی، شعرای فارسی‌گو هستند؛ وضع هند و شبه قاره هندی هم معلوم است. بنابراین نفوذ زبان فارسی بسیار بوده است.»

اگرچه رهبر انقلاب از دوران طلایی زبان و ادبیات فارسی سخن می‌گویند و نفوذ زبان فارسی را از «از استانبول تا آسیای شرقی» دانسته‌اند که گسترش عظیمی در آن زمان‌ها داشته است اما در مقابل از دوران سیاه و پسرقت این زبان نیز سخن به میان می‌آورند و دوران قاجاریه و پهلوی را یکی از عوامل انحطاط زبان فارسی در مقیاس بین‌المللی برمی‌شمارند.

آرزوی دیرین رهبر انقلاب

اهمیت زبان فارسی و اهتمام ویژه به آن همیشه یکی از دغدغه‌های مهم رهبر انقلاب چه در سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و چه بعد از پیروزی آن بوده است. تا جایی که دلبستگی ایشان به زبان و ادبیات فارسی و تسلط رهبر انقلاب به شعر و ادب فارسی و سخن گفتن فصیح و بلیغ و نگارش شیوا و ادبیات ایشان بر کسی پوشیده نیست. ایشان گسترش زبان فارسی در دنیا را یکی از آرزوهای دیرین خود می‌دانند؛ این آرزو بحمدالله در حال برآورده شدن است و روبرو به روزان شالته پیش خواهد رفت؛ چون کلمه طیبه‌ای است و اصل ثابتی دارد و همچنان که خدای متعال وعده فرموده است: «أَلَمْ تَرَ كَيْفَ صَرَّبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ» زبان فارسی چنین وضعیتی دارد و آن شالته

اصل ثابت و فروع و شاخه‌ها و گستره وسیعی در همه جای عالم خواهد داشت و جهانیان از این زبان استفاده خواهند کرد.»

در همین خصوص دکتر غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی درباره چرایی و چگونگی تسلط رهبر انقلاب بر ادبیات فارسی این چنین می‌گوید: «احاطه ایشان بر ادب فارسی و توانایی‌های زبانی ایشان یک امر استثنایی است و نتیجه تحصیلات عادی حوزوی نیست. در زمانی که آقای خامنه‌ای جوان بودند و در حوزه علمیه فقه و اصول می‌خواندند، درس و بحثی تحت عنوان زبان فارسی یا ادبیات فارسی یا نویسندگی یا حتی شعر به صورت رسمی در حوزه نبود. حوزه امروز که در آن فعالیت‌های ادبی هم جایی دارد، بسیار فرق دارد با حوزه پنجاه سال پیش.»

از همین رو انتشارات انقلاب اسلامی به کوشش دکتر محمدحسین مقیسه به اولین جستار در زبان و ادبیات فارسی که به بازتاب گوشه‌ای از دیدگاه‌های ادبی رهبر انقلاب اختصاص یافته است، می‌پردازد. کتاب «امین زبان و ادب فارسی»، مجموعه بیانات و راهکاری‌های عملی و علمی رهبر انقلاب در خصوص موضوع زبان فارسی است که نشان‌دهنده توجه ویژه‌ی ایشان به این زبان است.

کتاب متشکل از هفت فصل است که ابتدا از بیانات رهبر انقلاب درباره ویژگی‌های زبان فارسی شروع می‌شود و در ادامه به بیانات رهبر انقلاب درباره تاریخ زبان و ادبیات فارسی، حال و روز زبان فارسی، موانع، سستی‌ها و راهکارها، وظایف رسانه‌ها، سازمان‌ها، شیفندگان زبان و ادبیات فارسی، آموزش و گسترش زبان و ادبیات فارسی در ایران و جهان، زبان فارسی و ویرایش و دروازه‌ها از منظر رهبر انقلاب می‌پردازد. علاقه‌مندان برای اطلاع از نحوه تهیه کتاب فوق می‌توانند به پایگاه اطلاع‌رسانی www.khamenei.ir مراجعه کنند. □

بخوان رسول عشق و امید!

! سد مهدی شجاعی

بخوان به نام رهایی! بخوان به نام بلوغ! بخوان به نام صاعقه در التهاب شب .
بخوان به نام ساقه امید در پهنشدت یاس! بخوان به نام خالق خورشید و عشق را
به اسم اعظم معشوق ، از پس یلدای بی تنفس دیجور، نورباران کن .
بخوان نبی گرامی! بخوان رسول عشق و امید! بخوان به نام نامی توحید!

تو که خواندی ، هرم صدای تو که قندیل های سکوت را ذوب کرد، آوای مهربان تو که
فضای میان زمین و آسمان را عطرآگین نمود، بوی خوش عشق که ملائک بی تاب را به
طواف حرا کشانید انبیاء انگشت حسرت به دندان گزیدند . ابراهیم و اسماعیل از آنکه حرا
بود و ما به مرمت کعبه ایستادیم و موسی از آنکه به طور، چرافتیم و عیسی از آنکه آنچه
در زمین یافتنی بود، در آسمان چرا می جستیم و در این میانه ، تنها خاطر خدا بود که راضی
بود چرا که رحمت واسعه خویش را نمود عینی بخشیده بود . فرشتگان برخی به رضایت
بی سابقه خدا سجده می بردند بعضی عرق از جبین پیامبر می ستردند عده ای گوش به
لطفات این معاشقه می سپردند و برخی از آنکه معشوق خداوند را در زمین می دیدند نه در
میان خویش ، خون دل می خوردند .

جبرئیل چه ذوق کرده بود که پیام عاشق و معشوق را بر بال امانت خویش به یکدیگر
می رساند . آری ، تو که خواندی ، آسمانیان ، زمینیان اهل دل را به پایان شب سیاه بشارت
دادند . عرشیان که هلهله می کردند ، فرشیان را مژده آوردند که: «قد جائکم من الله نور»؛
خداوند زمین را نورباران کرده است .

برخیزید ، خواب را بشکنید و چشمان ظلمت گرفته را سوی نور بگشایید . بیم گمراهی را از
کلبه دل برانید و ترس از فراز و نشیب ، از چاه و چاله ، از دشت و تپه را جواب کنید . نگرانی
را چارو کنید ، هراس از افتادن را به گور بسپارید ، بر ظلمت زهر خند بزئید که: «یجعل لکم
نورا تمشون به»؛ فراراهتان نوری گسترده است به مدد آن ، راه بیابید و در پناه او بپوید .
جگرهای تقدیده و چشمان عطش چشیده و دهان های تشنگی کشیده را با زلال رحمت
خداوند سیراب کنید . هر کدام که در اعماق دل و شیارهای ذهن خویش خدا را می جستید ،
اینک نظاره کنید . من رانی فقدا رای الحق . هر که خدا را می جوید ، او را ببیند خدا را در آینه
وجود او به تماشا بنشیند .

خدا که آفرینش را برای شناخت خویش ، «فخلقت الخلق لکی أعرف»؛ بنیان نهاده بود ، با
تو ، به کار خلقت کمال بخشید . تو رحمت خداوند را به زمین آوردی و عینیت بخشیدی .

و چرا خوشحال نباشد؟ توتنها ظرفی بودی که تمامی
رحمت زلال و بی منتهای او را در خویش جا دادی . و در
آفرینش کدام ظرفی به ظرفیتی این چنین دست یافته بود؟
«الم نشرح لک صدرک» . کدام سینه جز سینه مبارک تو به
وسعت رأفت الهی گسترده بود؟

اگر چه پیامبران همگی مظهر رحمت خداوند بودند ، اما
کدام گستره محبتی خدا را به تمجید واداشته بود «انک
لعلی خلق عظیم» .

مگر مظاهر رحمت خداوند کاسه صبرشان تا زمانی به لب
نمی رسید؟ مگر جاده پایمردی و استقامتشان به انتها
نمی رفت؟ مگر پس از سال ها خون جگر ، لب به نفرین
نمی گشودند؟ این چه سینه ایست که انتها ندارد؟ این
چه کوه استقامتی است که از جا نمی جنبد؟ این چه
اعجوبه ای ، چه معجزه ای ، چه آیت بی همتایی است که
تنش در زیر قله سنگ های جهالت خرد می شود و در عین
حال هدایت دشمنان را از خدا طلب می کند .

زیانش جز برای دعا نمی گردد ، و لب هایش جز به استغفار
برای همه تکان نمی خورد .

این چه عظمت سوال آفرینی و چه شوکت تحیر زایی است ؟
چه استقامت بی انتهایی است که خدا را حتی به اعتراض
وای دارد: «فلعلک باخغ نفسک علی آثارهم ، ان لم یومنوا
بهذا الحدیث اسفاً» . تو تا کجا پای می فشری پیامبر؟ مگر
جان خویش شمع هدایت کوران کرده ای؟ برای آنها که
دست در گوش ، می گریزند ، چه می خوانی؟ برای آنان که
خود نمی خواهند ، از من طلب هدایت چه می کنی؟

اینان جنبه خورشید ندارند ، نور نمی فهمند ، ظرفیت روشنی
در وجودشان نیست . تشعشع آفتاب وجود تو چشم هایشان

را کور کرده است . تو باز به دنبالشان چه می دوی؟ اینان از
نور ، از روشنی ، از تو می گریزند ، جان خوش فدای هدایت
نااهلان مکن پیامبر!

و طبیعی است که خدا این و عظمت را محصور یک جامعه و
یک قرن نپذیرد . این با رحمت گسترده خداوند سر سازگاری
ندارد که عصاره خلقت خویش را به زمان و زمینی منحصر
کند . اگر چه سال های سال بگذرد و این راز نگفته بماند .

و اگر چه قرن ها سپری شود و این گنج نهفته بماند . اما این
چشمه زلال توحید باید حیات خود را حفظ کند تا زمانی
مناسب فرارسد و زمینی مستعد بیابد و سر باز کند .

و اکنون آن زمان فرارسیده است و این چشمه می رود تا
تمام شریان های زمین را حیات دوباره ببخشد .

پیامبر! سلام بر تو که وعده های تو را با دست های لرزان
خویش لمس می کنیم . ما فرموده تو را که «از شرق کسانی
راه را برای ظهور مهدی عجل الله تعالی فرجه هموار می کنند» از یاد
نبرده ایم . ما آن کلام غیب تو را که «ایرانیان شمارا به اسلام
می خوانند» فراموش نکرده ایم .

سلام بر تو! سلامی به طراوت خون های جوانانمان و به
خلوص مادران داغدارمان . حاشا که از یاد ببریم آن منظره
را که به ابوذر فرمودی: «تدروی ما غمی و فکری والی آی
شیء اشتیاقی؟»

-ابوذر! می دانی چه اندیشه ای مشغولم داشته است و
پرنده اشتیاق دلم به کدام سوی پرمی کشد؟

-از کجا بدانیم پدر و مادرمان به فدایت!

-واشوقا الی لقاء إخوانی یکنونون من بعدی ، شأنهم شان
الأنبیا و هم عندالله منزلة الشهداء یفرون من الأبأ و الامهات
والاخوة و الاخوة اتبعلء مرضات الله تعالی و هم یترکون

.....

پیامبر! سلام بر

تو که وعده های

تو را با دست های

لرزان خویش

لمس می کنیم .

ما فرموده تو را که

«از شرق کسانی

راه را برای ظهور

مهدی عجل الله تعالی فرجه

هموار می کنند»

از یاد نبرده ایم .

ما آن کلام غیب

تو را که «ایرانیان

شمارا به اسلام

می خوانند»

فراموش نکرده ایم

المال لله و یدلّون انفسهم بالتواضع لا یرغبون فی الشّهوات
و فضول الدّنیاء... قلوبهم الی الله و روحهم من الله و علمهم
لله؛ دلم به شوق دیدار برادرانی می تپد که بعدها خواهند
آمد ، مقامشان همسنگ مقام انبیاست و منزلتشان در نزد
خدا منزلت شهدا .

از پدر و مادر و برادرو خواهر خویش به خاطر جلب رضای خدا
دست می کشند و آنچه مال در خور جین ملک دارند فدای
خدا می کنند . در مقام خشوع در مقابل خداوند تا اوج ذلت
رشد می کنند ، دل از دنیا و مافیها می کنند... دل هایشان رو
به سوی خدا دارد ، جان هایشان از خداست و دانششان برای
خدا... و پیامبر! جان های خود و عزیزانمان به فدایت ، از
یادمان نمی رود آن خاطره که آنقدر از صفات این عزیزانت
مشتاقانه گفتمی که اشک در چشمانت نشست و گفتمی:

«إئی الیهم مشتاق» و گریه کردی و بازگفتی: «واشوقاه الی
لقائهم» . و همان حال که زمین اشک های مبارک تو را در
بغل می فشرد دعایشان فرمودی که: «اللهم احفظهم و
انصرهم علی من خالفهم و اقرعینی بهم یوم القیامة»

پیامبر! عزیز خداوند! معشوق معبود! سلام او بر تو!
تو که قرن ها پیش برای این عزیزانت گریستی و دعایشان
فرمودی و می دانستی و می دانی که حیات و نصر و فتحشان
به پشتوانه دعای توست اکنون در این مخاطرات که
رهایشان نمی کنی ، ای پیامبر! هدف آفرینش! این
ایثارگران و از جان گذشتگان با نام رمز تو و فرزند تو جهاد
می کنند . بایاد تو و فرزندان تو زندگی و تنفس می کنند . به
عظمت و جلال فرزندان ، به عزت عزیزت؛ فاطمه ات و به
قداست پسرعمت که این عزیزانت را یوری کن و همچنان
از خدا پیروزیشان را آرزو فرما .

موعود انجیل و تورات

■ آیت الله جعفر سبحانی

« امواج خروشان تاریخ، گاهی اخبار سرنوشت‌سازی از رویدادهای آینده به همراه خود می‌آورند. اما اگر این پیش‌گویی‌ها با منبع وحی پیوند بخورد، اعتبار و نقشی تعیین کننده خواهد داشت. در این میان، مهم آن است که ما انسان‌ها این امواج را به خوبی دریافت کنیم و هنگامی که با ترازوی منطق آنها را سنجیدیم، از صمیم قلب آنها را بپذیریم و خویشتن را برای رویداد نشان آماده نماییم. موضوع رسالت پیامبر اکرم ﷺ نیز جزو آن دسته از رویدادهای سرنوشت‌سازی است که پیش‌گویی آن، از مدت‌ها قبل توسط منبع وحی در صفحات تاریخ نگاشته شده بود. قرآن مجید با صراحت کامل می‌گوید: «اهل کتاب نام و خصوصیات او را در کتاب‌های خود می‌خوانند و می‌دانند که پیامبران آنان از ظهور و برانگیختن چنین رهبری گزارش داده‌اند.» از این رو دانشمندان یهود، راهبان مسیحی و کاهنان عرب پیش از بعثت پیامبر اکرم ﷺ، از نبوت آن حضرت خبر می‌دادند و مدرک آنان نیز همان کتاب‌های دینی و عهدین بود. به همین خاطر و بر پایه همین پیش‌گویی‌ها، وقتی پیامبر اکرم ﷺ در سال هفتم هجرت، نامه‌های دعوت به زمامداران جهان فرستادند؛ قیصر فرمانروای روم، واکنش جالبی به آن نشان داد که داستان آن را با هم مرور می‌کنیم. وقتی نامه‌رسان رسول خدا ﷺ، نامه را به قیصر تسلیم کرد، زمامدار خردمند روم احتمال

داد که نویسنده نامه، همان محمد موعود انجیل و تورات باشد. لذا دستور داد تا از خصوصیات زندگی وی اطلاعات دقیقی به دست آورند و هر کس از نزدیکان و یاز کسانی که از اوضاع وی اطلاع دارند را شخصا به حضور او بیاورند. از قضا در همین زمان، ابوسفیان و دسته‌ای از قریش برای تجارت به شام آمده بودند. ابوسفیان اگرچه به خاطر حفظ موقعیت خویش، از سرسخت‌ترین دشمنان اسلام به شمار می‌آمد، اما پیامبر اکرم ﷺ را از نزدیک می‌شناخت و از خصوصیات ایشان آگاه بود. لذا مأمور قیصر با او و همراهانش تماس گرفت و همه را به بیت المقدس و دربار پادشاه برد. قیصر دستور داد که ابوسفیان پیش روی او بایستد و به سوالات او به دقت پاسخ دهد و همراهان او هم پشت سرش بایستند و مراقب سخنانش باشند تا اگر ابوسفیان به دروغ و یا خطا حرفی زد، سریعاً به آن اشاره کنند. با این اوضاع، قیصر از ابوسفیان سوالات زیر را مطرح کرد و ابوسفیان نیز پاسخ گفت: قیصر: نسب محمد چگونه است؟ ابوسفیان: از خانواده‌ای شریف و بزرگ است. قیصر: در نیاکان وی کسی هست که بر مردم سلطنت کرده باشد؟ ابوسفیان: نه قیصر: آیا پیش از ادعای نبوت، از دروغ گفتن پرهیز داشت یا نه؟ ابوسفیان: محمد مرد راستگویی بود. قیصر: چه طبقه‌ای از مردم از او طرفداری می‌کنند و به آیینش گرویده‌اند؟ ابوسفیان: اشراف با او مخالفند و افراد عادی و متوسط، هوادار او هستند. قیصر: آیا پیروان او رو به افزونی‌اند؟ ابوسفیان: آری. قیصر: آیا او در نبرد با مخالفان پیروز است یا مغلوب؟ ابوسفیان: گاهی پیروز است و گاهی با شکست روبرو است. در این هنگام قیصر به مترجم خود گفت: به آنها بگو اگر این حرف‌های شما صحیح باشد، حتماً او پیامبر آخرالزمان است. من در برابر او خضوع می‌کنم و برای او احترام قائلم. در این میان یکی از نزدیکان قیصر خواست شیطنتی کند و گفت: محمد در نامه خویش، نام خود را بر نام تو مقدم داشته است. قیصر عصبانی شد و گفت: کسی که فرشته وحی بر او نازل می‌شود، شایسته است تا نام او بر نام من مقدم باشد. سپس قیصر در پاسخ نامه پیامبر اکرم ﷺ نوشت: نامه شما را خواندم و از دعوت شما آگاه شدم. من می‌دانستم که پیامبری خواهد آمد ولی گمان می‌کردم که این پیامبر، از شام خواهد برخاست. □

« وجود مقدس پیامبر اکرم ﷺ طبق آنچه که از معصوم ﷺ و سایر شخصیت‌های جهان اسلام به دست ما رسیده مملو از لطف و رحمت بوده است. از حضرت امیر ﷺ سوال کردند که اخلاق رسول الله ﷺ چگونه بود: حضرت فرمود: «طَیِّبٌ ذَوَّارٌ بِطَیِّهٍ». پیامبر ﷺ طبیبی بود که برخلاف همه پزشکان عالم، به تعبیر امروزی، کیف دکتری خود را به دست می‌گرفت و دنبال بیمار می‌گشت تا بیماران را پیدا کرده و به مداوای آنان بپردازد. از عایشه سوال کردند اخلاق پیامبر ﷺ را چگونه یافتی؟ پاسخ داد: پیامبر ﷺ تمام آیات قرآن بود. این نشان می‌دهد که وجود مبارک حضرت رسول ﷺ، هم اسوه حسنه و هم رحمت للعالمین بود و حتی نسبت به کسانی که ایمان نیاورده بودند نیز دل می‌سوزاند. چنانکه ابولهب سال‌ها با پیامبر ﷺ به عناد پرداخت، اما حضرت ﷺ هرگز او را نفرین نکرد، آنچه که شامل ابولهب شد نفرین الهی است، او اخلاق عجیبی داشت و وقتی که به پیامبر ﷺ می‌رسید با دو دستش به صورت پیامبر ﷺ می‌کوبید به همین دلیل هم قرآن در مورد او فرموده است: «تَبَّتْ یَدَا اَبِیْ لَهَبٍ وَتَبَّ». حضرت رسول ﷺ هرگز هیچ کس را نفرین نکرد، حتی زمان فتح مکه خطاب به اهالی آن شهر که ایشان را بسیار آزار داده بودند، فرمود: «همه شما آزاد هستید»، بنابراین، رسول خدا ﷺ هرگز از سر عناد با کسی برخورد نکرد. اینگونه بود که قلب مردم را با دست خالی تسخیر کرد. با حداقل امکانات در آن روزگار، گسترده‌ترین دایره دینی را شکل داد، حضرت نوح ﷺ در پنجاه سالگی پیامبر شد و قریب به هشتصد سال قبل از طوفان مردم را دعوت کرد اما جمع کسانی که ایمان آوردند ۴۰ نفر هم نشد، اما پیامبر اکرم ﷺ ظرف ۲۳ سال هفت میلیون نفر را مسلمان کرد و این خود نشان از رحمت للعالمین بودن حضرت رسول ﷺ دارد که چگونه در آن شرایط و با آن مردم توانست جامعه را به انسجام برساند و با خلق نیکو، بدترین خلق را به خود جذب کند. ابعاد رحمت للعالمین بودن حضرت رسول ﷺ در سرای باقی نیز وجود دارد، برای مثال به پیامبر ﷺ خطاب رسید که از امت اگر کسانی گناه کردند، تا یک سال قبل از مرگ توبه کنند بخشیده می‌شوند؟ پیامبر ﷺ پاسخ گفت: طولانی است؛ تا اینکه خطاب رسید به یک روز و نهایتاً ساعتی قبل از مرگ تا شخص بتواند توبه کند. بعد خطاب رسید که روز قیامت نیز به تو اذن شفاعت می‌دهیم که پیامبر ﷺ عرض کرد: من بشرم و تو پروردگاری، تو ببخشای، پس خداوند فرمود: آن قدر می‌بخشیم تا تو راضی شوی. واقعیت آن است که امت اسلام اگر واقعاً حقیقت زندگی پیامبر اکرم ﷺ را بشناسند، دیگر به مشکلاتی کنونی در زندگی بر نمی‌خورند. شور در بر خورد ما با معصومان ﷺ بر شعورمان غلبه دارد؛ به جای آنکه سبک و سیره حضرات معصومین ﷺ در زندگی‌ها جاری شود و دلیل این امر عدم معرفت است. وقتی به وجود ائمه ﷺ معرفت پیدا کنیم هرگز چنین نمی‌شود. □

پیامبر مهربانی‌ها

■ ابراهیم بهاری

وقتی امروز در سبک زندگی‌ها مشکلات و مصائب متعدد اخلاقی و رفتاری موج می‌زند، علت آن است که ما به الگویی چون حضرت رسول ﷺ توجه نداریم، خود را مسلمان می‌دانیم ولی نگاه نمی‌کنیم که حضرت ﷺ با اطرافیان‌شان چه برخوردی داشت. با خانواده، با مردم، با غریبه‌ها و...؛ مساله آن است که نه به دنبال این معرفت هستیم و نه حتی سعی می‌کنیم آن را پیدا کنیم. شاید نتوانیم درک کنیم که چرا پیامبر ﷺ آن یهودی را که هر بار حضرت ﷺ را می‌دید و آن همه زباله روی سرش می‌ریخت، عیادت کرد. اما حداقل می‌توانیم درک کنیم که خلق نیکو حتی خوی دشمنان را نرم می‌کند. پیامبر ﷺ هرگز عصبانی نمی‌شد، برای مسائل مادی غم به دلشان نمی‌نشست. امروز همین رویه حضرت ﷺ باید نصب‌العین ما باشد، یعنی به خاطر مادیات و به ویژه امروز در جامعه ما به خاطر تجملات خود را به آب و آتش نزنیم. کلید سعادت زندگی امروز مسلمانان آن است که با تمسک به سیره و سبک زندگی پیامبر ﷺ به گونه‌ای رفتار کنند که منش آنها حقیقت اسلام را به مردم جهان معرفی کند و همه بدانند که این افراد پیروان پیامبر مهربانی‌ها ﷺ هستند. □

یونانی را که به دست یونانی‌ها تحقق پیدا کرده بود و ارزش هم داشت و دارد، میدل کرد به یک عرفان عینی و یک شهود واقعی برای ارباب شهود.

اگر کسی سیر کند در فلسفه‌های قبل از اسلام و فلسفه‌های بعد از اسلام و آن کسانی که در هندوستان و امثال آن یک همچون مسائلی داشتند و عرفای بعد از اسلام که به تعلم اسلام در این امر وارد شده‌اند، می‌فهمد که چه تحولی بعد از راجل هستند در کشف حقایق قرآن. لسان قرآن که از برکات بعثت، از برکات بزرگ بعثت رسول خداست، لسانی است که سهل و ممتنع است. بسیاری شاید گمان کنند که قرآن را می‌توانند بفهمند، از باب اینکه به نظرشان سهل است. بسیاری از ارباب معرفت و ارباب فلسفه گمان می‌کنند که قرآن را می‌توانند بفهمند، برای اینکه آن بعدی که برای آنها جلوه کرده است و آن بعدی که در پس این ابعاد است، برای آنها معلوم نشده است. قرآن دارای ابعادی است که تا رسول اکرم ﷺ مبعوث نشده بودند و قرآن منزل نشده بود از آن مقام غیب، نازل نشده بود از آنجا، و با آن جلوه نزولی اش در قلب رسول خدا جلوه نکرده بود، برای احدی از موجودات ملک و ملکوت ظاهر نبود بعد از آنکه اتصال پیدا کرد مقام مقدس نبوی ولی اعظم با مبداء فیض به آن اندازه‌ای که قبل اتصال بود، قرآن را نازل تا و منزلت کسب کرد. در قلب مبارکش جلوه کرد و با نزول به مراتب هفتگانه به زبان مبارکش جاری شد.

قرآنی که الان در دست ماست، نازل هفتم قرآن است و این از برکات بعثت است و همین نازل هفتم آنچنان تحولی در عرفان اسلامی، در عرفان جهانی بوجود آورد که اهل معرفت شمه‌ای از آن را می‌دانند و همه ابعاد آن و جمیع ابعاد آن برای بشر هنوز معلوم نشده است و معلوم نیست معلوم شود. و این از برکات بعثت است اینقدری که معرفت برای اهل معرفت حاصل شده است.

اگر قرآن نبود باب معرفت الله بسته بود الی الابد، و آن فلسفه یونانی یک باب دیگری است که در محل خودش بسیار ارجمند است برای اینکه با استدلال ثابت می‌کند، نه معرفت حاصل می‌شود، وجود خدای تبارک و تعالی از باب دلیل اثبات می‌شود و معرفت غیر اثبات وجود است و قرآن آمده است که هم اثبات کند به همان طریقه‌های متعارف و طریقه‌های بلکه گاهی نازل تر از آن و هم پرده دیگرش عرفان قرآن است که آن را در هیچ کتابی نمی‌یابید، حتی در کتب عرفانی اسلامی که متحول شده است و با عرفان قبل از اسلام بسیار فرق دارد و تعبیرات قرآنی غیر از آنی است که آنها دارند.

یک نحوه دیگری هست، یک لطایف دیگری در قرآن هست و اینها همه از برکات بعثت است و برکات بعثت آن مقداری که در معنویات هست، در مادیات ظاهر نشده است، لکن آن مقداری هم که در مادیات ظاهر شده است، قبل از اسلام نبوده است. اتصال معنویت به مادیت و انعکاس معنویت در همه جهات مادیت از خصوصیات قرآن است که افاضه فرموده است. □

انگیزه بعثت این

است که ما را

از این طغیان‌ها

نجات دهد و

ما خودمان را

تزکیه کنیم،

نفوس خودمان

را صفا دهیم و

نفوس خودمان

را از این ظلمات

نجات بدهیم. اگر

این توفیق برای

همگان حاصل

شد، دنیا یک

نوری می‌شود

نظیر نور قرآن و

جلوه نور حق

تا یک استغنائی پیدا می‌کند طغیان می‌کنند. آدمی استغنائی مالی که پیدا می‌کند به حسب همان مقدار طغیان پیدا می‌کند، استغنائی علمی که پیدا می‌کند به همان مقدار طغیان می‌کند، مقام که پیدا می‌کند به مقدار طغیان می‌کند، مقام که پیدا می‌کند به مقدار پیدا کرده است طغیان می‌کند. فرعون را که خدای تبارک و تعالی می‌گوید طاغی است، برای همین است که مقام پیدا کرده بود و انگیزه الهی در او نبود و این مقام او را به طغیان کشیده بود. کسانی که چیزهایی که مربوط به دنیاست آنها را بدون تزکیه نفس پیدا می‌کنند، اینها هر چه پیدا کنند طغیان‌شان زیادتر خواهد شد و وبال این مال و این منال و این مقام و این جاه و این مسند از چیزهایی است که موجب گرفتاری‌های انسان است در اینجا و بیشتر در آنجا.

انگیزه بعثت این است که ما را از این طغیان‌ها نجات دهد و ما خودمان را تزکیه کنیم، نفوس خودمان را صفا دهیم و نفوس خودمان را از این ظلمات نجات بدهیم. اگر این توفیق برای همگان حاصل شد، دنیا یک نوری می‌شود نظیر نور قرآن و جلوه نور حق.

تمام اختلافاتی که بین بشر هست، اختلافاتی که بین سلاطین هست، اختلافاتی که بین قدرتمندان هست ریشه اش همان طغیانی است که در نفس هست ریشه این است که انسان دیده است که خودش یک مقام دارد طغیان کرده است و چون قانع نمی‌شود به آن مقام، این طغیان اسباب تجاوز می‌شود، تجاوز که شد اختلاف حاصل می‌شود و این فرق نمی‌کند. از آن مرتبه نازلش طغیان است تا آن مرتبه عالی آن. از مرتبه نازلی که در یک روستا بین افراد اختلاف حاصل می‌شود، ریشه اش همین طغیان است تا مرتبه بالاتر و هر چه بالاتر برود طغیان زیادتر می‌شود. فرعونی که طغیان کرد و «انا ربکم الاعلی» گفت، این انگیزه در همه است فقط در فرعون نیست. اگر انسان را سر خود بگذارند «انا ربکم الاعلی» خواهد گفت: انگیزه بعثت این است که این نفوس سرکش را این نفوس طاغی و یاغی را از آن سرکشی و از آن طغیان و از آن یاغیگری نجات دهد و تزکیه کند نفوس را.

همه اختلافاتی که در بشر هست برای این است که تزکیه نشده است. غایت بعثت این است که تزکیه کند مردم را تا به واسطه تزکیه، هم تعلم حکمت کند و هم تعلم قرآن و کتاب و اگر چنانچه تزکیه شوند طغیان پیش نمی‌آید. کسی که تزکیه کرد خود را هیچگاه خودش را مستغنی نمی‌داند «ان الانسان لیطغی ان راه استغنی» وقتی که خودش را می‌بیند و برای خودش مقام قائل است و برای خودش عظمت قائل است این خودبینی اسباب طغیان است.

تحول عرفانی در جهان

مساله معیث و ماهیت آن و برکاتش چیزی نیست که بتوان با زبان‌های الکن ما از آن ذکری کرد و به قدری ابعاد آن زیاد است و جهات معنوی و مادی آن زیاد است که گمان ندارم حتی بتوان حول آن صحبتی کرد. مساله بعثت یک تحول علمی عرفانی در عالم ایجاد کرد که آن فلسفه‌های خشک

بزرگترین حادثه عالم

انام حسینی (ره)

زمان‌ها خودشان هیچ مزیتی ندارند بعضی بر بعضی، زمان یک موجود ساری متحرک است و متعین و هیچ

فرقی ما بین قطعه‌ای با قطعه‌ای دیگر نیست. شرافت زمان‌ها یا نجوست زمان‌ها به واسطه قضایائی است که در آنها واقع می‌شود. اگر چنانچه شرافت زمان به واسطه حادثه‌ای است که در آن زمان واقع می‌شود، باید عرض کنم که روز بعثت رسول اکرم ﷺ در سرتاسر دهر «من الازل الی الابد» روزی شریفتر از آن نیست، برای اینکه حادثه‌ای بزرگتر از این حادثه اتفاق نیفتاده است. حوادث بسیار بزرگی در دنیا اتفاق افتاده است. بعثت انبیا بزرگ، انبیاء اولوالعزم و بسیاری از حوادث بسیار بزرگ، لکن حادثه‌ای بزرگتر از رسول اکرم ﷺ در عالم وجود نیست غیر از ذات مقدس حق تعالی و حادثه‌ای بزرگتر از بعثت او هم نیست. بعثتی که بعثت رسول ختمی است و بزرگترین شخصیت‌های عالم امکان و بزرگترین قوانین الهی، و این حادثه در یک همچو روزی اتفاق افتاده است و این روز را بزرگ کرده است و شریف، و همچو روزی ما دیگر درازل و ابد نداریم و نخواهیم داشت.

تزکیه نفوس

اول آیه‌ای که به رسول اکرم ﷺ به حسب روایات و تواریخ وارد شده است، آیه «اقرا باسم ربک» است و این آیه اولین آیه‌ای است که به حسب نقل، جبرئیل بر رسول اکرم خوانده است و از اول به قرائت و به تعلم دعوت شده است «اقرا باسم ربک الذی خلق» و در همین سوره است که «ان الانسان لیطغی ان راه استغنی» این سوره اولین مورد وحی (است) و در اولین نزول وحی این آیه در این سوره وارد شده است که «کلان الانسان لیطغی ان راه استغنی» معلوم می‌شود که طغیان و طاغوت بودن از اموری است که در راس امور است. و برای طاغوت زدائی باید تعلیم کتاب و حکمت و تعلم کتاب و حکمت کرد و تزکیه کرد. انسان اینطوری است، وضع روحی همه انسان‌ها اینطور است که

۲۴-۳۳

ماه شعبان جایگاه بزرگ و پرفضیلتی در احادیث و روایات اسلامی دارد. در این شماره از مجله مهر و ماه بخش در پرتو ماه به اعیاد این ماه و فضائل و فرایض آن اختصاص داده شده است. «رابطه با میدا را حفظ کنید» و «آستان جانان و گلپانگ سربلندی» از جمله عناوین مطالبی است که در این بخش می‌خوانید.

در پرتو ماه

انتظار یعنی چه؟ انتظار یعنی آماده باش
باید آماده باش باشیم. انسان نومن منتظر آن کسی است که
در حال آماده باش است.
اگر امام امروز ظهور بکند باید این شما آماده باشیم.

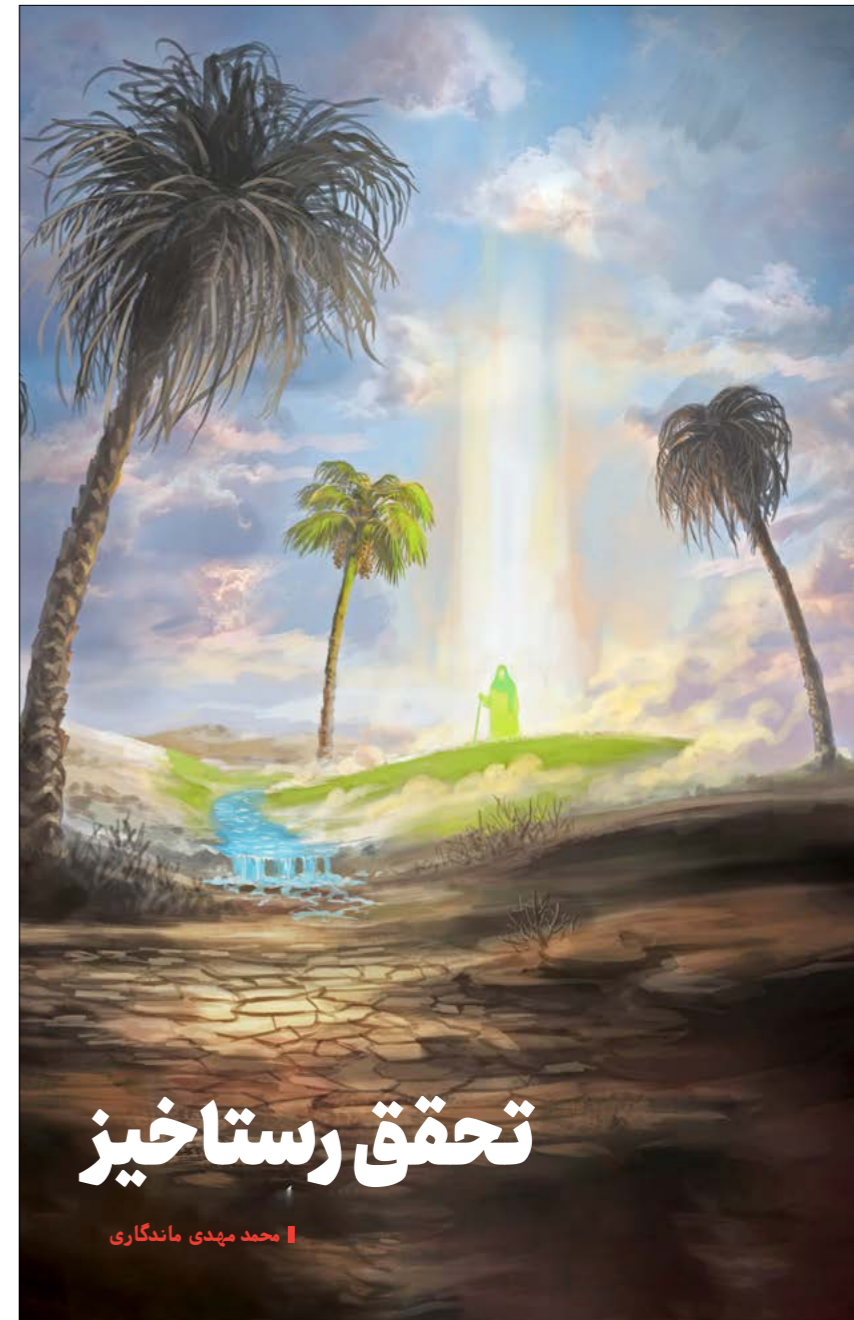
آماده باش

حضرت آیت الله العظمی
امام خمینی (مد ظله العالی)
۹۶/۲/۲۰

آماده شویم

نور آشکار ولایت

نعمتی میان مردم

تحقق رستاخیز

محمد مهدی ماندگاری

و معنویات را در محاسبات فکری خود داشته باشیم. بعثت قلبی برای حب و بغض هاست، یعنی حب و بغض هایمان تنها ظاهری، مادی و دنیوی نباشد، با کسی دوست شویم که در آخرت هم دوستی با او برای ما مثمر ثمر باشد، با کسی دشمن باشیم که این دشمنی در آخرت برای ما فایده‌ای داشته باشد؛ «إِنِّي سَلِّمٌ لِّمَنْ سَأَلَنِيكُمْ وَ خَزْبٌ لِّمَنْ خَازَنَكُمْ وَ وَوَلِيٌّ لِّمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٌّ لِّمَنْ عَادَاكُمْ»؛ بنابراین بعثت فکری درباره باز شدن فکر برای برنامه‌ریزی است و بعثت قلبی برای باز شدن و توسعه قلب برای حب و بغض‌های مان است. بدانیم حب و بغض‌ها جهت ما را مشخص می‌کند.

بعثت جوارحی، اما برای رفتار ما است، یعنی رفتار مردم در مسیر انجام واجبات و ترک محرمات قرار بگیرد. رفتار مردم در مسیر انجام واجبات باشد، یعنی به دنبال آدرس گنج‌های پنهانی و آسمانی باشند و واجبات آدرس این گنج هاست. رفتار مردم در مسیر ترک محرمات باشد، چون خداوند محرمات را عبور ممنوع کرده، چراکه پرتگاه است. رفتار مردم به سمت پرتگاه نباشد، به سمت صعود باشد. رفتار مردم در جهت پاکسازی خود باشد. این اصول و اهداف بعثت و رسالت پیامبر ﷺ در ۳ جهت فکر، قلب و عمل بود.

هدف بعثت

ماموریت پیامبر ﷺ طبق آیه‌های ۴۵ و ۴۶ سوره مبارکه احزاب، بیان شده است؛ «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَ مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا وَ دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ.»

این آیات بسیار ویژه هستند، ان شاء الله مردم ما دقت کنند به این آیات و لذت ببرند که پیامبر اکرم ﷺ بر اساس چه مبعوث شدند. اینکه خداوند عمده‌ترین عنوانی که برای پیامبر ﷺ مطرح می‌کند، مبشر و نذیر است. مبشر یعنی بشارت می‌دهد به بهشتی که آن سوی طاعت و خدمت است، ولی به ظاهر دیده نمی‌شود و نذیر یعنی هشدار می‌دهد به جهنمی که آن سوی معصیت و خیانت است و دیده نمی‌شود. معمولاً ما زمانی بشارت می‌دهیم که کسی خبر ندارد، هشدار می‌دهیم که کسی خبر ندارد، پیامبر ﷺ بشارت می‌دهد به اخبار بهشتی و هشدار می‌دهد به اخبار جهنمی.

پیامبر ﷺ مبعوث شد تا چشم عقل مردم را به باطن باز کند، لذا امیرالمومنین علی (ع) در نهج البلاغه می‌فرماید بعثت و رسالت پیامبر ﷺ «لیشیر لهم دفائن العقول» است؛ عقل وسیله تشخیص است و مردم برای تشخیص گاهی ظاهربین هستند و به مادیات، دنیا و جسم که همان عقل معاش است، توجه دارند؛ بنابراین تشخیص آنان بر اساس نفع و ضرر دنیا است، اما پیامبر ﷺ آمد تا تشخیص ما را بر اساس نفع و ضرر دنیا و آخرت، ظاهر و باطن، مادیات و معنویات قرار دهد. پس هدف بعثت، مامور شدن پیامبر ﷺ برای باز کردن چشم عقل مردم به باطن، عالم معنا و عالم آخرت بود به نحوی که محاسبات دنیایی خود را با یک مختصات و ریاضیات جدیدی بنا بگذارند. □

بعثت و مبعوث شدن یعنی برانگیخته شدن، به رسالتی برگزیده شدن. حضرت محمد مصطفی ﷺ پیامبر و رسول خدا بوده است، ولی در ۲۷ رجب انتخاب و برانگیخته شد تا رسالت و ماموریت خود را اعلام کند. بعثت انبیاء، تحقق یک رستاخیز است؛ ناگهان در جان نبی، قیامتی رخ می‌دهد، رستاخیزی محقق می‌شود، این رستاخیز به بیرون او نیز سرایت می‌کند و ناگهان تاریخ، یک فصل جدیدی را به خود می‌بیند. این عوض شدن و ورق خوردن تاریخ را در بعثت همه انبیاء می‌بینید، اما بعثت نبی مکرم اسلام ﷺ، از ابعاد و زوایای مختلف، آثار و امواج گسترده‌تری را رقم زد و به کلی فصل نویی را در تاریخ زندگی بشر شکل داد.

ابعاد بعثت

بعثت سه بُعد دارد؛ بعثت فکری، قلبی و جوارحی. بعثت فکری، یعنی پیامبر ﷺ مبعوث شد تا فکر مردم را آزاد کند، تا فکرشان محبوس در زندان دنیا و ظاهر و مادیات نباشد، فکر آزاد شود و جهان بینی توحیدی داشته باشند. بعثت فکری پیامبر ﷺ این بود که ما عالم وجود را تنها دنیا نبینیم و بسیار فراتر ببینیم، یعنی همه دنیا و آخرت و ظاهر و باطن و مادیات

رابطه با مبدأ عالم را حفظ کنید

آیت الله العظمی وحید خراسانی

در ماه شعبان المعظم شبی هست و در آن شب مولودی هست. عظمت آن شب و عظمت مولود آن شب فوق بیان و ادراک ماست. شیخ الطائفه در هزار سال قبل تقریباً، در کتاب مصباح المتبجح این دعا را ذکر می کند: مطلع دعا این است: اللهم بحق ليلتنا هذه ومولودها. چه شبی است که در این دعا خدا را به آن شب قسم باید داد و عظمت آن شب در چه حد است که امام دستور داده بگوئیم: بحق ليلتنا هذه؟

خورشید منظومه ملکوت

اما آن کس که آن شب متولد شده، آنجا دیگر کمیت عقل لنگ است. در ملک منظومه ای است، خدا در منظومه ملک، خورشید را آفریده، در ملکوت هم منظومه ای است و خورشید منظومه ملکوت، ولی عصر است، صاحب الزمان است. اگر چشمی قدرت دارد جرم خورشید را ببیند عقلی هم در عالم قدرت دارد مقام آن خورشید را که اسمش صاحب الزمان است و مهدی موعود است، درک کند.

پیامبر را نشناخته ایم

ما عمری گذشت، هنوز نفهمیدیم رعیت چه امامی هستیم؟! وقتی امام زمان شناخته می شود که خاتم انبیاء، شخص اول عالم شناخته بشود. چرا؟ حدیث، صحیح است، معنای حدیث صحیح این است که تمام فقهاء عظام مذهب، بلا استثناء بر طبق سند این حدیث در اعظم و ادق مسائل احکام خدا فتوا می دهند. فقهاء مذهب، مبانی شان در حجیت خبر مختلف است. عده ای کثیر خبر ثقه را حجت می دانند، عده ای مثل فقیه تحریر، صاحب مدارک، به خبر ثقه هم فتوا نمی دهد، به خبر صحیح فتوا می دهد. رسول خدا فرمود: «المهدی من ولدی اسمه اسمی وکنیته کنیتی ائمه الناس بی خلقا وخلقاً». عقل اینجا دیگر کمیتش لنگ است؛ او لا پیغمبر خاتم کیست؟ او کسی است که در قرآن یک سوره هست، اسم آن سوره، «سوره بلد» است. بعد به قرآن رجوع کنید، اسم سوره ها مختلف است: سوره یس، سوره صافات، سوره ملک؛ آن عمود سوره نقطه اسم سوره می شود. این سوره اسمش «سوره بلد» است. بلد یعنی چه؟ یعنی شهر. مشهد شهر است.

خداوند، ذات قدوسی که میلیاردها کهکشانشان به اراده او می گردد و می چرخد و تمام عالم امکان به امر «کن» از او «فیکون» است، همچو خدایی به آن شهری که پیغمبر خاتم در آن

شهر است، قسم یاد می کند: «لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ، وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ»، چون تو در این شهری من به این شهر قسم یاد می کنم. عظمت خاتم این است، کیست او؟ آن کسی است که یک سوره در قرآن است به اسم «سوره اسراء» مبدأ سوره این است: «سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا خَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ آيَاتِنَا». مثل شیخ انصاری دیگر اینجا مبهوت می شود. خدا خودش را تسبیح می کند: سبحان الذي که او را آن شب به معراج برده. عظمت پیغمبر خاتم این است. «سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا خَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ آيَاتِنَا». آن شب او را بردیم که آیات مان را به او نشان بدهیم. حالا آن آیات چیست؟!

مجسمه پیامبر خاتم

امام زمان وقتی می آید مجسمه پیغمبر خاتم است. پیغمبر خاتم که بود؟ «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ». وجود امام زمان، رحمة للعالمین است؛ بعضی از نادان ها تصور می کنند می آید قلع و قمع می کند، بعد فکر می کنند وقتی ما را می کشد پس چرا در انتظارش باشیم؟! اینقدر شعور نیست که درک کنند...؛ باغ را دیده ای؟ باغبان می آید در باغ خارها را از زمین می کشد. باید بکشد یا نه؟! باغ برای پرورش گل است، نه برای خار. همانطوری که باغبان از باغ خارها را درو می کند، امام زمان هم خارهای باغ انسانیت را درو می کند. اگر گل بشوی پرورش ات می دهد.

جراح چه می کند؟ وقتی غده پیدا شود، اول آن غده را معالجه می کند تا جایی که میسر است مرهم می گذارد، دوامی دهد، اگر دوا اثر نکرد، مرهم نتیجه نداد، آن وقت چه باید بکند؟ یا باید این آدم بمیرد یا باید این غده درآید،

آنجاست که جراحی می کند غده را درمی آورد. به آن جراح می شود گفت: چرا غده را در آوردی؟! چرا تیغ کشیدی بر سر این بیچاره؟! امام زمان غده های انسانیت را درمی آورد. این است که شمشیرش رحمت است، بخشش اش هم رحمت است؛ تمام وجود رحمت است.

ستاره های شب معراج

باز یک سوره در قرآن است به اسم سوره نجم: «وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ، مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ، وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ، إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ». قسم به نجم و ستاره یاد می کند بر شرح حال این پیغمبر. آن وقت مدح این است، مدح هم این کیست؟ مدح خدا، مدح «سوره والنجم»، مدح هم این است: «وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ، إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ، عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ، ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ، وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ، ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ، فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ... تا می رسد به آنجا: «لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ». این آیات چیست؟ آن وقت آن شب چه دید؟

شبی که به معراج رفت آن معراجی که خدا خودش را به آن معراج تسبیح می کند، پرده از مقابل چشمش برداشته شد، نگاه کرد دوازده ستاره دید. ستاره اول امیرالمومنین، بعد دید یک ستاره باز بین این ستاره ها مثل ستاره صبح می درخشید، پرسید پروردگارا! این کیست؟ خدا معرفی کرد: این مهدی آل محمد است. امام زمان این است. بعد حدیث صحیح این است: «المهدی من ولدی...». آن خاتم که مداحش خداست باز شده مداح امام زمان، مقام ولی عصر این است. «المهدی من ولدی اسمه اسمی کنیته کنیتی...». در عالم اسم پیغمبر خاتم و کنیه او برای احدی جائز نیست، فقط یک نفر است که هم اسم خاتم اسم اوست و هم کنیه خاتم کنیه اوست.

پیغمبر دو اسم دارد: اسم آسمانی

احمد است؛ اسم

زمینی محمد

است. هر دو اسم

را خود پیغمبر

خاتم به امام

زمان هدیه کرد؛

هم اسمش را، هم

کنیه اش را. اسم،

اسم خاتم؛ کنیه

هم ابوالقاسم.

این اسم و این

کنیه برای هیچ

امامی نیست الا

ولی عصر

اسامی پیامبر ﷺ

پیغمبر دو اسم دارد: اسم آسمانی احمد است؛ اسم زمینی محمد است. هر دو اسم را خود پیغمبر خاتم به امام زمان هدیه کرد: هم اسمش را، هم کنیه اش را. اسم، اسم خاتم؛ کنیه هم ابوالقاسم. این اسم و این کنیه برای هیچ امامی نیست الا ولی عصر.

این است که امام زمان را بشناسید. آنجایی که عقل مبهوت است این است: شبهه الناس، شبهه ترین تمام مردم عالم هم در خلق، هم در خلق به من، آنچه پیغمبر دارد همه در وجود او منعکس است.

آنچه پیغمبر خاتم دارد چیست؟ علمی است که خدا در قرآن می فرماید: «وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا». علم او به حدی است که آیه الکرسی را بخوان: «العلی العظیم»، آن وقت آن «علی عظیم» به علم پیغمبر خاتم که می رسد تعبیرش این است: «وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا»، علمش به عظمتی است که خدای علی عظیم آن علم را عظیم شمرده است. می رسد به خلقش، می فرماید: «إِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ» هم آن علم، هم آن خلق، هر دو به مهدی آل محمد داده شده. امام زمان این است.

همه با هم دعا کنیم

همه باید دعای فرج را بخوانید. دوره سال هم این برنامه را ترک نکنید. هر روز به قدری که وقتتان اجازه می دهد قرآن بخوانید، به خود ولی عصر هدیه کنید. اگر این کار را عمل کنید، تو، دوره سال هر روز بالاترین گوهر را که کلام الله است قرائت کنی، به او هدیه کنی، شب بیست و سوم رمضان که شب قدر است دفتر عملت به امضای او می رسد، آیا با تو چه معامله خواهد کرد؟

افسوس که عمر گذشت و ما از این زندگی بهره ای که باید نبردیم. شما جوان اید! از دوران جوانی کار کنید، قرآن را هر روز ترک نکنید، به امام زمان هدیه کنید، اگر یک گلی را کنار دسته گل بگذارید، روز اول اثری نمی بینی اما اگر یکماه این گل کنار آن گل بود بعد که برداشتی می بینی بوی گل می دهد. دل من و تو هم این جور است، یک روز قرآن بخوانی مثل گلی است که یک روز کنار گل است، اما اگر یک سال هر روز قرآن بخوانی، آن هم قرآن را به او هدیه کنی، به این هدیه برمی گردد به او، دیگر کار، کار تو نیست؛ می شود از من و تو هدیه ای به سلیمان زمان. آن وقت او به کرشم با ما چه معامله خواهد کرد؟! این است مقام، منصب، این است راه ارتباط با ولی عصر.

شما تصور می کنید که او از نظرها پنهان است ولی خبر ندارید که چشم ها از دیدن او محروم است اما اشعه انوار او بر همه این دل ها می تابد. خودش فرمود: ما شمارا فراموش نمی کنیم، ما مراعات شما را از دست نمی دهیم. همه شما تحت نظر او اید، سعی کنید از این نظر بیگانه نشوید. نماز را اول وقت بخوانید، رابطه را با خدا حفظ کنید، قرآن را هر روز بخوانید، به او هدیه کنید. با این دو عمل، هم به مبدأ عالم مرتبطید، هم به حجت او، سعادت دنیا و آخرت نصیب همه شماست. □

بزرگترین وظیفه‌ی منتظران امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) این است که از لحاظ معنوی و عملی و پیوندهای دینی با مؤمنین و همچنین برای پنجه درافکندن بازوگویان، خود را آماده کنند.

۱۸ توصیه امام زمان (عجل الله تعالی فرجه) به شیعیان برگرفته از کتاب مهدی موعود نوشته علامه مجلسی

« امام عصر (عجل الله تعالی فرجه) خطاب به شیعیان و پیروان اهل بیت (علیهم السلام) توصیه‌های فرموده‌اند، که مرحوم علامه مجلسی در کتاب مهدی موعود به آنها اشاره کرده است به مناسبت سالروز ولادت مهدی موعود (عجل الله تعالی فرجه)؛ منجی آخرالزمان در ادامه بخشی از این توصیه‌ها را آورده‌ایم.

۱. از خداوند (جل جلاله) بترسید و تقوا پیشه کنید.

۲. ما به ما در بیرون آوردن شما از فتنه و امتحانی که بر شما روی آورده است کمک کنید.

۳. عهد می‌کنم که هر کدام از شیعیان که راه تقوا را در پیش گیرد و هر آنچه که لازم است و حق خداست از مال خود خارج کند، از فتنه گمراه‌کننده و رنج‌های ظلمانی در امان باشد.

۴. هر کدام از شیعیان، در بخشش اموالی که خداوند به او داده به کسانی که خداوند فرمان داده است بخل ورزد، در دنیا و آخرت زیانکار خواهد بود.

۵. اگر شیعیان ما در وفا نمودن به عهد و پیمانی که از ایشان گرفته شد، همسو و یکدل شوند، دیدار ما از ایشان به تأخیر نخواهد افتاد.

۶. ظهور ما به تأخیر نیفتاده مگر به سبب اعمال ناپسندی که از ایشان سر می‌زند و خبر آنها به ما می‌رسد.

۷. از خدا بترسید؛ و از ما اطاعت کنید؛ و از راه راست منحرف نگردید.

۸. نیت خود را مطابق سنت آشکاری که به شما گفتم با دوستی، به سوی ما برگردانید.

۹. اموال شما (خمس و زکات) را قبول نمی‌کنیم مگر اینکه پاک و طاهر باشد... هر کس می‌خواهد عمل کند و هر که نخواهد نکند؛ چرا که ما به آنچه شما دارید نیازی نداریم.

۱۰. ظهور و فرج در دست خداست و کسانی که وقت رای آن تعیین می‌کنند دروغگو هستند.

۱۱. در مسائلی که روی می‌دهد به فقهاء مراجعه کنید؛ زیرا که ایشان حجت من بر شمایند و من حجت خدایم بر ایشان.

۱۲. منتفع شدن از من در ایام غیبتم، مانند استفاده از خورشید است زمانی که ابروی آن را پوشانده باشد.

۱۳. درباره چیزهایی که به درد شما نمی‌خورد سؤال نکنید، و در دانستن چیزهایی که از دانستن آنها معاف شده‌اید خود را به سختی نیندازید.

۱۴. برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید؛ چرا که همین فرج شماست.

۱۵. هر کس بدون اجازه ما در اموال مربوط به ما (خمس، زکات و وقف) تصرف کند، از جمله ظالمین است و ما در روز قیامت شاکی او خواهیم بود.

۱۶. آیا نمی‌دانید که خداوند از زمان حضرت آدم تا حال، برای مردم ملجأ و پناهی قرار داده که به ایشان پناه برند و راهنمایی تعیین کرده که به سبب آنها هدایت یابند. هر زمان که نشانه‌ای از آنان پنهان شد نشانه دیگر آشکار گردید و هر وقت که ستاره‌ای از ایشان غروب کرد ستاره دیگر طلوع نمود؛ و وقتی که خدای عزوجل امام حسن عسکری (عجل الله تعالی فرجه) را به سوی خود برد گمان ننمایید که واسطه میان خود و مخلوقاتش را قطع نموده است. هرگز چنین چیزی نشده و نخواهد شد تا وقتی که قیامت برپا شود.

۱۷. آیا نمی‌دانید که روی زمین از حجت خدا خالی نمی‌گردد؛ خواه آن حجت، ظاهر باشد و خواه پنهان.

۱۸. مردم پیروی از خواهش‌های نفسانی را از خود دور کنند؛ و همانگونه که پیش از غیبت رفتار می‌نمودند رفتار کنند؛ و امری که از آنان پوشیده و پنهان شده است را جستجو نمایند... و بدانند که حق با ما و در نزد ماست. □

« او از نور است و به نور هدایت می‌کند و پیروانش در نور هستند، تاریخ ولادتش هم نور است. تاریخ ولادتشان نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و شش بوده و این تاریخ با کلمه «نور» از نظر عدد حروف به حساب ابجد مطابق است.»

در روایات آمده است که در آیه شریفه **وَأَلَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ** یعنی به ولایت قائم **عجل الله تعالی فرجه** و به ظهور آن حضرت، و در آیه **وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا**؛ مراد، روشن شدن زمین به نور آن حضرت است. در زیارت جامعه هم آمده است؛ **«وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِكُمْ»**.

زمین با نور شما امان می‌درخشد

در زیارت روز جمعه آن حضرت هم آمده «سلام بر تو ای نور خداوند که هدایت جویان به وسیله او هدایت می‌شوند.»

شب معراج، نور حضرت مهدی **عجل الله تعالی فرجه** برای خاتم الانبیاء **عجل الله تعالی فرجه** آشکار شد و خداوند به پیامبر **عجل الله تعالی فرجه** فرمود: «ای محمد! دوست داری آنها (اوصیای خودت) را ببینی؟ گفتم: بله. پروردگار فرمود: به سمت راست عرش توجه کن! چون متوجه شدم، نگاه علی و فاطمه و حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی و مهدی را دیدم که در رودی از نور ایستاده، نماز می‌گزارند و او (مهدی) در وسط آنها مانند ستاره‌ای درخشان بود.

درخشندگی نور حضرت بر زمین

رسول اکرم **ص** در فرمایشاتشان با صراحت و روشنی به نور ولایت حضرت مهدی **عجل الله تعالی فرجه** اشاره کرده و فرموده: «یتنفعون بولایته». یعنی استخوانه و طلب روشنائی به نور امام **عجل الله تعالی فرجه** از طریق ولایت آن بزرگوار امکان پذیر است. در نسخه دیگری که مرحوم علامه مجلسی به آن استناد کرده، پیامبر **ص** فرموده: **إِي وَ الْأَذَى بَعَثَنِي بِالنَّبِيَّةِ إِيهِمْ لِيَتَنَفَعُونَ بِهِ وَ يَسْتَضِيئُونَ بِنُورِ وَايْتِهِ فَيُغِيْبَتُهُ**؛ آری، قسم به آنکه مرا به نبوت برانگیخت، آنها قطعاً از او بهره می‌برند و از نور ولایتش در غیبتش روشنائی می‌گیرند.

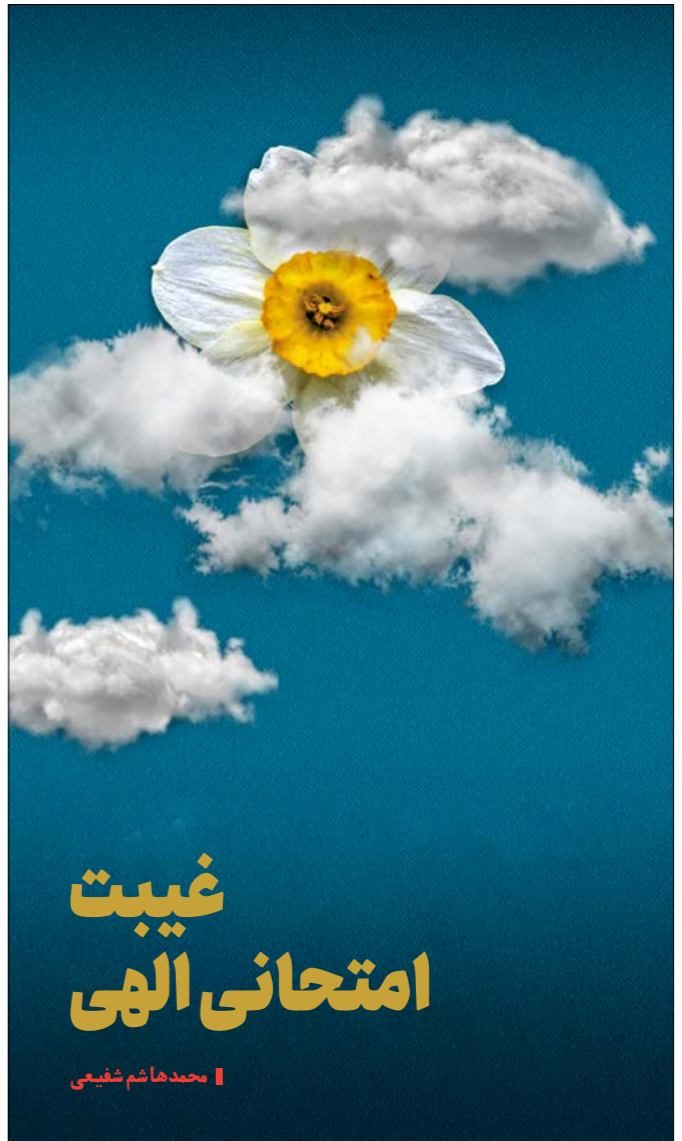
تعبیر «نور ولایت» نیز بر این حقیقت دلالت می‌کند که ولایت امام غایب **عجل الله تعالی فرجه**، نور است و این نور، قلب و روح انسان را روشن می‌کند. بنابراین کسانی می‌توانند از وجود ایشان در زمان غیبت بهره ببرند که دل‌های آنها به نور ولایت حضرتش روشن شده باشد. منکران ولایت و حتی جاهلان غیرمقصد در این امر، از نگرستن به این نور، محروم و از برکات آن بی‌بهره‌اند همچون نابینایانی که نمی‌توانند روشنائی خورشید را ببینند.

درخشندگی نور آن حضرت در هر دو زمان حضور و غیبت وجود دارد. اشراق بدون واسطه، برای جمعی از مومنین، تشریف به دیدار آن حاصل گردیده است و دیگر، اشراق نور آن حضرت با واسطه است. یعنی که خورشید و ماه از نور آن حضرت آفریده شده است، چنانکه روایتی بر این معنی دلالت می‌کند.

درخشندگی نور حضرت در آخرت

امام صادق **عجل الله تعالی فرجه** فرمود: نور ائمه مومنین در روز قیامت، در پیشاپیش و سمت راست مومنین پیش می‌رود تا این که آنها را در منازلشان در بهشت فرود آورند. □

غیبت امتحان الهی

محمد هاشم شفیعی

انتفاع از پیامبر و امام غایب

یکی از پیامبرانی که زمانی طولانی از قوم خود، غایب شد، حضرت یوسف بود. با اینکه از کودکی از چشم قوم خویش غایب شد، تا زمانی که به پیامبری برگزیده شد کسی او را نمی‌شناخت، ولی همچنان یار و مددکار مردم و قوم پدری خود بود؛ چنانچه در قرآن کریم به آن تصریح شده است. حتی زمانی که عزیز مصر شد و برادرانش برای گرفتن گندم به مصر آمدند یوسف آنها را شناخت ولی آنها برادرشان یوسف را شناختند.

حضرت خضر علیه السلام نیز یکی از پیامبرانی است که در حال حاضر غایب از نظر هستند ولی از همراهان امام زمان علیه السلام بوده و خدمات بسیاری به حضرت و به مردم دارند.

در برخی روایات، امام زمان علیه السلام از نظر زندان رفتن و غیبت، به حضرت یوسف و حضرت خضر تشبیه شده است. زیرا همانگونه که حضرت یوسف از قوم خود غایب بود و در زندان قرار گرفت، امام زمان علیه السلام نیز در زندان غیبت به سر می‌برد. ولی به هر حال حضرت وظیفه خود را انجام می‌دهد همان طور که حضرت یوسف انجام می‌داد. به همین خاطر در روایت آمده است که امام زمان مانند خورشید پشت ابر است. همانگونه که مردم از خورشید پشت ابر استفاده‌های بسیاری می‌کنند امام زمان نیز به مردم سود می‌رساند. پس امام غایب نیز همانند حضرت یوسف و حضرت خضر علیه السلام کمک‌رسانی به مردم و تصرف در اموری که باعث هدایت مردم شود را بر عهده دارد.

صبر و شکیبایی در حفظ دین، در نبود پیامبر و امام

حضرت موسی علیه السلام نیز، از پیامبرانی است که مدتی از قوم خود پنهان شد و برادرش هارون را جانشین خود قرار داده بود. با این که مردم می‌دانستند برمی‌گردد، ولی وقتی خدا ده روز به غیبت حضرت موسی اضافه کرد، مردم طاقت نیاورده و به دوران جاهلیت خود برگشتند. در دوره غیبت، مردم آزمایش و امتحان شدند و چون از هارون که جانشین حضرت موسی بود پیروی نکردند در دام فتنه‌گری سامری گرفتار شده و گوساله پرست شدند.

یکی از آثار و فواید امام غایب علیه السلام امتحان و آزمایش مردم است چرا که آزمایش از سنت‌های الهی است؛ بنابراین پنهان شدن امام، زمینه‌ای برای آزمایش است. کسانی که ایمان در اعماق قلبشان ریشه دوانده است به سبب انتظار ظهور آن حضرت و ایستادگی در برابر سختی‌ها، پخته‌تر و شایسته‌تر گشته و به درجات بلندی از اجر الهی نائل می‌گردند.

فراهم شدن اسباب هدایت مردم

ذوالقرنین، از کسانی بود که مدتی طولانی از قوم خود پنهان شد. بعد از مدتی طولانی در خلال آزمایش‌ها و امتحانات سخت و گرفتاری به ظلم‌های یاجوج و ماجوج، خداوند ذوالقرنین را برای هدایت و کمک مردم به سوی آنها فرستاد. برخی به استناد روایاتی او را بنده صالح خدا دانسته‌اند. □

یکی از شبهاتی که امروزه در جامعه مطرح می‌شود، فایده امام غایب در میان مردم است. با گذشت بیش از هزار و صد سال از شروع غیبت کبری، چه فوایدی را می‌توان برای غیبت امام عصر علیه السلام بیان کرد؟!

غیبت حضرت مهدی موعود علیه السلام، به معنای حضور نداشتن در جامعه و قطع رابطه با مردم نیست؛ بلکه غیبت ایشان به گونه‌ای است که عموم مردم، حضرت حجت علیه السلام را به عنوان مهدی موعود نمی‌شناسند و شاید عده‌ای قلیل و انگشت‌شمار، آن هم با اذن الهی ایشان را بشناسند.

امام زمان علیه السلام در یکی از نامه‌های خود که برای شیخ مفید مرقوم داشتند، می‌فرمایند: «ما شما را رها نکرده و در رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی نمی‌کنیم و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم، پس تقوا پیشه کرده، ما را یاری کنید تا از فتنه‌هایی که به شما روی می‌آورد، شما را نجات بخشیم...»

اما یک سوال؛ امام غایب برای مسلمانان چه فایده‌ای دارد؟! در جواب به این سوال گفته می‌شود، غیبت امام زمان علیه السلام غیبت معرفتی است که نیازمند توضیح است.

منظور از غیبت معرفتی، غیبتی است که در آن، حجت خدا علیه السلام از دایره شناسایی مردم مخفی مانده است یعنی حضرت در بین مردم حضور دارند و در تعامل با آنان هستند اما کسی نمی‌داند که ایشان همان حجت خدا و مهدی منتظر است.

قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَجَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا؛

و چون قرآن بخوانی، میان تو و کسانی که به آخرت ایمان ندارند،

پرده‌ای پوشیده قرار می‌دهیم.» با

استناد به این آیه شریفه مشخص می‌شود حجاب مستور، به معنای

حجاب معرفتی است و نمی‌تواند به معنای حجاب جسمانی باشد؛ چرا

که رسول خدا صلی الله علیه و آله قبل از هجرت به مدینه، در میان مشرکان مکه

زندگی کرده و تردد داشتند و حتی در کنار کعبه نیز به خواندن قرآن

مشغول بودند اما عده معدودی به مقام رسالت ایشان معرفت داشتند و

بسیاری نیز با آنکه حضرت از بستگان آنان بودند، رسالت حضرت را انکار می‌کردند.

غیبت امام زمان علیه السلام در عصر حاضر،

غیبت معرفتی است. در بیان فواید این نوع غیبت،

از رسول خدا صلی الله علیه و آله سوال شد که حضرت در پاسخ فرمودند:

«قسم به آن خدایی که من را به پیامبری مبعوث فرمود، مردم در آن زمان همانند آفتاب در پس پرده‌ایم، از وجود مهدی علیه السلام بهره می‌برند و از نور ولایت او نورانی می‌گردند.»

حضرت ولی عصر علیه السلام نیز در روایتی فرمودند: «مردم از وجود من همانند آفتاب پشت ابر سود می‌جویند و من سبب آرامش و امنیت مردم روی زمین هستم همان گونه که ستارگان، اما اهل آسمانند.»

یکی از انبیاء الهی که در قرآن کریم از او یاد شده، حضرت یوسف علیه السلام است. محمد بن مسلم در روایتی نقل می‌کند که خدمت امام باقر علیه السلام مشرف شدم و می‌خواستم در مورد مهدی موعود علیه السلام سوالی بپرسم اما قبل از آنکه لب بگشایم، امام محمد باقر علیه السلام به

من فرمودند: «ای محمد بن مسلم! قائم آل محمد صلی الله علیه و آله شباهت‌هایی با پنج نفر از انبیاء دارد. شباهت ایشان با یوسف بن یعقوب علیه السلام آن است که از خاص و عام غایب شد و او از برادرانش مخفی بود و امر او بر پدرش هم پوشیده بود با وجود آنکه مسافت بین او و پدرش و خاندان و شیعیانش کم بود.»

این تشابه به چند جهت حائز اهمیت است:

«شباهت اول: برادران یوسف، حضرت را شناختند، اما ایشان تمام برادرانش را می‌شناخت. امام زمان علیه السلام نیز فرد فرد انسان‌ها را می‌شناسند، حتی اگر در بین مردم ناشناس باشند و کسی از احوال ایشان خبر نداشته باشد.

«شباهت دوم: با آنکه فرزندان حضرت یعقوب برادرشان را شناختند، عدم معرفت آنان به حجت خدا سبب نشد

تا حضرت یوسف علیه السلام از عنایات و توجهات خود به آنان دریغ کند؛ چرا که ولی خدا همانند خورشید، منشأ خیر برای موجودات عالم است. با بیان توضیحات و استدلال به آیات قرآن کریم، وجود با برکت امام عصر علیه السلام سبب نزول رحمت الهی بر مخلوقات عالم هستی است. هر چند کسی ایشان را نشناسد و درک معرفت حضرتش را نداشته باشد، اما حضرت مهدی علیه السلام هیچگاه از الطاف خاصه خود دریغ نمی‌کنند. □

امام صادق (ع) می فرماید: جانشینان پیامبر همان ابواب خدایند درهایی که از طریق آنها می توان به حق رسید. اگر آنها نبودند، خداوند شناخته نمی شد

درباره مفهوم باب الله در زیارت آل یاسین

آستان جانان و گلبانگ سربلندی

زهرا اجلال

زیارت آل یاسین، یکی از زیارت های مشهور حضرت صاحب الامر (عج)، است. راوی و ناقل این زیارت جناب ابو جعفر محمد بن عبدالله بن جعفر بن الحسن بن مالک جامع الحمیری القمی است که همه علمای رجال و بزرگان راوی شناس از او به بزرگی و قداست یاد کرده اند. او صاحب کتاب های متعددی بود که ظاهراً چیزی از آنها در دست نیست و چون در اواخر دوران غیبت صغری می زیسته مکاتبات بسیاری با ناحیه مقدسه حضرت صاحب الامر (عج)، داشته و به افتخار جواب نائل آمده است. توقیعات متعددی به وسیله او نقل شده است که جمله آنها توقیعی است که متضمن زیارت شریف آل یاسین است.

چرا بر خاندان پیامبر درود می فرستیم؟

این سلام نخست از لطافت و ادب خاصی برخوردار است، زیرا اگر چه این زیارت شریفه زیارت امام زمان (عج)، است و همه سلام های بعدی به آن وجود مقدس اختصاص دارد در اولین گام، سلام است بر همه این خاندان و درود است بر تمامی این دودمان.

گویا چنین گفته اند که: تو که زائری و می خواهی مرا زیارت کنی، تو که مایلی بر من سلام و درود داشته باشی، ادب اقتضا می کند که اول به همه خاندان من، آباء گرامی و اجداد طاهرین من سلام کنی و درود بر آنها را، حتی بر سلام خاص من مقدم داری. آنان پدران و اجداد من هستند و از هر جهت احترام و اکرامشان لازم است.

ظاهراً سلام بر خاندان رسالت (عج)، به عنوان «آل یس» از دو آیه شریفه قرآن استفاده شده است. یکی نخستین آیه سوره مبارکه یس است. در روایات رسیده است کلمه «یس»، اولین آیه این سوره نام حضرت ختمی مرتبت است که به نقل یک حدیث در این جهت بسنده می کنیم، عن سفیان بن سعید الثوری عن الصادق (عج)، قال له: یا ابن رسول الله، ما معنی

قول الله عز و جل «یس»؟ قال: اسم من اسماء النبی و معناه یا ایها السامع الوحی. سفیان ثوری به حضرت صادق (عج)، عرضه داشت: ای پسر رسول خدا، معنای کلام پروردگار عز و جل «یس» چیست؟ فرمود: نامی است از نام های پیامبر و معنایش، ای شنونده وحی است.

احادیث بسیاری در تأیید اینکه مراد در این آیه سلام بر اهل بیت پیامبر خاتم (ص)، است، رسیده است که به عنوان نمونه یکی از آنها را بیان می کنیم. حضرت صادق (عج)، از امیرالمؤمنین (عج)، نقل فرموده است که درباره آیه شریفه «سلام علی آل یس»، فرمود: «یس محمد و نحن آل یس؛ یس محمد است و ما خاندان و دودمان یس هستیم». مفسرین خاصه و عامه در تفاسیرشان از ابن عباس آورده اند که: «آل یس آل محمد، (عج)، اند» و یا «ما آل محمد آل یس هستیم».

السلام علیک یا باب الله و دیان دینه

«سلام بر تو ای باب خدا (وسیله ارتباط و ایصال خلق به حق) و دیان دین او (حاکم دین خدا)»

این سلام نیز، مانند سلام قبل و بسیاری از سلام های بعد، مشتمل بر دو قسمت است و در آن به حضرتش به دو عنوان عرض سلام داریم: یکی به عنوان باب الله و دیگری به

عنوان دیان دین الله. عنوان اول که باب الله است عنوانی است که شاید روایات رسیده از حضرات معصومین (عج) در این زمینه به حد تواتر برسد که این خاندان باب الله هستند، حضرت صادق (عج) فرمود: «الاصیاء هم ابواب الله التی یؤتی منها و لولاهم ما عرف الله عز و جل و بهم احتج الله تبارک و تعالی علی خلقه؛ جانشینان پیامبر همان ابواب الله هستند، درهایی که از طریق آنها می توان به حق رسید. اگر آنها نبودند هر آینه خدای - عز و جل - شناخته نمی شد. خدا به وسیله آنان بر بندگانش احتجاج نموده است.» حضرت باقر (عج) فرمود: «نحن حجه الله و باب الله؛ ما ئیم حجت خدا و ماییم باب الله» در دعای ندبه نسبت به امام زمان (عج) می خوانیم: «این باب الله الذی منه یؤتی؟ کجاست آن باب الهی که از طریق او می توان به خدا رسید؟»

باب الله یعنی چه؟ خاندان رسالت (عج) ابواب الله هستند و امام زمان (عج) باب الله است به چه معنی است؟ باب یعنی در. در این تعبیر جنبه تشبیهی مورد نظر است والا معلوم است خدا در محلی قرار ندارد که دری داشته باشد تا این خاندان عنوان بابی و دری داشته باشند. برای روشن شدن مطلب، مناسب است خصوصیات در را در نظر بگیریم. خانه ای را با در و دیوار تصور کنیم. باغی را با دری مجسم سازیم. نقش در، در این خانه و باغ چیست؟ از این در چه کاری برمی آید و این در، چکاره است؟

نخستین جهتی که نسبت به در مورد توجه و نظر است جهت طریقی آن است یعنی هر کس می خواهد وارد خانه شود یا در باغ قدم بگذارد، راه صحیح و طریقی مناسب آن وارد شدن از در است که اگر از دیوار وارد شد، کار نایجایی کرده و چه بسا به مقصد نرسد و آسیبی متوجه او گردد. عقل و شرع چنین کسی را مذمت می کند.

همان گونه که باب و در وسیله ارتباط است که هر کسی بخواهد به طور صحیح وارد خانه ای شود باید از در وارد گردد یا بخواهد به شهری داخل شود باید از دروازه بیاید، این خاندان هم باب و در هستند. هر کسی می خواهد به خدا برسد و به مقام قرب حق نائل آید و بهره ای از کمالات ربانی ببرد، باید از طریق این خاندان قدم بردارد و از این باب داخل شود بیاید و الاً به مقصد نرسیده خسته می ماند و چه بسا به پرتگاهی داخل شود و خسران و زبانی برای خود و دیگران به بار آورد.

جهت دیگری که در بحث باب قابل توجه است این است که در، عنوانی است برای احترام یا اهانت و سمبلی برای تجلیل یا تحقیر و نشانی برای اظهار محبت و دوستی یا عداوت و دشمنی. گاهی انسان می خواهد به محضر شخص بزرگی شرفیاب شود و بوسه ای بردست عالم ربانی بگذارد و ادای احترامی نسبت به شخصیتی داشته باشد ولی به دیدار خود او موفق نمی شود، می آید بر آستان و در خانه او بوسه ای می زند، به باب او ادای احترامی می نماید و از آستان او تبرک می جوید.

خاندان رسالت (عج) ابواب الله اند و امام زمان (عج) باب الله. اگر می خواهید به خدا احترام بگذارید باید در ابتدا باید

از آغاز عالم همه

انبیای و اوصیای

گرامی آنها باب

الله بودند. در هر

عصر و زمانی

خدا دری گشود و

بابی برای هدایت

و وصول خلق

باز نمود تا آن که

سرانجام مقام

باب الهی به

وجود مقدس امام

زمان رسیده است

که دیگر پس از

او بابی نیست؛

بلکه اکنون او

تنها در و آخرین

در عالم به سمت

پروردگار هستند

به این بزرگواران احترام و اظهار محبت کرد. اینجاست که سراحادیث بسیاری که به این مضمون رسیده و در زیارت جامعه هم می خوانیم روشن می شود که چرا «من والا کم فقد و الی الله و من عاداکم فقد عادی الله و من احبکم فقد احب الله و من ابغضکم فقد ابغض الله و من اعتصم بکم قد اعتصم بالله»

ولایت و عداوت و دوستی و دشمنی اینان محبت و بغض حق متعال است. آخر باب الله هستند. همان طور که اگر به در خانه کسی نگاه غضب آلوده کنی به صاحب خانه نیز به تحقیق جسارت کرده ای.

نکته دیگر ارتباط و تناسبی است که میان در و آنچه در پس در است موجود است؛ نوعا کم و کیف باب بیانگر و راه باب است، کوچکی و بزرگی، رفعت و عظمت یا پستی و حقارت و سایر خصوصیات در می تواند معرف خانه و صاحب خانه باشد که اگر تناسبی نداشته باشد می گویند این در به این خانه نمی خورد.

نقل شده است کسی در خانه ای را دید بسیار با عظمت و رفعت. با توجه به همین ارتباط و تناسب - که این در بزرگ و رفیع نشانه وجود شخصی کریم و گشاده دستی در پس این در و میان این خانه است - به طمع افتاد و مسألتي نمود ولی عطای کمی به او کردند. گفت: یا درتان را کوچک کنید یا بخششتان را متناسب با این در قرار دهید.

این خاندان باب الله هستند. مقام بابی و منصب دری آنان باید با مقام ربوبی مناسبتی داشته باشد تا کسی نگوید این در به این خانه نمی خورد و این باب تناسبی با این بیت و صاحب این بیت ندارد. اینان باب هستند اما باب الله، در هستند اما دری که می خواهد وسیله ارتباط خلق با خالق باشد و بابی که مردم از آن به حق برسند و به مقام قرب او نائل آیند.

از آغاز عالم همه انبیای و اوصیای گرامی آنها باب الله بودند. در هر عصر و زمانی خدا دری گشود و بابی برای هدایت و وصول خلق باز نمود تا آن که سرانجام مقام باب الهی به وجود مقدس امام زمان رسیده است که دیگر پس از او بابی نیست؛ بلکه اکنون او تنها در و آخرین در عالم به سمت پروردگار هستند.

باب الله برای اهل الله باز است!

هر چند عصر، عصر غیبت است، باب الله برای اهل الله مفتوح است. هر کسی از این در، وارد شود به سعادت رسید و هر کس به دری دیگر رو نمود - ولو به تصور این که چون عصر غیبت است و آن باب مسدود، جز زبانی و خسران برای خود و دیگران چیزی عا ندش نگردد. کیست که رو به سوی او کرد و در خانه باب الله را کوبید و در به رویش باز نشد؟ اگر از در صدایی نیامد، اشکال از باب دل من است! بر او به عنوان باب الهی سلام و درود می فرستیم و مگر می شود باب الله مسدود باشد و پاسخ سلام را ندهد؟! اگر پاسخی نمی شنویم، اشکال از باب دل خودمان است. باب دل من مسدود است که آن باب را مسدود می نگرم. دریچه قلب من بسته است که آن در را بسته می بینم. □

امامان معصوم علیهم السلام سرمشقی مناسب برای داشتن زندگی بهترند. در بخش عترت با جوانب مختلفی از زندگی این بزرگواران آشنا می شوید. از جمله عناوین این بخش: «بدان که من نسبت به تو مهربانم»، «منظومه ای از بصیرت» و «تنها با یاد خدا دل ها آرام می گیرد» است.

عترت

فداق الله شهر الله بالبرکات

قال رسول الله

منظومه ای از بصیرت

بدان که من نسبت به تو مهربانم

ماه شعبان منه از دست قده!

منظری

زندگی به سبک

اتریت فرزند

او را آماده روزی می کنم که تو می آیی، او را به امید نسای که تو در کنار خانه خدا ایستاده می کنی به خانه خدا آورده ام. عطر گنولاه های ذکر این خانه بر مشام پاره نسیم، روح انتظار را برایش معنایی دوباره می کند.

السلام علیک من بعدی و آلائت از زبان آریسن

سبک زندگی منتظرانه

چشمه حیات

سید احسان دهسار

سبک زندگی در همه جوامع از اهمیت والایی برخوردار است زیرا روش و سبک زندگی ما بر خودمان و جامعه اثرگذار خواهد بود. در انتخاب شیوه زندگی دوراه وجود دارد؛ یا خودمان باید انتخاب کنیم و یا جامعه و محیط برامان انتخاب می کند! به هر حال همه ما ناگزیر به داشتن سبک زندگی خواهیم بود پس بهتر است بهترین سبک زندگی را انتخاب کنیم که مایه سعادت مان در هر دو سرای دنیا و آخرت شود.

تاریخ، کلاس درسی برای همه ماست که متوجه باشیم عمر انسان و امکانات محدود است و نمی توانیم همه حرفه ها و سبک های زندگی را تجربه کنیم. چنان که امام علی علیه السلام می فرماید: «الْفُرْصَةُ تَمُرُّ مَرًّا السَّحَابِ فَاَنْتَهَزُوا فَرَصَ الْخَيْرِ؛ فرصت مانند ابراز آفاق زندگی می گذرد، مواقعی که فرصت های خیری پیش می آید غنیمت بشمارید و از آنها استفاده کنید.» پس بهتر است به خاطر محدودیت عمر و امکانات با انتخاب سبک های برتر و الگوبرداری از آنها، زندگی و آینده خوبی برای خود بسازیم.

سرچشمه های هدایت و خوشبختی

معمولاً همه ما به دنبال حیاتی جاودانه و رستگاری هستیم که برای تحقق این هدف باید به سراغ چشمه های حیات و الگوهای برتر عالم برویم. معصومین علیهم السلام برترین مخلوقات خداوند، سرچشمه های حیاتی هستند که با الهام گرفتن و تبعیت از آنان می توانیم به رستگاری و خوشبختی برسیم. از همین رو امام زمان عجل الله تعالی فرجه را چشمه حیات دانسته و خطاب به ایشان می گویم: «السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَيْنَ الْحَيَاةِ؛ سلام بر تو ای چشمه حیات.» به حدی شناخت و وجود امام در زندگی ما اهمیت دارد که اگر آنان را نشناسیم به مرگ جاهلیت مرده ایم.

از آنجا که سبک زندگی، شامل همه ابعاد زندگی فردی و اجتماعی می شود از این رو، اگر سبک زندگی به روش معصومین علیهم السلام را انتخاب کنیم باید از آن سبک و روش زیستن در تمامی ابعاد زندگی مان بهره ببریم. سبک زندگی منتظرانه، زمانی ضامن سعادت ما خواهد بود که مورد تأیید و رضایت امام عصر عجل الله تعالی فرجه باشد. یعنی در ابعاد مختلف روابط و اعمال فردی و اجتماعی، سیاسی، عبادی، اقتصادی، خود را پیرو امام دانسته و شیوه ای را برگزینیم که مورد رضایت امام خویش باشد. دو مؤلفه اصلی سبک زندگی منتظرانه، بصیرت و مهدی باوری در تمام ابعاد زندگی است.

بصیرت

بسیاری از مشکلاتی که برای جوامع به وجود آمده و یا در آینده رخ خواهد داد از عدم بصیرت و آگاهی نشأت می گیرد. کسی که واقعا منتظر امام خویش است باید زیرک و با بصیرت باشد تا در بزنگاه ها و لغزش گاه های زندگی فریب نخورد. بصیر کسی است که از هر چیزی عبرت بگیرد تا خود را از خطرات پیش رو نجات دهد چنانکه امام علی علیه السلام می فرماید: «فَإِنَّمَا الْبَصِيرُ مَنْ سَمِعَ فَتَفَكَّرَ وَ نَظَرَ فَأَبْصَرَ وَ انْتَفَعَ بِالْعِبَرِ ثُمَّ سَلَكَ جَدًّا وَ اِضْحًا يَتَجَنَّبُ فِيهِ الصَّرْعَةَ فِي الْمَهَاوِي وَ الضَّلَالَ فِي الْمَعَاوِي؛ بینا کسی است که از پی شنیدن بیندیشد و با هر نگاه، بینش نو یابد و از عبرت ها همواره سود برد، و سپس در راهی روشن و هموار به پیش رود و خویشتن خویش را از سقوط در پرتگاه ها و گمراهی در کژراهه ها و بیغوله ها نگاه دارد.» با نگاهی در طول تاریخ متوجه خواهیم شد در صورتی که بصیر نباشیم چقدر راحت دین و ایمان انسان از بین می رود.

مهدی باوری در تمام ابعاد زندگی

زندگی مازمانی رنگ و بوی امام زمانی دارد که در تمامی ابعاد فردی و اجتماعی رفتارها و اعمالمان بر اساس رضایت ایشان باشد. یعنی با دل شکستن، بی احترامی، و گناه دل امام مان را نرنجانیم و همواره با انجام عبادات، خدمت به خلق خدا، مهربانی، انفاق و ... زمینه ساز ظهور حضرت باشیم. و کاری کنیم که زینت و سرباز خوبی برای امام خود باشیم چنان که امام صادق علیه السلام فرمودند: «كُونُوا لَنَا زِينًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا؛ یعنی زینت ما باشید نه باعث ملامت و سرزنش ما.»

دست‌گیری مومنانه در سبک زندگی امام حسین علیه السلام

بدان که من نسبت به تو مهربانم

محسن رفیعی

بهترین الگو برای نهضت کمک‌های مومنانه در جامعه امروز ما، امام حسین علیه السلام است که در کمک به نیازمندان، از حاصل زحمت خود می‌پرداخت و نکاتی مثل تأثیر حداکثری کمک، همت عالی، ایثار بجا، کوچک‌پنداری کمک، از جمله ویژگی‌های کمک‌های مومنانه امام حسین علیه السلام بوده است.

در شرایطی که بیش از هر زمان، جامعه اسلامی ایران با مشکلات اقتصادی سختی روبه‌رو است و شیوع بیماری کرونا نیز به این سختی‌ها اضافه شده و لطمه سنگینی به معیشت بسیاری از خانواده‌های ایرانی وارد شده است تا جایی که حتی قسمت قابل توجهی از قشر متوسط جامعه را نیز با تنگی معیشت روبه‌رو کرده است «کمک‌های مومنانه» تدبیری عاقلانه و مومنانه است تا با گذر از این شرایط سخت به روزهایی بارفاه بیشتر امیدوار باشیم. اما یکی از نکات مهم در این باره، ویژگی‌های آرمانی و مطلوب کمک‌های مومنانه است که باید با توجه به آن ویژگی‌ها، بر کیفیت و کمیت کمک‌های مومنانه بیافزاییم. رفتار امام حسین علیه السلام در کمک به نیازمندان، الگوی شایسته‌ای برای کمک‌های مومنانه امروز ماست که با برشمردن مومنانه کمک‌های آن حضرت به نیازمندان، شاخصه‌های ایده‌آل کمک مومنانه را بررسی می‌کنیم.

درآمد مشروع

چنانکه از عبارت «کمک‌های مومنانه» برمی‌آید، توجه به مبانی شرعی در این کمک‌ها الزامی است؛ چراکه یک مؤمن به خوبی می‌داند که تنها کمکی از ناحیه خدای متعال مورد قبول واقع می‌شود که از طریق رزق حلال صورت گرفته باشد چنانکه قرآن کریم می‌فرماید: «إِنَّمَا يَتَقَبَّلَ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ؛ خدا فقط از تقواپیشگان می‌پذیرد.

امام حسین علیه السلام برخلاف بسیاری دیگر از مردم زمان خویش که با سهمیه خود از بیت‌المال امرار معاش می‌کردند از طریق کشاورزی و تولید محصولات کشاورزی کسب روزی می‌نمودند و اغلب کمک‌های ایشان به نیازمندان از درآمد حاصل از کار شخص ایشان بود.

کمک مؤثر و جامع

گاهی افراد، هنگام برخورد با نیاز واقعی یک نیازمند، به اندازه کفایت، نیاز او را برطرف نمی‌کنند و در عمل، نه تنها گرهی از کار نیازمند باز نمی‌کنند بلکه او را سرخورده، ناامید، افسرده و سرگردان باقی می‌گذارند؛ اما رفتار امام حسین علیه السلام دقیقاً در نقطه مقابل این شیوه است. ایشان با دقت در شرایط نیازمند مورد نظر، جدای از مقدار اظهار نیاز او، زوایای دیگر نیازمندی او را نیز لحاظ می‌کردند و سعی می‌کردند کمکی کنند که همه ابعاد نیاز او را شامل شود. به عنوان نمونه، شخصی که گویا در اتفاق ناخواسته‌ای مرتکب قتل پسر عموی خود شده بود و باید دیه آن را پرداخت می‌نمود، به دو نفر که در مسجد نشسته بودند مراجعه کرد که نفر اول صد درهم و نفر دوم دویست درهم به او دادند ولی او نپذیرفت و گفت که به همه دیه نیاز دارد.

سپس به امام حسین علیه السلام که در مسجد حضور داشتند مراجعه نمود و عرض حاجت کردند. حضرت دستور داد تا ۱۰ هزار درهم به او بدهند سپس فرمود: «هَذِهِ لِقَضَاءِ دِيُونِكَ؛ این برای ادای دیون تو.» و فرمان داد که ده هزار درهم دیگر به او بدهند، سپس فرمود: «هَذِهِ تَلْمُ بِهَا شَعَثُكَ وَ تَحْسُنُ بِهَا حَالُكَ وَ تُنْفِقُ مِنْهَا عَلٰى عِيَالِكَ؛ این، برای رفع پریشانی و حسن حال و مخارج عائله تو.»

کمک‌های مومنانه نباید به شیوه‌ای غیرخلاقانه و بدون نظر به شرایط نیازمندان و ابعاد دیگر احتیاجات تبدیل شود، بلکه باید همگام با تهیه مواد خوراکی حداقلی، شئون دیگر نیازهای آنان نیز مورد توجه قرار گیرد.

حفظ آبروی نیازمندان

در شرایط فعلی جامعه ما و با پیوستن خیل قابل توجهی از خانواده‌های متوسط جامعه به قشر نیازمند، توجه به آبروی خانواده‌های نیازمند بیش از هر زمان دیگری ضروری خواهد بود. از این رو، کمک‌های مومنانه، باید با رعایت حداکثری و دقیق آبروی خانواده‌ها صورت گیرد. شیوه امام حسین علیه السلام برای کمک به نیازمندان، بهترین الگو در این باره به شمار می‌رود. اهداء محترمانه کمک از پشت در، از جمله مصادیق اهمیت به آبروی نیازمندان است.

یکی از مصادیق خدشه‌دار کردن آبروی افراد، آن است که آنها را برای گرفتن کمک، در حال انتظار باقی گذاریم. چنین رفتاری هرگز در قاموس امام حسین علیه السلام جایی ندارد. ایشان در کمترین زمان ممکن، نیازمندان را با دست پُرراهی می‌کردند.

یکی از موانع

رشد و گسترش

کمک‌های

مومنانه، بزرگ

شمردن آنها از

سوی کسانی

است که این

کمک‌ها را

انجام می‌دهند.

این مسأله،

آفتی در راه

رشد و گسترش

کمک‌های

مومنانه است.

این در حالی

است که امام

حسین علیه السلام با

آن سخاوت

شگفت‌آور

خویش که گاهی

در سخت‌ترین

شرایط

کمک‌های قابل

توجهی می‌نمود،

باز هم کار

خویش را بزرگ

نمی‌پنداشت و

حتی از نیازمند

مراجعه‌کننده

عذرخواهی نیز

می‌کرد

ایثار به موقع

گاهی لازم است انسان در مقابل نیازمندی که نیاز شدیدتری دارد، حتی از نیاز خود صرف نظر کند و او را بر خود و خانواده خود مقدم بدارد. کمک مومنانه همیشه نسبت به اضافه درآمد و مازاد بر نیاز انسان محقق نمی‌شود بلکه گاهی در مواجهه با شدت نیاز یک نیازمند باید از چیزی که به آن نیاز داریم نیز بگذریم. امام حسین علیه السلام هنگام روبه‌رو شدن با شدت فقر و نیاز سائلی که به ایشان مراجعه کرده بود تمام دویست درهم خرجی که برای خانواده خود قرار داده بود را به فقیر دادند و قبل از آن، دلیل این کار را خطاب به غلام خود، اینگونه بیان کردند: «فَهَاتِهَافَقْدَأْتِي مِن هُوَأَحَقُّ بِهَا مِنهُمْ؛ آنها را بیاور، زیرا اکنون کسی که از خانواده‌ام به این پول نیازمندتر است، به در خانه ما آمده است.»

کمک به همه نیازمندان، حتی مخالفان

یکی از اصول کمک‌های مومنانه این است که هنگام کمک کردن به نیازمندان، آنها را گلچین نکنیم و عقاید و نظرات سیاسی و سلیب رفتار آنها، مانع از کمک ما به آنان نشود. این مسأله، یکی از درس‌هایی است که از سیره اخلاقی امام حسین علیه السلام در کمک به نیازمندان برداشت می‌شود. ایشان در حالی به عبادت یکی از مخالفان پدرشان امیرالمؤمنین علیه السلام به نام «اسامه بن زید» رفتند که او از سنگینی قرض‌هایی که برعهده داشت غصه‌دار بود. امام حسین علیه السلام مبلغ سنگین قرض‌های او را برعهده گرفت و نگرانی او بابت مردن پیش از اداء قرض هایش را برطرف ساخت. این رفتار حضرت نشان دهنده آن است که در کمک‌های مومنانه نباید نگاه سیاسی و اعتقادی داشت بلکه کمک مومنانه باید شامل همه نیازمندان از هر طیف و گروهی شود.

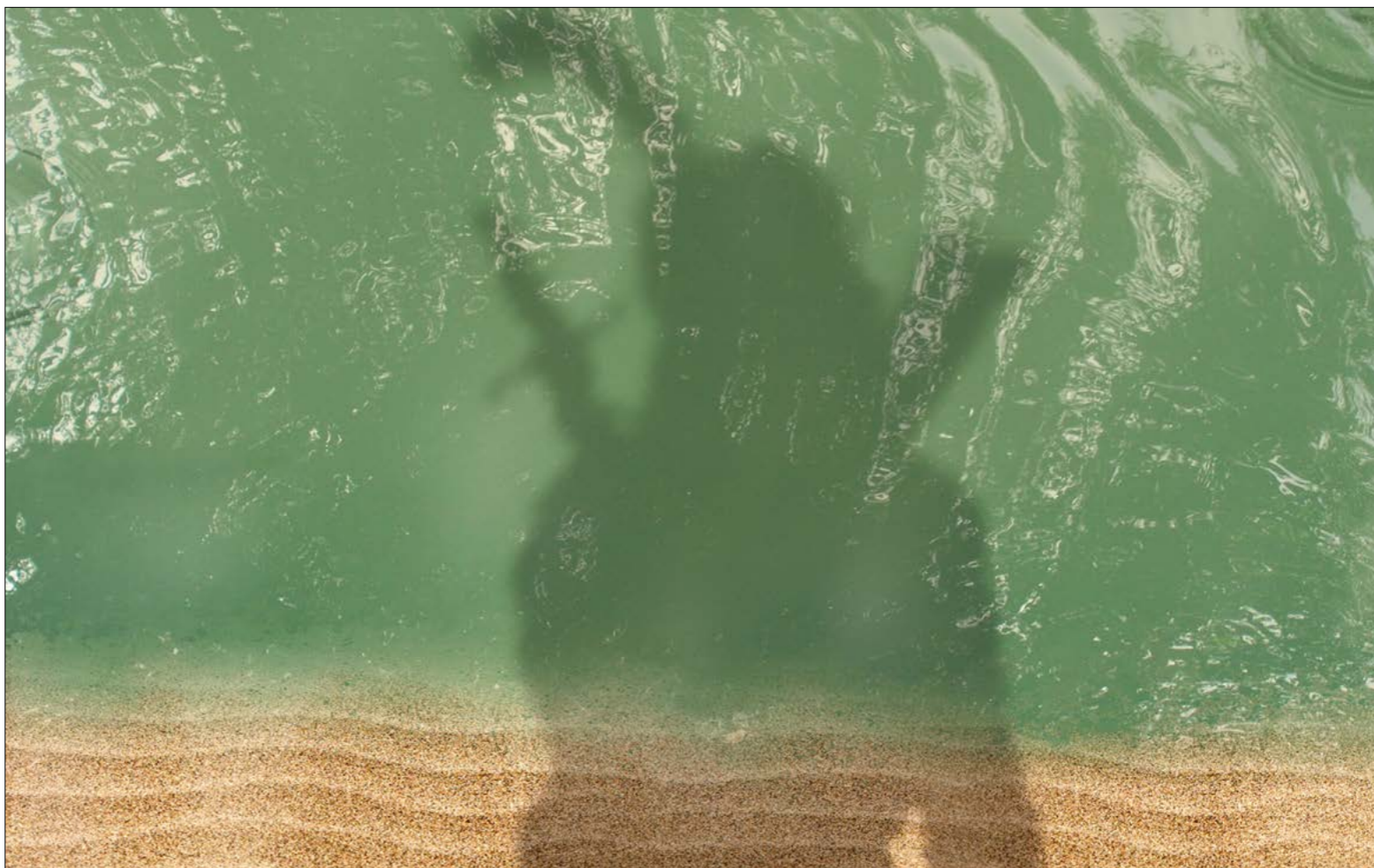
اندک دانستن کمک خود

یکی از موانع رشد و گسترش کمک‌های مومنانه، بزرگ شمردن آنها از سوی کسانی است که این کمک‌ها را انجام می‌دهند. این مسأله، آفتی در راه رشد و گسترش کمک‌های مومنانه است. این در حالی است که امام حسین علیه السلام با آن سخاوت شگفت‌آور خویش که گاهی در سخت‌ترین شرایط کمک‌های قابل توجهی می‌نمود، باز هم کار خویش را بزرگ نمی‌پنداشت و حتی از نیازمند مراجعه‌کننده عذرخواهی نیز می‌کرد.

آن حضرت در یکی از موارد، چهار هزار درهم را به همراه دو لباسی که متعلق به خود بود به فقیر داده و عذرخواهی نیز کرده و فرمودند: «خُذْهَا فَإِنِّي إِلَيْكَ مُعْتَذِرٌ...؛ بگیر این مقدار دینار را، من به خاطر کمی آن از تو عذر می‌خواهم و بدان که من نسبت به تو مهربانم.»

این رفتار حضرت نشان از دو ویژگی درونی امام حسین علیه السلام است؛ یکی، همت عالی آن حضرت که عطای بسیار خود را کمتر از شان خود می‌دانند و دیگری اینکه، عطش درونی حضرت نسبت به دستگیری از نیازمندان بسیار بالاست تا جایی که دوست دارد کمک او مؤثرتر و کارآمدتر باشد. □

شاه کلید سبک زندگی دینی در گنش رفتاری حضرت عباس علیه السلام

منظومه‌ای از بصیرت

هرچند همه اصحاب و یاران امام حسین علیه السلام همچون ستاره‌های پرفروغ تاریخ بشریت نام و آوازه‌شان تا عرش الهی پیچیده و نورافشانی وجودشان حیات مادی را در بر گرفته است، ولی با این وجود در میان این یاران صدیق و باوفای سرور و سالار شهیدان شخصی ممتاز و شاخص وجود دارد که عطر وجود او و سبک زندگی الهی و قرآنی او مایع هدایت و دستگیری از افراد فراوانی در طول تاریخ شده است، نام و آوازه این شهید والا مقام در قلب‌های بسیاری از شیعیان و پیروان خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام اگر بیشتر از حضرات معصومین علیهم السلام نباشد کمتر نیست، شخصیت الهی که او را با نام قمر منیر بنی هاشیم می‌شناسیم. در این نوشتار سعی داریم به خوشه‌ای از خرمن سبک زندگی این یار صدیق و ممتاز امام حسین علیه السلام اشاره کنیم.

اصول سبک زندگی دینی

نوعاً در جامعه اسلامی با افراد دین مدار، عالم و اخلاقی فراوانی مواجه می‌شویم که علی‌رغم داشتن شاخص‌های خوب اخلاقی، صلاحیت برگزیده شدن برای چراغ راه زندگی دینی را ندارند؛ چراکه این افراد فاصله هزار فرسخی با فاکتورهای زندگی انقلابی و مجاهدانه داشته و نمی‌توانند انسان را به آرمان‌های مقدس اسلامی و فاکتورهای تمدن نوین اسلامی نزدیک نمایند، در این بین قمر منیر بنی هاشم علیه السلام این شخصیت ممتاز و موحد تاریخ اسلام دارای شاخص‌های زندگی مؤمنانه‌ای است که انسان را از دایره دین‌مداری سکولار و منزوی نجات داده و راه و رسم صحیح را به انسان نشان می‌دهد.

منظومه‌ای از بصیرت دینی

شاه کلید سبک زندگی دینی در گنش رفتاری حضرت عباس علیه السلام ریشه در بصیرت و آگاهی این یار صدیق و باوفای امام حسین علیه السلام دارد، عنصر ارزشمندی که اوج آن را می‌توان در سلوک عاشورایی حضرت ابوالفضل علیه السلام مشاهده کرد. فاکتور بسیار مهمی که موجب شده بود حضرت عباس علیه السلام در عرصه‌های مختلف زندگی فردی، سیاسی، اجتماعی و دینی بهترین مسیر را انتخاب کرده و الگوی خوب زیستن و زندگی توحیدی برای جامعه اسلامی شناخته شود، همین ویژگی موجب شده بود که در منابع روایی یک امام معصوم علیه السلام او را این چنین معرفی و توصیف نمایند: «عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عَمَرَ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ علیه السلام: كَانَ عَمَّنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَلِيٍّ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ، صَلَبَ الْإِيمَانِ، جَاهِدَ مَعَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ صَادِقٍ علیه السلام، رَوَايَتُ كَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، رَوَايَتُ كَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، تِيزِيْبِيْنُ بُوْدُ وَايْمَانِي اسْتَوَارَ دَاشْت. هَمْرَاهُ اَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام جَنْغِيْدُ وَازْمُونِي نِيْكَو دَاوُ وَا بَه شَهَادَتِ رَسِيْد.» یکی از ابعاد مهم بصیرت در زندگی موحدانه بصیرت اخلاقی است، بصیرتی که موجب می‌شود انسان به خوبی مراحل و مراتب سلوک اخلاقی را بشناسد و راه مبارزه با آفت‌های پیش‌رو را به درستی تحصیل کرده باشد، ویژگی مهمی که از انسان، یک موحد اخلاق مدار به جامعه عرضه می‌کند.

معرفت

یکی از مهمترین مراتب و مراحل بصیرت و شناخت، بصیرت دینی و معرفتی است، بصیرتی که وظیفه دینی و معرفتی انسان را در بحران‌های مختلف زندگی فردی و اجتماعی مشخص می‌کند و جایگاه انسان را در عالم هستی به او متذکر می‌شود، عنصر بالارزشی که با وجود آن انسان مسئولیت صحیح عبودیت و بندگی خود را متوجه شده و در مسیر صحیح آن حرکت می‌نماید، اوج خضوع و خشوع انسان در برابر باری تعالی با داشتن این نوع آگاهی و معرفت میسر می‌شود، که انسان با داشتن خدا خود را محتاج هیچ یک از اسباب عادی و مادی نبیند، این قسم از معرفت و بصیرت از شخصیت ابوالفضل عباس علیه السلام انسانی عالم عابد، مطیع و عارف، و خاشع در برابر فرامین الهی و رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ساخته بود، کمالینکه در زیارتنامه ایشان شهادت می‌دهیم: «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِيعُ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْخَسَنِ وَ الْخَسَنِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ سَلَّمَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ وَ مَغْفِرَتُهُ وَ رِضْوَانُهُ وَ عَلَيَّ زَوْجِكَ وَ بَدَنِكَ، أَشْهَدُ وَأَشْهَدُ اللَّهُ أَنَّكَ مَصْنُوعٌ عَلَيَّ مَا مَضَى يَهْ الْبَدْرُ ثِيْبُونَ وَ الْمَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ؛ سلام بر تو ای بنده شایسته فرمان بر خدا و رسول خدا و امیر مؤمنان و حسن و حسین (درود خدا بر آنان باد)، سلام و رحمت خدا و برکات و مغفرت و رضوانش بر تو و بر روان و تن تو، شهادت می‌دهم و خدا را شاهد می‌گیرم که تو به همان مسیری رفتی که اهل بدر رفتند و در آن راه از دنیا گذشتند.»

به طور قطع و

یقین یکی از

برجسته‌ترین

خصوصیات

و ویژگی‌های

ممتاز حضرت

عباس علیه السلام از

سایر افراد نگاه

ژرف و بصیرت

سیاسی و انقلابی

است که موجب

شد حضرت در

کنار عناصری

همچون بصیرت

دینی و اخلاقی

نگاه اجتماعی و

مسئولیت‌مدارانه

ای به وظایف

اجتماعی را در

خود مشاهده

نمایند

اخلاق

یکی از ابعاد مهم بصیرت در زندگی موحدانه بصیرت اخلاقی است، بصیرتی که موجب می‌شود انسان به خوبی مراحل و مراتب سلوک اخلاقی را بشناسد و راه مبارزه با آفت‌های پیش‌رو را به درستی تحصیل کرده باشد، ویژگی مهمی که از انسان، یک موحد اخلاق مدار به جامعه عرضه می‌کند، مؤمنی که اگر در هر یک از عرصه‌های مختلف زندگی اجتماعی خواه اقتصادی، باشد یا سیاسی و حتی مبارزاتی اخلاق را سرلوحه رفتار اجتماعی خود قرار می‌دهد، در واقع این نوع بصیرت و آگاهی مقدم بر سایر فاکتورهای موفقیت است، در تبیین و معرفی این ویژگی در منابع روایی از امام علی علیه السلام این چنین نقل شده است: «أَبْصَرَ النَّاسَ مَنْ أَبْصَرَ عُيُوبَهُ وَأَقْلَعَ عَنْ دُنُوبِهِ؛ بیناترین مردم کسی است که ببیند عیب‌های خود را و بازایستد از گناهان خود». همین بصیرت تربیتی و اخلاقی بود که از شخصیت والا مقام حضرت عباس علیه السلام انسانی متعبد به آداب و اخلاق اسلامی ساخته بود، به طوری که او را به صداقت، وفاداری، نجابت و جلوه‌ای از عشق و ایثار، تبلور آدم‌ردی، صفا و وقار، و تجشّم شجاعت و بسیاری از مکارم و فضایل اخلاقی می‌شناسیم. به طوری که در زیارت نامه او ایشان را به «الْعَبْدُ الصَّالِحُ» مورد خطاب قرار می‌دهیم.

آگاهی سیاسی و اجتماعی

به طور قطع و یقین یکی از برجسته‌ترین خصوصیات و ویژگی‌های ممتاز حضرت عباس علیه السلام از سایر افراد نگاه ژرف و بصیرت سیاسی و انقلابی است که موجب شد حضرت در کنار عناصری همچون بصیرت دینی و اخلاقی نگاه اجتماعی و مسئولیت‌مدارانه‌ای به وظایف اجتماعی را در خود مشاهده نماید. در واقع سلوک و منش حضرت عباس علیه السلام تجلی‌گر این رهنمود طلایی امام علی علیه السلام در نهج البلاغه نقل شده است: «حَمَلُوا أَصَابِرَهُمْ عَلَيَّ أَسْيَافِهِمْ؛ شمشیر زدنشان (در جنگ‌ها) از روی بینائی بود» همین بصیرت سیاسی و اجتماعی بود که از عباس علیه السلام شخصیتی ولایت‌مداری و استکبارستیز ساخته بود، بصیرتی که موجب شد، نقشه‌های شوم دشمن در ارسال امان نامه‌های کذایی نقش بر آب شود، و موجب عکس‌العمل شدت و قاطع حضرت در برابر دشمن شود. این بصیرت سیاسی و اجتماعی موجب شده بود که حضرت سکوت، بزدلی، بی‌طرفی و خنثی بودن در جامعه را همچون سمی مهلک در مسیر سلوک عاشورایی خود مشاهده کند و تا آخرین قطره خون ولایت‌مداری خود را به رخ جهانیان بکشد. شیخ صدوق در کتاب‌های الامالی و خصال از امام سجاد علیه السلام روایت کرده است که: «امام زین العابدین علیه السلام فرمود: خدای عباس را رحمت کند که از خود گذشتگی و فداکاری کرد تا آنجا که هر دو دستش بریده شد خدای تعالی ببعوض آنها دو بال او را عطا فرمود که با فرشتگان بهشت در پرواز است و عباس را نزد خدای تعالی پایه‌ای است که همه شهیدان در روز قیامت آرزوی آن کنند.»

تو نیکی کرده، این است که از او تشکر کنی و نیکی اش را به زبان آوری و از او به خوبی یاد کنی و میان خود و خدای عزوجل برایش خالصانه دعا کنی، هرگاه چنین کردی بی گمان در پنهان و آشکار از او تشکر کرده‌ای. سپس اگر روزی توانستی نیکی او را جبران کنی، جبران کن.»

یکی از

محوری ترین

موضوعات و

مسائلی که در

فرهنگ قرآن و

اهل بیت (علیهم السلام) به

آن تأکید فراوان

شده مسأله

تقوا و پارسایی

است. در واقع

تقوا همچون شاه

کلیدی طلایی

و منحصر به فرد

است که بسیاری

از درهای بسته

را برای انسان باز

می‌کند، به طور

قطع و یقین شاه

کلید اصلی وارد

شدن در قلعه

آرامش و راحتی

تقوا و خویشتن

داری است.

در واقع تقوا

مهارت و توانایی

است که مانع

می‌شود انسان

در موقعیت‌های

خطرناک و بحران

آفرین گرفتار شود

نیایش‌های عارفانه و عاشقانه را در پیش روی همگان قرار داده است. راز دست یابی به آرامش را منابع روایی این چنین از امام سجاد (علیه السلام) نقل کرده‌اند: «الهی... فَلَا تَظْمِئُنَّ الْقُلُوبَ إِلَّا بِذِكْرِكَ وَ لَا تَشْكُرَنَّ النَّفُوسَ إِلَّا عِنْدَ رُؤْيَاكَ؛ خداوند، دل‌ها جز با یاد تو آرام نمی‌گیرد و جان‌ها جز با دیدن تو، به آرامش نمی‌رسد.»

چشم زیبایین و هنر شمردن نعمت‌ها

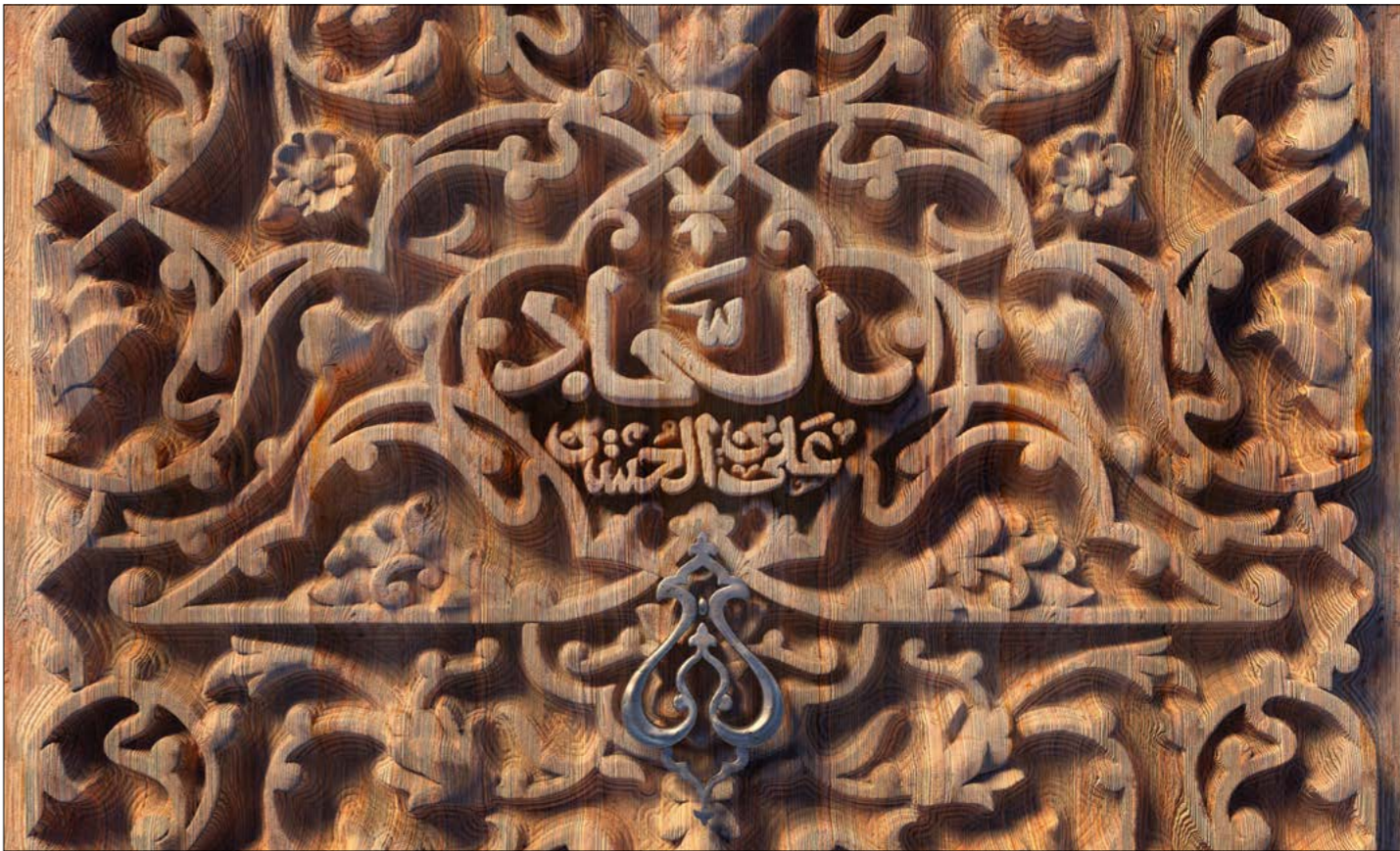
یکی از علل و عواملی که در زندگی مادی و معنوی می‌تواند حس رضایتمندی و آرامش واقعی را برای انسان به ارمغان آورد، برخوردار بودن از چشم زیبایین است. چشم زیبا بینی که علاوه بر دیدن خدای متعال توانایی شمردن نعمت‌ها و امکاناتی که در حیات مادی قسمت او کرده است را نیز داشته باشد. موضوع بسیار مهمی که در منظومه اخلاق اسلامی بیشتر آن را با عنوان شکرگزاری در زندگی می‌شناسند. اگر انسان‌ها در زندگی دنیوی و مادی به جای اینکه در خلوت و جلوت به دنبال کمبودها و کاستی‌های مادی خود باشند، دقایقی را صرف شمردن و دیدن نعمت‌های فراوان و شگفت‌انگیز خدای متعال می‌کردند به طور قطع و یقین حالشان به طور جدی تغییر کرده و آرامش، سایه زیبای خود را بر زندگی آنها می‌گستراند.

بر اساس اندیشه قرآنی، کفران نعمت و ناشکری چیزی جز نعمت و محروم شدن از رحمت الهی را به دنبال ندارد و در طرف مقابل این روح شکرگزاری است که می‌تواند دامنه امنیت و آرامش را در زندگی انسانی بگستراند. «وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ؛ و (همچنین به خاطر بیاورید) هنگامی را که پروردگارتان اعلام داشت: «اگر شکرگزاری کنید، (نعمت خود را) بر شما خواهم افزود؛ و اگر ناشکری کنید، مجازاتم شدید است!»

تقویت چشم زیبایین

هنر شکر کردن و سپاس‌گزاری در اندیشه امام سجاد (علیه السلام) دارای مراتب مختلفی است. اولین و بالاترین مرتبه شکرگزاری دیدن نعمت‌های خدای متعال است. موضوع بسیار مهمی که از لحاظ روحی و روانی می‌تواند تأثیر مثبتی بر زندگی و تقویت آرامش در زندگی داشته باشد؛ چراکه دیدن نعمت‌ها و امکانات روحیه سیاه‌نمایی و تاریک بینی را در زندگی حذف می‌نماید. مرتبه دیگر شکرگزاری در خصوص ارتباط با هم‌نوعان است. بر اساس اندیشه امام سجاد (علیه السلام) انسان در روابط اجتماعی نیز باید این روحیه و عنصر را تقویت نماید و همین موضوع می‌تواند تأثیر مستقیمی بر آرامش و حس رضایت داشته باشد.

برای نمونه وقتی همسران در زندگی زناشویی شاهد و ناظر تلاش‌های همدیگر هستند و در برابر آن تلاش‌ها ناسپاسی و کفران نمی‌کنند، این موضوع در روابط آنها امنیت و رضایت را گسترش می‌دهد. از این رو در منابع روایی از امام سجاد (علیه السلام) در زمینه اهمیت اهتمام داشتن به شکرگزاری در روابط مختلف اجتماعی این چنین مورد اشاره قرار گرفته است: امام سجاد (علیه السلام) می‌فرماید: «حق کسی که به

کم نیستند افرادی که در فضای حقیقی و مجازی با ارائه نسخه‌های انحرافی و باطل به دنبال تجویز داروهای تقلبی برای مردم هستند. نسخه‌های غیر معتبری که نه تنها آرامش و حس رضایتمندی را به جامعه انسانی تزریق نمی‌نمایند، بلکه در دراز مدت مبانی و پازل فکری افراد را نیز دچار سردرگمی و فروپاشی می‌کند. بیش از ۱۴۰ سال پیش خدای متعال خط بطلانی بر نسخه‌های انحرافی کشیده و یگانه مسیر دست‌یابی به آرامش و حال خوب را در آیات و حیاتی خود این چنین بر همگان روشن ساخته است: «الَّذِينَ آمَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ؛ آنها کسانی هستند که ایمان آورده‌اند، و دل‌هایشان به یاد خدا مطمئن (و آرام) است؛ آگاه باشید، تنها با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد!»

در فرهنگ و اندیشه اسلامی یگانه راه رسیدن به آرامش و حسن رضایتمندی در حیات مادی، در رفتن به همسایگی خدا و انس گرفتن با یگانه معبود عالم هستی و تقرب جستن به او خلاصه و معنا شده است. قرب به خدای متعال اکسیر شفابخشی است که بسیاری از انسان‌های با زندگی مدرن و شهری کم یا بیش از آن غافل شده و بیشتر درگیر روزمرگی‌ها و رفاه طلبی‌های مادی و تجمل‌گرایی‌های شهری شده‌اند.

امام سجاد (علیه السلام) یکی از چهارده ستاره تابناکی است که مسیر صحیح دست‌یابی به آرامش و خوشبختی را به جامعه بشریت معرفی کرده‌اند. ایشان به عنوان بهترین اسوه هدایت در این خصوص شناخته شده‌اند؛ چراکه پیشتر ایشان را با عبادت‌های باشکوه و عاشقانه می‌شناسند. امام رئوف و مهربانی که روش صحیح بندگی و انس گرفتن با محبوب را به همگان نشان داده و گنجینه طلایی از

راهکارهای دست‌یابی به زندگی آرام در اندیشه امام سجاد (علیه السلام)

تنها با یاد خدا دل‌ها آرامش می‌یابد

«هنر شکر کردن و سپاس‌گزاری در اندیشه امام سجاد (علیه السلام) دارای مراتب مختلفی است. اولین و بالاترین مرتبه شکرگزاری دیدن نعمت‌های خدای متعال است. موضوع بسیار مهمی که از لحاظ روحی و روانی می‌تواند تأثیر مثبتی بر زندگی و تقویت آرامش در زندگی داشته باشد. با کمی دقت و تأمل در خصوص آمال و آرزوی‌های جامعه بشری با یک محور مشترک آشنا می‌شویم، محوری که همه در حول آن در نهان خود به دنبال آرامش، حسن رضایتمندی، خوشبختی، کمال و شادی در زندگی هستند. انسان نوعاً خوشبختی واقعی را در شادی و فرح و دوری از هرگونه ناراحتی و دلزدگی جستجو می‌کند. ولی آیا واقعاً این چنین زندگی در حیات مادی و دنیوی قابل دست‌یابی است؟

با رجوع به اندیشه و سبک زندگی اهل بیت (علیهم السلام) که در اوج قله‌های رضایت الهی قرار داشته‌اند به خوبی می‌توان به این موضوع اذعان داشت، اگر مبانی فکری و عملی انسان در دایره مغناطیس قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) قرار داشته باشد رسیدن به این هدف درواز ذهن نیست. آنچه در این خصوص اهمیت دارد این است که، انسان نگاه و تصور خود را در خصوص دنیا و خوشبختی که او را در نهایت به سعادت واقعی رهنمون می‌سازد، اصلاح نماید. برای دست‌یابی به این مهم در سال روز میلاد با سعادت امام سجاد (علیه السلام) تلاش داریم با واکاوی اندیشه و سخنان به یادگار مانده از این امام همام جویای این پرسش کلیدی و اساسی باشیم.

تائیه‌های انس در همسایگی خدا

در دنیایی که همه انسان‌ها در آن به دنبال آرامش و زندگی رضایتمند و حال خوب هستند،

روزگار دلهای ما بی‌پایا

من می‌خوانند. بروید مزاحم نشوید. آن وقت اگر توانستی مردم دار باشی شرط است.

گوسفند و چوپان

یک عده یک گوشه نشسته اند منتظر. می‌پرسی اینجا نشسته اید دست هاتان رازده اید زیرچانه تان که چه؟ منتظر چی هستید؟ می‌گویند ما منتظر چوپانیم. منتظریم بیاید و ببردمان. گوسفندیم. بگو به شان از این خبرها نیست. بگو به شان که شمایی که من می‌بینم همه تان چوپانید. بگو به شان حواسشان را جمع کنند. آن طرف پیچ صاحب گوسفندا نشسته از شان حساب و کتابش را می‌خواهد. از همه شان؛

-اگر راست گفته باشند و اگر مزاح نکرده باشند- یعنی آنکه می‌آید می‌آید که دیگر غروب نکند. یعنی او هم تا حالا در غربت بوده در غروب بوده. حالا دیگری می‌آید که غریب نباشد. کار دنیا این جور است. من این جا غریب، تو آنجا غریب، او هم پشت پرده غیبتش غریب. چه کار به هم آشفته ای است کار دنیا. باشد تو اگر می‌توانی وقتی آمد، کاری کن که غریب نباشد. خیلی هم کار خوبی است کارت. اما کار این دنیا همین غربت و غروب است. این دنیا چیز قشنگ - نه که ندارد- کم دارد. چیز پایدار ندارد. چیز قشنگ و پایدار مال آخرت است. همان خورشیدی که از غرب می‌آید که بل که دیگر غروب نکند اذالشمس کورت دارد. دل بده به آن عالمی که همه خوشگل ها جمع شدند توش. آن عالم که سوار یک بوی گل می‌شوی و می‌روی. اگر این کار را کردی، آن وقت هرچه آن عالم به تو نزدیک تر شد، بیش تر کیف می‌کنی. لب گور که رسیدی دهانت از خنده جمع نمی‌شود. خوشی هم دارد. خنده هم دارد. کیف می‌کنی. می‌آیند توی گوشت تلقین بخوانند اشاره می‌کنی که بروید. این که شما می‌خواهید با این صداهای انکرتان بخوانید دارند با چه صداهای خوبی توی گوش

تو اگر شهرت شهر است که بگرد و شهرت را پیدا کن. باش رفیق شو. اگر هم شهریار ندارد این شهر که شهر نیست. خرابه است. برو یک جای آباد. خدا این همه جای آباد روی زمین قرار داده. این شهر، سنگ و گل است، شهر دل هم همین است. یک شهریار می‌خواهد. اگر شهریار نداشته باشد خرابه است. نه که نداشته باشد. گاهی شهریارش را باید برگردی و پیدا کنی. دارد، برگرد و پیدا کن.

غروب، غربت، غریب

غروب و غربت از یک جاست. هر کدام هم که باشد، هر کدام که بیاید آدم دلش می‌گیرد. غرب هم از همین جاست. این هم که می‌گویند آخر کار خورشید از غرب می‌آید

روایت غیبت منتظران و حضور امام شان

یکی بود، یکی همیشه...

کوروش علیانی

شهریار دل

هر کسی یک کسی می‌خواهد که غم خورش باشد. برای مردم آب و آبدانی بیاورد. شب‌ها بگردد ببیند کی گرسنه است و کی دیوارش کوتاه. هر شهری یک یاری دارد، یک شهریاری دارد. اگر شهر شهریار نداشته باشد که سنگ روی سنگ بند نمی‌شود. من جیب تو را می‌زنم تو از دیوار من بالا می‌روی. همه مان صبح تا شب و شب تا صبح کلاه هم راه برمی‌داریم. شهری که شهریار ندارد قلعه است. خرابه است. هر چه هست شهر نیست. حالا

درباره صلوات شعبانیه امام سجاد علیه السلام

ماه شعبان منه از دست قَدح!

آیت الله العظمی جواد آملی

ماه شعبان را باید ماهی آراسته به اخلاق نبوی تفسیر نمود. ماهی که در روایات صراحتاً به نبی مکرم اسلام تعلق دارد و اکرام و اطعام یتیم، عیادت مریض، تشییع جنازه و درود و صلوات بر محمد و آل طاهرینش گوشه‌ای از یاری رساندن به خاتم الانبیاء محسوب می‌شود. شب و روز ماه شعبان با عبادت پیغمبر صلی الله علیه و آله زینت گرفت، یعنی سنت او و عادت مستمر او این بود که شب‌ها را زنده می‌داشت و روزها را روزه می‌گرفت، و لذا این پیامبر است که این ماه را ماه رحمت کرده است.

درفرازی از صلوات شعبانیه امام سجاد علیه السلام بندگان از درگاه خداوند همراهی و تبعیت از وجود مبارک پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله را می‌خواهند، در همین دعای نورانی، وجود مبارک امام سجاد علیه السلام به ما آموخت که بگوییم خدایا اولاً ما را همراه در کنار پیامبر قرار بده، ثانیاً نبوت، رسالت و وحی او را برای من یک طریق باز قرار بده که من اگر بخواهم آن را بپیمایم هیچ کسی مزاحم من نباشد. در صلوات شعبانیه، انسان خود را در سایه رحمت بی‌انتهایی که خدا نصیب پیامبر می‌کند مشمول ادعیه سعه رحمت ذات اقدس الهی می‌نماید. در این دعا به خداوند عرض می‌کنیم که پیامبر صلی الله علیه و آله را شفیق ما قرار بده؛ «وَأَجْعَلْ لِي شَفِيعاً مُشْفِعاً وَطَرِيقاً إِلَيْكَ مَهِيماً»، در این جمله حضرت سجاد علیه السلام به خدا عرض می‌کند: خدایا این ماه پیامبر و صدر و ذیل این ماه، رحمت است و رحمت بودن صدر و ذیل این ماه برای این است که نبی رحمت شب‌ها را به نماز و روزها را به روزه می‌گذراند. یعنی این زمان را این مترمن پربرکت کرد، همان طوری که مکان را این متمکن پربرکت می‌کند.

خدمت به وحی و نبوت بهترین راه رسیدن به مقصد الهی است، اگر کسی واقعاً در خدمت وحی و نبوت بود این شخص یک طریق مهیعه و راحت دارد، که نه بیراهه می‌رود نه راه کسی را می‌بندد و اگر خدای ناکرده مشکلی داشت این راه بسته می‌شود و این راه بسته به مقصد نمی‌رسد همان که فرمود: «فَهُمْ فِي زَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ»؛ شک و تردید باعث عجز است، ولی اگر انسان وارد یک طریق مهیعه شد مرتب بدون مزاحمت به مقصد می‌رسد.

این دعاها ماه رجب و شعبان برای آن است که انسان را هم شایسته کند که مهمان خدا شود هم شایسته کند که مهماندار خدا شود؛ در این معامله سود کلا مال انسان است چون گاهی خدای سبحان مبیعه می‌کند خرید و فروش می‌کند و با انسان گفتگو دارد چه اینکه در مناجات شعبانیه همین است. اما خدا مهمان ما باشد یعنی چه؟ ما چه داریم که او را مهمان کنیم یک و چه وقت او مهمان ما می‌شود؟! این در حدیث قدسی آمده است که «انا عند المنكسرة قلوبهم» یعنی خدای سبحان مهمان دل‌های شکسته است و آن انکسار را آن فقر را آن خضوع را آن خشوع را آن بندگی خالص را خدا می‌پذیرد این «انا عند المنكسرة قلوبهم» جزء مصادیق مهمان شدن خدا نسبت به دل‌ها است.

این ماهی است که شبش، روزش، سحرش، بین الطلوعینش، صبحش، عصرش، ظهرش محفوف به رحمت است «شَعْبَانُ الَّذِي حَفَفْتَهُ مَنك بِالرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ» اگر چیزی را آدم بیچند این از هر طرف پوشیده و پیچیده رحمت است. در همین صلوات عند الزوال می‌خوانیم و وجود مبارک امام سجاد علیه السلام به ما آموخت این ماه محفوف به رحمت است پیچیده است به رحمت؛ از هر طرف یک رحمت است صبحش رحمت، عصرش رحمت، ظهرش رحمت، سحرش رحمت ماه شعبان تقریباً نشانه بسط است گرچه ماه رجب ماه پربرکت است آن با قبض همراه است این با بسط همراه است؛ آثار رحمت در این شهر هست خیلی هم نمانده به ماه مبارک رمضان طرزی خودمان را در این ایام آماده کنیم که خدا ما را به عنوان مهمانی بپذیرد.

ماه شعبان منه از دست قَدح کاین خورشید از نظر تا شب عید رمضان خواهد شد

۴۴-۵۰

بخش سبک زندگی این شماره از مجله مهر و ماه به مشکلاتی که زندگی پیشرفته اما ماشینی این روزها به ما تحمیل کرده اختصاص دارد. راهکارهای جلوگیری از فراموشی، دغدغه انتخاب دوست نوجوانان و کنار آمدن با کودکان بدغذا از جمله موضوعاتی است که در این بخش می‌خوانید.

زندگی سالم

مشارکت به جای دستور

کودکان و ارتباط اجتماعی

کاهش سرفه با گیاهان دارویی

مهارت‌هایی برای کنترل یک بیماری دردناک

گرفتن مجال از فراموشی در دوران سالمندی

« به خاطر نمی‌آوریم قبل از ترک خانه شعله اجاق را خاموش کرده‌ایم یا نه! یادمان نیست در ماشین را قفل کرده‌ایم یا نه! فراموشی می‌تواند در هر سنی برای افراد پدید بیاید. اما سالمندان گاه و بی‌گاه موارد بسیاری را فراموش می‌کنند. با این حال از دست دادن حافظه در سالمندان چیزی نیست که از کنار آن ساده بگذریم. اگرچه هیچ ضمانتی در مورد جلوگیری برای از دست دادن حافظه وجود ندارد؛ اما برخی فعالیت‌ها ممکن است به سالمندگانه کمک کند تا کنترل این موضوع را در دست بگیرند. رژیم غذایی ضعیف، کم خوابی، ورزش ناکافی و استرس باعث آسیب به سلامت مغز می‌شود. در ادامه برخی راهکارهای تقویت حافظه، مناسب سالمندان را آورده‌ایم.

❑ یادداشت کردن

برای افزایش تمرکز سالخوردگان می‌توانند وظایف، قرارها و سایر رویدادها را در یک دفترچه یادداشت، تقویم یا برنامه‌ریز الکترونیکی بنویسند. حتی در صورت امکان هنگام نوشتن، هر مورد را با صدای بلند تکرار کنند تا به ماندگاری آن در حافظه کمک شود. لیست کارهای انجام شده را نگه دارند و مواردی را که تکمیل کرده‌اند بررسی کنند.

❑ مدیریت بیماری‌های مزمن

توصیه‌های درمانی پزشک سالمند را برای شرایط پزشکی مانند افسردگی، فشار خون بالا، کلسترول بالا، دیابت، چاقی و کم‌شنوایی دنبال کنید. هر چه بیشتر مراقب سالمند باشید، احتمالاً حافظه او بهتر خواهد بود. علاوه بر این داروهای او را به طور منظم با پزشک مرور کنید. داروهای مختلف می‌توانند بر حافظه تأثیر بگذارند. آگاهی از تأثیر داروها در کوتاه و بلند مدت می‌تواند فرد را به سمت اجرای روش تقویت حافظه سالمندان ببرد تا از مشکلات آینده پیشگیری کند.

❑ رژیم غذایی و تغذیه مناسب

سلامت حافظه در سالمندان ارتباط مستقیمی با نوع خورد و خوراکشان دارد. رژیم غذایی حاوی غذاهای تازه و فرآوری شده برای مغز مناسب هستند. مصرف غذاهایی که قند کم و چربی‌های سالم زیادی مانند اسیدهای چرب امگا ۳، روغن ماهی، روغن زیتون فوق‌بکر و روغن نارگیل دارد، برای مغز بهترین است. مطالعات بالینی در واقع نشان داده است که سبزیجات تازه می‌توانند به تقویت حافظه کمک کنند. کرفس، کلم بروکلی و گل‌کلم حاوی آنتی‌اکسیدان‌هایی هستند که از سلامت مغز محافظت می‌کنند و در واقع ممکن است تولید سلول‌های جدید مغز را تحریک کنند. ادویه‌هایی چون دارچین و کاری به بهبود حافظه کمک می‌کنند، همچنین چای نعناع حافظه طولانی مدت و فعال را بهبود می‌بخشد. مصرف شکلات اما باعث تقویت حافظه و پردازش اطلاعات بصری می‌شود.

❑ ورزش کردن

فعالیت هوازی و تمرینات مقاومتی می‌تواند قدرت و حافظه مغز را در افراد بالای ۵۰ سال افزایش دهد. ورزش باعث بهبود جریان خون در مغز می‌شود که می‌دانیم عملکرد شناختی را افزایش می‌دهد. یک تمرین خوب در واقع می‌تواند سلول‌های عصبی را برای تکثیر و تقویت عملکرد آنها تشویق کند. پزشکان توصیه می‌کنند حداقل سه بار در هفته ورزش کنید. با پیاده‌روی ۲۰ دقیقه‌ای شروع کنید و آرام آرام استقامت ایجاد کنید.

❑ خواب کامل و آرام

دانشمندان می‌گویند هنگام خواب بدن ما اطلاعات تازه

به دست آمده را بهینه و یکپارچه کرده و آنها را در حافظه ذخیره می‌کند. بزرگسالان برای داشتن بهترین سلامت جسمی و روحی به ۷ تا ۹ ساعت خواب در شب نیاز دارند. در طرف دیگر یک شب محرومیت از خواب (فقط چهار تا شش ساعت خواب) می‌تواند بر توانایی ما برای تفکر روشن در روز بعد تأثیر بگذارد. محرومیت از خواب و بیماری آلزایمر با هم ارتباط دارند. بدون شک به اندازه آرام خوابیدن یک روش تقویت حافظه سالمندان است.

❑ بازی‌های فکری و تقویت حافظه

همان‌طور که ماهیچه‌ها با فعالیت بدنی و ورزش قوی می‌شوند، حافظه و مهارت‌های شناختی نیز با بازی‌های فکری و تقویت حافظه این کار را می‌کنند. اگر ما مغز خود را با اطلاعات جدید تحریک و به چالش نکشیم در نهایت این اندام حیاتی تخریب می‌شود. با ارائه محرک مناسب به مغز می‌توانید با از دست دادن حافظه مقابله کنید. بازی‌های مغزی برای سالمندان سلامت شناختی و تقویت حافظه را فراهم می‌کند. وب‌سایت‌های زیادی به بازی‌های مغزی اختصاص داده شده‌اند، اما سالمند می‌تواند هر روز یک جدول کلمات متقاطع یا سودوکو حل کند. تقریباً همه روزنامه‌ها پازل‌های معمایی مغزی هستند.

❑ مطالعه مستمر

خواندن یکی از ساده‌ترین راه‌ها برای تحریک مغز است. مطالعه می‌تواند جالب، لذت‌بخش و آموزنده باشد و مستلزم اتصال نقاط یک داستان و روایت در ذهن است. تحقیقاتی نشان داده است که خواندن ممکن است به افزایش طول عمر کمک کند. امروزه خواندن مطالب تنها با یک کلیک امکان پذیر است. مجلات، روزنامه‌ها و کتاب‌ها از طریق دستگاه دیجیتال یا رایانه شما قابل دسترسی هستند. خیلی‌ها هنوز ترجیح می‌دهند یک کتاب و روزنامه در دست داشته باشند. اما صرف نظر از نحوه مطالعه، این کار را باید در برنامه روزانه افراد سالمند قرار داد. آنها باید عادت کنند آنچه را که خوانده‌اند هر روز با خانواده و دوستان خود به اشتراک بگذارند تا به تنظیم بانک حافظه کمک کند.

❑ یادگیری یک مهارت جدید

آموزش نواختن یک ساز موسیقی، نقاشی یا یک هنر دستی از دیگر راه‌هاست. سالمند می‌تواند در کلاس هنر آنلاین شرکت کند و یاد بگیرد که با بوم و رنگ‌های آبرنگ کار کند. دوره‌ای را در زمینه عکاسی دیجیتال یا سایر زمینه‌های هنری مورد علاقه خود طی کند. تحریک شناختی برای یک مغز سالم و بهبود حافظه بسیار مهم است. سوزن دوزی، بافندگی و نجاری را می‌توان آموخت. نکته اصلی این است، فعالیتی را پیدا کنید که برای فرد سالمند هیجان‌انگیز و لذت‌بخش باشد.

❑

❑ فراموشی می‌تواند

❑ در هر سنی برای

❑ افراد پدید بیاید.

❑ اما سالمندان

❑ گاه و بی‌گاه

❑ موارد بسیاری

❑ را فراموش

❑ می‌کنند. با این

❑ حال از دست

❑ دادن حافظه

❑ در سالمندان

❑ چیزی نیست که

❑ از کنار آن ساده

❑ بگذریم. اگرچه

❑ هیچ ضمانتی در

❑ مورد جلوگیری

❑ برای از دست

❑ دادن حافظه

❑ وجود ندارد؛ اما

❑ برخی فعالیت‌ها

❑ ممکن است

❑ به سالخوردگان

❑ کمک کند

❑ تا کنترل این

❑ موضوع را در

❑ دست بگیرند

❑ کسب آرامش و دوری از استرس و آشفتگی

یادگیری آرامش و مدیتیشن روش‌های بالینی برای بهبود حافظه هستند. وقتی آرام هستیم، واضح‌تر فکر می‌کنیم، اطلاعات را بهتر حفظ می‌کنیم و بیشتر به خاطر می‌آوریم. وقتی استرس داریم بیشتر فراموشکار می‌شویم و اشتباه می‌کنیم. آرام بودن باعث شفافیت ذهنی می‌شود. تنها ۲۵ دقیقه تمرینات ذهن‌آگاهی یا یوگای ملایم در روز تأثیر مثبتی بر خلق و خو و تقویت عملکرد مغز دارد. یک مطالعه نشان داده است که مدیتیشن روزانه، قسمتی از مغز را تقویت می‌کند که مسئول تصمیم‌گیری، توجه و حافظه است.

❑ برقراری تعامل اجتماعی مستمر

تعاملات اجتماعی مفید از دیگر مواردی است که از ایجاد فراموشی در سالمندان جلوگیری می‌کند. وقتی افراد به طور منظم در فعالیت‌های اجتماعی شرکت می‌کنند و مکالمات محرکی دارند، احتمال ابتلا به افسردگی و زوال عقل در آنها کمتر است. از عزیزان خود بخواهید که وقت خود را با هم بگذرانند یا در صورت دور بودن با آنها تماس بگیرید. بدانید که چه فعالیت‌هایی را در اجتماع یا گروه مذهبی انجام می‌دهند. حفظ این ارتباطات یکی از موثرترین روش‌ها برای بالا نگه داشتن روحیه و کارکرد ذهن است.

❑ دوری از استرس

استرس را تحت کنترل داشته باشید، استرس مزمن به ویژه با افزایش سن می‌تواند ذهن و بدن را به خطر بیندازد. اگرچه رهایی از نگرانی‌ها، ترس‌ها یا مسئولیت‌ها همیشه آسان نیست؛ اما این مهم است که هر روز زمانی را برای استراحت و تفکر اختصاص دهید. مدیتیشن، ورزش یا گذراندن وقت با یک حیوان خانگی باعث می‌شود که فرد احساس راحتی کند. انجام اقدامات فعال برای کاهش استرس به سالمند در دفع افسردگی و سایر موارد سلامت روانی کمک می‌کند. استفاده از تمامی حواس، روش تقویت حافظه سالمندان هرچه از حواس بیشتری برای یادگیری چیزی استفاده کنید، فضای بیشتری از مغز را در حفظ حافظه دخیل خواهید کرد.

❑ خودباوری

خودتان را باور کنید، داستان‌ها و روایت‌های غیرعلمی که در مورد پیری وجود دارند می‌توانند به از بین رفتن حافظه کمک کنند. جالب است اگر بدانید که دانش‌آموزان میانسال و مسن تروقتی در معرض کلیشه‌های منفی پیر شدن و حافظه قرار می‌گیرند در کارهای حافظه بدتر عمل می‌کنند. اما هنگامی که پیام‌ها در مورد حفظ حافظه در سنین بالا مثبت هستند، عملکرد بهتری دارند. اگر سالمند اعتقاد دارد که می‌تواند پیشرفت کند و این باور را به عمل تبدیل می‌کند، شانس بیشتری برای تقویت ذهن خود دارد. این خودباوری ارتقاء عملکرد حافظه او را در پی دارد. ❑

راهکارهایی برای رفع مشکل تغذیه کودکان

بد غذا یا بازیگوش؟

تغذیه کودکان بد غذا، معضل حدود ۲۰ درصد از پدر و مادرهایی است که کودکشان سنین ۲ تا ۵ سال دارد. گاهی کم خوراکی کودکان ممکن است به دلیل خستگی از بازی یا اضطراب باشد که بیشتر در شب اتفاق می افتد و ممکن در روز هم باشد. در ادامه راه کارهایی برای حل این مشکل آورده ایم.

تغذیه کودکان بد غذا

یک پنجم والدینی که کودک خود را از شیر گرفته اند با مشکل کم غذایی یا بد غذایی آنها مواجه هستند. مشکلی که گاه تا زمان پیش دبستانی کودک ادامه دارد. دغدغه ذهنی والدین در خصوص تغذیه کودکان، گاهی باعث ایجاد اضطراب در ایشان می شود؛

اضطرابی که با سرایت به کودک می تواند عامل کم خوراک تر شدنش شود. برای حل این مشکل باید توجه داشت که از کودکان نمی شود انتظار داشت مثل بزرگسالان به آرامی سر سفره بنشینند و با اشتها غذاهای مفید حاوی سبزیجات، حبوبات و گوشت را بخورند. بازیگوشی، خوردن تنقلات یا به اصطلاح عامیانه هله هوله و خوراکی هایی که برای آنها خوشمزه تر است باعث می شود، علاقه، میل و توجه شان به غذا نباشد یا اشتهایی به غذا نداشته باشند.

توجه به شکل، رنگ و طعم غذا

با توجه به آنچه گفته شد، برای حل این مشکل باید به دنبال روش هایی برای تشویق خردسالان به غذا خوردن باشیم. ظاهر، رنگ و طعم غذا و آزادی کودک برای بازی با خوراکی ها یکی از مواردی است که باید به آن توجه شود. مثلاً کودک از خواص پر شمار گل کلم آگاه نیست و کمتر پیش می آید که خردسالان چنین سبزیجاتی را دوست داشته باشند. اما وقتی با سبزیجات بازی می کنند و آنها را با دستان شان خرد یا تکه تکه می کنند، ممکن است خودشان این خوراکی ها را در حین بازی بخورند. از سوی دیگر ظاهر غذا هم برای بچه ها خیلی جذاب است. مثلاً ممکن است فرزند کوچک شما گوشت نخورد، اما اگر گوشت پخته شده را به سیخ های کوچک چوبی بزنید تا با آنها بازی کند و خودش گوشت ها را از سیخ در بیاورد، با میل بیشتری آن را بخورد.

اولین تجربه چشیدن

به یاد داشته باشید که کودکان زیر پنج سال برای اولین بار است که با خیلی از غذاها رو به رو می شوند. پس نمی توان از آنها انتظار داشت در اولین مواجهه با یک غذا و در حالی که طعم آن را نمی دانند، از آن غذا با آغوش باز استقبال کنند.

پویایی و بازیگوشی کودک

از طرفی کودکان زود از یک جا نشستن خسته می شوند و می توان گفت حوصله آن را ندارند که ۱۰ یا ۱۵ دقیقه به طور مداوم بنشینند و غذا بخورند. در واقع کودک کنجکاو و بازیگوش است و می خواهد اندکی بعد از نشستن و غذا خوردن، به بازی خود برگردد یا بلند شود و به جستجوی محیط اطرافش بپردازد. در این حالت راه حل این است که صبور باشید و غذای کودک را نگه دارید تا اگر خواست بعد از جمع شدن سفره یا میز غذا دوباره به غذا خوردن خود ادامه دهد، بتواند غذایش را بخورد.

در دسترس بودن ظرف غذا

موضوع دیگری که برای تغذیه کودکان بد غذا باید به آن توجه کنید این است که خردسالان باید در زمان غذا خوردن، راحت بوده و غذا نزدیک و در دسترس آنها باشد. برای تغذیه کودکان بد غذا در ظروف پلاستیکی خوراکی بریزید زیرا ظروف چینی یا شیشه ای یا سفالی در صورت شکستن علاوه

بر خطرات جسمی برای کودک، تاثیر نامناسب روی روحیه او دارد و باعث کلافگی پدر و مادر نیز می شود.

توجه به ذائقه کودک

بسیاری از والدین شاهد غذا نخوردن فرزندشان بوده اند، زیرا اغلب غذایی که برای ناهار یا شام تهیه می شود بر اساس ذائقه بزرگسالان است و به سلیقه کودکان در آن توجه چندانی نشده است. با این وجود در بیشتر مواقع، گرسنگی کودک را وادار می کند تا پس از چند ساعت غر زدن، به سر میز برگردد تا نخورد یا لوبیا سبز را که حالا سرد شده است، بخورد. اما اگر این مدت بیشتر از آن طول بکشد چه؟ برای کودکان در حال رشد، مناسب نیست که برای مدت طولانی از خوردن غذا خودداری کنند. پس جنگ قدرت والدین و فرزند را کنار بگذارید و به جای استفاده از تهدید و تطمیع به ذائقه کودک خود همانند دیگر اعضای خانواده توجه کنید.

حذف عواملی که حواس کودک را پرت می کند

برای تغذیه کودکان بد غذا حذف عواملی که حواس کودک را از غذا خوردن پرت می کنند نیز مهم است. بازی با تبلت، تلفن های هوشمند و تماشای تلویزیون در طول وعده های غذایی می تواند باعث شود کودک علاقه خود را به غذا خوردن از دست بدهد. اگرچه ممکن است همه این موارد راهی برای ساکت و مشغول نگه داشتن آنها به نظر برسد، اما بهتر است استفاده از وسایل الکترونیکی و سایر عوامل حواس پرتی را هنگام غذا خوردن محدود کنید. شما می توانید با کنار گذاشتن تلفن همراه خود در هنگام غذا خوردن، برای کودک تان الگو شوید. با تمرکز بر غذا، مکالمه و پیوند خانوادگی، ممکن است غذا خوردن برای کودک شما آسان تر و دلچسب تر باشد. همچنین مطمئن شوید که محل غذا خوردن آرام است و همه فضایی برای لذت بردن از غذای خود دارند. صندلی مناسبی را برای کودک تان پیدا کنید تا پشت میز راحت باشد.

توجه به تعداد وعده و میزان غذا

وعده های غذایی مناسب سرو کنید شاید مشکل این نیست که کودک شما از خوردن یک نوع غذا امتناع می کند، بلکه او از خوردن تمام غذاهای موجود در بشقاب خود امتناع می کند. به یاد داشته باشید، کودکان به اندازه بزرگسالان به غذا نیاز ندارند. بنابراین اگر غذای بیش از حد توی بشقاب شان بگذارید، ممکن است غذا تمام نشود. این امر به این دلیل نیست که آنها بد خوراک هستند، بلکه به این دلیل است که سیر شده اند. سعی کنید در تغذیه کودکان بد غذا قسمت کوچک تری از خوراکی را جلوی خردسال خود قرار دهید. آنها همیشه می توانند برای بار دوم بخواهند که بشقاب را پر کنید. همچنین به یاد داشته باشید که ممکن است گرسنه نباشند. کودکان، به ویژه خردسالان، می توانند در طول یک روز یا حتی در طی چند روز تا هفته ها نوسانات زیادی در اشتهای خود

از کودکان

نمی شود انتظار

داشت مثل

بزرگسالان به

آرامی سر سفره

بنشینند و با

اشتها غذاهای

مفید حاوی

سبزیجات،

حبوبات و

گوشت را بخورند.

بازیگوشی،

خوردن تنقلات

یا به اصطلاح

عامیانه هله هوله

و خوراکی هایی

که برای آنها

خوشمزه تر است

باعث می شود،

علاقه، میل و

توجه شان به

غذا نباشد یا

اشتهایی به غذا

نداشته باشند

داشته باشند. لازم نیست کودک در هر وعده غذایی، غذا بخورد. زمان غذا خوردن را خیلی نزدیک به زمان خواب برنامه ریزی نکنید اینکه کودک خواب آلود و بی قرار بنشیند و غذا بخورد می تواند یک چالش باشد.

پرهیز از ایجاد استرس در زمان غذا خوردن

در زمان صرف غذا تلاش کنید تا هرگونه تشنج و استرس را از بین ببرید. مجبور کردن، فشار آوردن یا فریاد زدن بر سر کودک برای غذا خوردن کمکی به این وضعیت نمی کند. هنگامی که کودک ناراحت می شود یا شروع به گریه می کند، فرصت غذا دادن به او از بین می رود. بنابراین اگر چه ممکن است بخواهید او را به غذا خوردن را تشویق کنید ولی فشار زیادی به او وارد نکنید.

وجود مشکل یا بیماری

دلایل زیادی وجود دارد که کودک ممکن است اشتهای خود را از دست بدهد و غذا خوردن را به طور کامل متوقف کند یا فقط بتواند لقمه های بسیار کمی بخورد. برخی از این علل عبارتند از:

ویروس یا انگل: کودکی که معمولاً اشتهای خوبی دارد و به طور ناگهانی از خوردن غذا امتناع می کند، می تواند کودکی باشد که دچار انگل معده یا یک بیماری ویروسی شده است. اگر این عامل وجود داشته باشد، باید خیلی سریع آشکار شود.

یبوست: کودکی که یبوست دارد ممکن است غذا خوردن را متوقف کند و نتواند دلیل آن را توضیح دهد. بی اشتهایی عصبی یا سایر اختلالات خوردن: اگرچه اکثر مردم این مشکل را برای نوجوانان می دانند، بی اشتهایی عصبی در کودکان ۶ یا ۷ ساله شناسایی شده است.

حساسیت غذایی: گاهی اوقات یک حساسیت غذایی مانند بیماری سلپاک که واکنشی به پروتئین گلوتن موجود در گندم و جو است وجود دارد که خوردن آن را برای کودک شما ناراحت کننده یا حتی دردناک می کند.

بیماری های زمینه ای: بسیاری از بیماری هایی که بر کلیه ها، کبد یا کل بدن تأثیر می گذارند، می توانند باعث کاهش اشتها در کودکان شوند.

پر خوری و مشکلات پزشکی: این امکان وجود دارد که کودک شما به جای غذاهای سالم، صرفاً به خوردن ناگت های مرغ و سیب زمینی های سرخ شده علاقه دارد. اما اگر کودک شما اصلاً چیزی نمی خورد و مشکل برای مدت طولانی ادامه دارد، از پزشک اطفال خود کمک بگیرید، او می تواند هر مشکل پزشکی زمینه ای را تشخیص داده و درمان کند. سایر مشکلات هم می تواند در تغذیه کودکان بد غذا دخیل باشد. مثل اینکه برخی کودکان غذاهایی که بافت دارند را دوست ندارند یا برخی از آنها در بلع غذاهای جامد مشکل دارند. در مجموع دقت کنید که بد خوراکی در کوتاه مدت ممکن است طبیعی باشد؛ اما اگر کودک شما در بلند مدت اصلاً گرسنه نمی شود و اشتها ندارد، قطعاً مشکلی وجود دارد. □

۱۲ آنتی بیوتیک طبیعی برای افزایش مقاومت بدن

مریم افراسته

با فرارسیدن فصل زمستان احتمال ابتلا به سرماخوردگی و آنفولانزا افزایش پیدا می‌کند. بیشتر افراد زمانی که بیمارشان طی چند روز برطرف نشود، شروع به مصرف آنتی بیوتیک‌ها می‌کنند که این کار برای بدن خوب نیست. در بعضی مواقع استفاده از آنتی بیوتیک‌ها ضروری است؛ با این حال باید تا جایی که امکان دارد از مصرف آنها خودداری کنید. آنتی بیوتیک‌های تجویزی تمام باکتری‌های موجود در روده را از بین می‌برند. این موضوع شامل باکتری‌های خوب هم می‌شود که بدن به آنها نیاز دارد. با از بین رفتن باکتری‌های مفید روده علائم ناخوشایندی را تجربه می‌کنید که از جمله آنها می‌توانیم گاز، نفخ و مشکلات گوارشی را نام ببریم.

علاوه بر این کمبود، باکتری‌های خوب و زیاده‌روی در مصرف آنتی بیوتیک‌های تجویزی می‌تواند کاهش جذب ویتامین‌ها و آسیب به پوشش دستگاه گوارش را به همراه داشته باشد که این موضوع منجر به سندرم روده می‌شود. بهتر است به جای آنتی بیوتیک‌های تجویزی از آنتی بیوتیک‌های طبیعی استفاده کنید که در عین حال که باکتری‌های مضر را از بین می‌برند، به باکتری‌های مفید روده هم هیچ آسیبی وارد نمی‌کنند. در ادامه چند آنتی بیوتیک طبیعی را معرفی کرده ایم.

۱. روغن اوریگانو

روغن اوریگانو یکی از بهترین آنتی بیوتیک‌های طبیعی به شمار می‌رود. بعضی از مطالعات حتی عنوان کرده‌اند که روغن اوریگانو بهتر از آنتی بیوتیک‌های تجویزی است و هیچ عارضه جانبی ندارد. این روغن به طور ویژه در رفع عفونت‌های باکتریایی عالی عمل می‌کند. این روغن حاوی دو ترکیب قوی به نام های تیمول و کارواکرول است که هر دو خواص ضدباکتریایی و ضدقارچی قوی دارند. کارواکرول ترکیب اصلی روغن اوریگانو محسوب می‌شود که به فرآیند بهبودی کمک می‌کند و یکی از دلایل اصلی مفید بودن این روغن به شمار می‌رود.

۲. سیر

سیر یک آنتی بیوتیک قوی است و خواص ضدقارچی، ضدویروسی و ضد میکروبی دارد. سیر می‌تواند به از بین بردن باکتری‌های بد از بدن کمک کند. به غیر از این سیر حاوی مقدار زیادی آنتی اکسیدان‌های طبیعی است که با رادیکال‌های آزاد مبارزه می‌کنند و از این طریق در تقویت سیستم ایمنی بدن مفید هستند. سیر حاوی ترکیبی به نام آلیسین است که وظیفه از بین بردن باکتری‌های مضر را به عهده دارد.

۳. سرخارگل

سرخارگل گیاهی است که در سیستم ایمنی بدن معجزه می‌کند. قرن‌هاست که از این گیاه برای درمان بعضی از بیماری‌های مرتبط با عفونت‌ها و باکتری‌ها استفاده می‌شود. این گیاه به طور ویژه در مبارزه با سرماخوردگی و آنفولانزا مفید است، چون می‌تواند خطرناک‌ترین انواع باکتری‌ها را از بین ببرد.

۴. عسل مانوکا

عسل یکی از بهترین آنتی بیوتیک‌های طبیعی به شمار می‌رود. می‌توانید از این ترکیب به طور موضعی استفاده کنید یا آن را بخورید. این ترکیب می‌تواند تعدادی از پاتوژن‌ها از جمله باکتری‌ها را برطرف کند. عسل از شما در برابر آسیب ناشی از باکتری‌های بد محافظت می‌کند. علاوه بر این عسل مانوکا به درمان التهاب کمک می‌کند. جالب است بدانید که هیدروژن پراکسید یکی از ترکیبات تشکیل دهنده عسل مانوکا محسوب می‌شود و به آن

خواص آنتی بیوتیکی می‌دهد. تفاوت بین عسل معمولی و عسل مانوکا در این است که عسل مانوکا حاوی یک نوع آنتی بیوتیک بسیار قوی است.

۵. روغن نارگیل

روغن نارگیل یک آنتی بیوتیک طبیعی و بسیار قوی محسوب می‌شود. این نوع روغن به شدت در درمان عفونت‌های پوستی از جمله آگزما و عفونت‌های قارچی ناشی از کاندیدا آلبیکنس مفید است. یک مطالعه در سال ۲۰۱۹ به این نتیجه رسید که روغن نارگیل بکر به عنوان سد دفاعی پوست عمل کرده و به حفظ رطوبت طبیعی پوست کمک می‌کند. این ترکیب از خشک شدن پوست جلوگیری می‌کند که می‌تواند عفونت‌های پوستی و مشکلات پوستی را بدتر کند. روغن نارگیل بکر جلوی نشانگرهای التهابی که منجر به عفونت‌های پوستی می‌شوند را می‌گیرد.

۶. غذاهای تخمیری

غذاهای تخمیری از جمله کفیر و سرکه سیب آنتی بیوتیک‌های طبیعی عالی محسوب می‌شوند. کفیر با پاتوژن‌هایی از جمله استافیلوکوکوس اورئوس و ای‌کولی مبارزه می‌کند. استافیلوکوکوس اورئوس می‌تواند منجر به عفونت‌های دستگاه تنفسی فوقانی شود و ای‌کولی هم می‌تواند علائم گوارشی را به دنبال داشته باشد که هر دو می‌توانند زندگی افراد در معرض خطر از جمله کودکان و افراد مسن را تهدید کنند. نتایج یک مطالعه در سال ۲۰۱۸ نشان داد که کفیر طی سه روز از رشد یا تکثیر این نوع عفونت‌ها پیشگیری کرد.

۷. عصاره هسته گریپ فروت

عصاره هسته گریپ فروت ممکن است یک آنتی بیوتیک بالقوه باشد. یک مطالعه آزمایشگاهی در سال ۲۰۱۲ به این نتیجه رسید که ترکیب ذکر شده می‌تواند با بیش از ۶۰ نوع میکروارگانیزم مبارزه کند. عصاره هسته گریپ فروت به عنوان یک آنتی بیوتیک طبیعی عمل می‌کند و می‌تواند پاتوژن‌ها را آسیب پذیر کند. ترکیب ذکر شده پاتوژن‌ها را از لایه‌های دفاعی بدن خارج می‌کند و به سیستم ایمنی بدن اجازه می‌دهد آنها را کنترل کند و از بین ببرد.

۸. روغن درخت چای

روغن درخت چای خواص فراوانی برای سلامتی بدن، پوست و مو دارد. بسیاری از گیاهان به عنوان آنتی بیوتیک‌های طبیعی عمل می‌کنند، چون حاوی پپتیدهای ضد میکروبی هستند. ترکیبات ذکر شده با ترکیبات بیماری‌زا از جمله قارچ و ویروس مبارزه می‌کنند. می‌توانید برای بهره بردن از خاصیت ذکر شده از عصاره یا روغن اسانس درخت چای استفاده کنید. در یک مطالعه نشان داده شد روغن درخت چای می‌تواند با باکتری استافیلوکوکوس اورئوس مبارزه کند که ممکن است منجر به درماتیت و عفونت در ناحیه‌ی مفاصل و استخوان‌ها

شود. این نوع روغن اسانسی همچنین در درمان عفونت‌های دستگاه ادراری مفید است.

۹. زنجبیل

زنجبیل یک آنتی بیوتیک طبیعی محسوب می‌شود که به دلیل داشتن ترکیبی به نام جینجرول فواید متعددی برای سلامتی بدن دارد. مطالعات به این نتیجه رسیده‌اند که زنجبیل در درمان گلودرد عالی است. زنجبیل یک آنتی بیوتیک طبیعی است که با طیف وسیعی از باکتری‌ها و قارچ‌ها مبارزه می‌کند. این ترکیب ممکن است در برابر عفونت‌های ویروسی از جمله سرماخوردگی به عنوان یک داروی طبیعی عمل کند. زنجبیل در مدیریت بیماری‌های مزمن مثل دیابت، آرتروز و حتی بعضی از انواع سرطان مفید است.

۱۰. میخک

میخک یکی از آنتی بیوتیک‌های گیاهی است که می‌تواند با میکروارگانیزم‌هایی مبارزه کند که منجر به بیماری‌های مربوط به لثه می‌شوند. می‌توانید با میخک، روغن درخت چای و نعناع یک خمیر دندان طبیعی درست کنید. میخک حاوی خواص ضدالتهابی است و می‌تواند با عفونت‌ها مبارزه کند. این ترکیب می‌تواند از رشد ای‌کولی و سایر میکروارگانیزم‌هایی که به روده آسیب می‌رسانند جلوگیری کند. میخک همچنین حاوی مقداری فیبر است و به افزایش سلامت روده و پاکسازی روده‌ی بزرگ کمک می‌کند.

۱۱. روغن اسانسی آویشن

روغن اسانسی آویشن به طور ویژه در مبارزه با باکتری‌های مقاوم به آنتی بیوتیک‌ها مفید است. در یک مطالعه محققان به بررسی اثر بخشی روغن اسطوخودوس و آویشن روی ۱۲ گونه از باکتری‌ها پرداختند. محققان مطالعه ذکر شده به این نتیجه رسیدند که روغن اسانسی آویشن دراز بین بردن باکتری‌ها مؤثرتر از روغن اسانسی لاوندر است. روغن اسانسی نعناع فقط برای استعمال خارجی مناسب است و نباید از این روغن استفاده خوراکی کنید. قبل از اینکه روغن ذکر شده را روی ناحیه مد نظر بمالید، حتماً آن را با مقدار مساوی روغن حامل رقیق کنید.

۱۲. عصاره گیاه مرمکی

بسیاری از افراد با گیاه مرمکی آشنا هستند. نکته‌ای که خیلی از افراد نمی‌دانند این است که گیاه ذکر شده می‌تواند در مبارزه با میکروب‌های مضر اثرگذار باشد. محققان به این نتیجه رسیدند که گیاه مرمکی می‌تواند چند نوع از پاتوژن‌ها را از بین ببرد که از جمله آنها می‌توانیم به ای‌کولی، استافیلوکوکوس اورئوس و کاندیدا آلبیکنس اشاره کنیم. معمولاً بدن در تحمل این گیاه با مشکلی مواجه نمی‌شود، با این حال ممکن است بعد از خوردن آن دچار اسهال شوید. □

آنتی بیوتیک‌های

تجویزی تمام

باکتری‌های

موجود در

روده را از بین

می‌برند. این

موضوع شامل

باکتری‌های

خوب هم می‌شود

که بدن به آنها

نیاز دارد

در بخش تاریخ این شماره از مجله مهر و ماه؛ مطالبی درباره وقایع سرنوشت ساز تاریخ ایران؛ چون ملی شدن صنعت نفت را در کنار سرگذشت افراد نام‌آور و تاریخ‌سازی چون علی اکبردهخدا، پروین اعتصامی و سید جمال‌الدین اسدآبادی می‌خوانید.

تقویم تاریخ

قله‌ای فراتر از سرحد

صدای مادرانه شعر معاصر

تلاش برای بیداری مشرق زمین

در انتخاب دوست به فرزند نوجوان خود کمک کنیم دوستانی بہتر از آب روان

دکتر فرزاد طباطبایی

انتخاب دوست در دوران نوجوانی نسبت به سایر سنین از اهمیت بیشتری برخوردار است. چراکه در این دوران افراد بیش از هر زمان دیگری تحت تأثیر دوستان خود قرار می‌گیرند و هویت خود را حول محور ویژگی‌های آنها شکل می‌دهند. به همین خاطر گروه دوستان در دوره نوجوانی می‌توانند روی شکل‌گیری شخصیت آینده افراد نیز نقش داشته باشند و تأثیرات درازمدتی را در زندگی آنها ایجاد کنند.

اهمیت انتخاب دوست در دوران نوجوانی

دوستان در دوره نوجوانی حامیان بسیار مهمی برای فرد محسوب می‌شوند و می‌توانند به امنیت اجتماعی و روانی او کمک کنند. از جمله دلایلی که باعث می‌شود انتخاب دوست در دوران نوجوانی از اهمیت بسزایی برخوردار باشد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

حضور در بین جمع دوستان احساس نیاز به تعلق را در نوجوان ارضاء می‌کند و می‌تواند منجر به افزایش احساس اعتماد به نفس شود.

اگر نوجوان افراد سالمی را برای دوستی انتخاب کند می‌تواند تجربیات مثبتی را در زمینه روابط اجتماعی شکل دهد و به کمک همین روابط در کنار بلوغ جسمانی بلوغ عاطفی، روانی و اجتماعی را نیز تجربه خواهد کرد.

نوجوانان در فرآیند انتخاب دوست با عقاید، ارزش‌ها، افکار و نقش‌های مختلفی آشنا می‌شوند که در فرآیند هویت‌یابی آنها را هدایت می‌کند و در نتیجه در شکل‌گیری شخصیت آینده آنها نیز تأثیر می‌گذارد.

برای انتخاب دوست چگونه به نوجوان خود کمک کنیم؟

درست است که نوجوانان به دنبال استقلال طلبی بیشتری هستند و می‌خواهند خودشان در مورد روابط دوستی‌شان با دیگران تصمیم بگیرند با این حال آنها همچنان به نظارت و حمایت‌های والدین احتیاج دارند.

تلاش برای داشتن روابط صمیمانه و نزدیک با نوجوان

همین که شما به عنوان والدین بتوانید ارتباطات مثبتی با فرزند خود داشته باشید به خودی خود در روابط دوستانه فرزندتان تأثیر می‌گذارد. چراکه مطالعات نشان می‌دهند نوجوانانی که ارتباط موثر و موفق با والدین خود دارند اغلب پذیرش بیشتری نسبت به توصیه‌های پدر و مادر خود در زمینه دوست‌یابی دارند و همچنین قادر هستند تا روابط سازنده‌تر و مناسب‌تری را با دوستان خود برقرار کنند.

ایفای نقش به عنوان الگویی سالم

شما به عنوان والدین بیش از هر چیزی از طریق رفتارتان بر نوجوانان تأثیر می‌گذارید. در نتیجه به جای اینکه دائماً تلاش کنید تا فرزند خود را نصیحت کنید به دنبال این باشید که همانند یک الگوی مناسب در برابر او عمل کنید.

تشویق نوجوان به ادامه دادن روابط سالم
به جای اینکه تمرکزتان را روی موارد منفی بگذارید و دائماً بخواهید در مورد نیایدهای روابط دوستی به نوجوانتان هشدار دهید تلاش کنید تا در مسیر مقابل گام بردارید. در واقع برای اینکه بتوانید رفتارهای اجتماعی مناسبی را در فرزند خود شکل دهید لازم است در مورد تربیت نوجوان روی رفتارهای مثبت او متمرکز شده و آنها را تشویق کنید و برای انتخاب درست دوست در دوران نوجوانی حامی او باشید. به این ترتیب هر زمان که می‌بینید فرزندتان روابط امنی را انتخاب می‌کند و رفتارهای مناسبی را از خود نشان می‌دهد در این باره به او بازخورد دهید و با حمایت خود این رفتارها را تقویت کنید.

علاقه بیشتری به دوستان و دوری از خانواده

بسیاری از والدین علاقه‌مندند بدانند چرا نوجوانان دوست دارند بیشتر وقت خود را با دوستان بگذرانند و کمتر به بودن با خانواده ارزش قائل می‌شوند؟ در پاسخ باید گفت این مسئله امری طبیعی است چراکه نوجوانان در گذار از کودکی به بزرگسالی نیاز به استقلال بیشتری را در خود حس می‌کنند و به دنبال یافتن هویتی جدا و مستقل از والدین خود هستند به همین خاطر تلاش می‌کنند تا از طریق گروه دوستان به تعریف جدیدی از خود برسند.

اجتناب از دوستان ناباب

از دیگر دغدغه‌های والدین، اجتناب و دوری نوجوان از دوستان نامناسب و ناباب است. در این سنین لازم است که نوع نظارت خود را بر فرزندتان تغییر دهید و همانند یک کودک با او برخورد نکنید. امر و نهی‌های مستقیم و افراطی باعث می‌شود که نوعی مقاومت در فرزندتان ایجاد شده و او هیچ‌گونه پذیرشی نسبت به حرف‌های شما نداشته باشد. نوجوان در این وضعیت بیش از هر زمان دیگری احتمال دارد که به سمت دوستان ناباب گرایش پیدا کند. در نتیجه تلاش کنید تا نظارت غیرمستقیم را در پیش بگیرید. □

سه شکست انگلیس در نهضت ملی شدن نفت

زهرا صالحی سیاوشانی

سال‌ها نفت ایران در اختیار انگلیسی‌ها بود. آنها در قالب شرکت نفت انگلیس و ایران با انعقاد قراردادهای داری و ۱۳۱۲ نفت ایران را غارت می‌کردند. زمزمه‌های مخالفت سال‌ها بود که ایجاد شده، اما آشکار نشده بود. کمیسیون نفت بعد از تحقیق و مطالعه به این نتیجه رسیده بود دیگر زمان استیفای حقوق ایران فرارسیده است؛ لذا زمزمه‌های مخالفت در سال ۱۳۲۹ آشکار شد. سرانجام در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ قانون ملی شدن نفت تصویب شد و بعد از سال‌ها نفت ایران در اختیار خود ایرانی‌ها قرار گرفت. انگلیس، ضربات بسیاری از ملی شدن صنعت نفت ایران خورد که در سال‌های آتی با انجام اقداماتی مثل کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و قرارداد کنسرسیوم ضررش را جبران کرد. در نتیجه، ملی شدن صنعت نفت سه ضربه اساسی به دولت انگلیس و شرکت نفت انگلیس و ایران وارد کرد؛ خلع ید یا اخراج انگلیسی‌ها از خاک ایران، از دست رفتن بخش بزرگی از درآمد انگلیس، و خرد شدن حیثیت و وجهه ملی انگلیس.

خلع ید

بعد از ملی شدن نفت، انگلیسی‌ها هنوز در خاک ایران مستقر بودند؛ بنابراین اولین اقدام اخراج آنها بود؛ از این رو، کمیسیون نفت قانون نه ماده‌ای ملی شدن نفت را که به خلع ید معروف شد تصویب نمود و در ۷ اردیبهشت ۱۳۳۰ مجلس شورای ملی و ۹ اردیبهشت مجلس سنا، طرح مزبور را تصویب کرد.

خلع ید اصطلاح حقوقی است و به معنی کوتاه کردن و رفع تصرفات غیرمجاز از ناحیه غیرمالک در ملک غیرمنقول (خانه، مغازه، زمین) است؛ یعنی پایان دادن به سلطه کسی که به زور و اجبار ملکی را در اختیار خود گرفته است. دولت انگلیس در برابر تصمیم قاطع دولت ایران در اجرای قانون نه ماده‌ای ملی شدن (خلع ید) شروع به اقدامات قضایی کرد. در ۶ خرداد ۱۳۳۰ به عنوان اقامه دعوی علیه ایران به دیوان دادگستری بین‌المللی (دادگاه لاهه) دادخواست داد، اما به نتیجه نرسید. ۲۹ خرداد ۱۳۳۰، روز خلع ید از شرکت نفت انگلیس و ایران نام گرفت و پالایشگاه آبادان که بزرگ‌ترین پالایشگاه جهان به شمار می‌رفت و در اختیار انگلیس بود، در اختیار شرکت ملی نفت قرار گرفت. مردم غیور ایران به یک پیروزی درخشان دست یافتند و دست انگلیس را از چاه‌های نفت کوتاه کردند و بعد از سال‌ها پرچم سه رنگ

ایران بر فراز پالایشگاه آبادان به اهتزاز درآمد.

ضربه اقتصادی

دولت انگلستان و شرکت نفت ایران و انگلیس سال‌ها از امضای اولین قرارداد نفت با دولت ایران، منافع سرشاری به دست می‌آوردند و ایران حق امتیاز ناچیزی دریافت می‌کرد. دولت ایران از امتیاز داری ۱۶ درصد و از قرارداد ۱۳۱۲، ۲۰ درصد حق امتیاز می‌گرفت و بیشتر منافع را انگلیس و شرکت نفت انگلیس می‌بردند. بنابراین بعد از ملی شدن نفت، انگلیس بیشتر منافع و عواید خود را از دست داد. بخش زیادی از منابع ارز بریتانیا از طریق شرکت نفت تأمین می‌شد؛ یعنی ماهانه چهل میلیون دلار را نصیب خزانه بریتانیا می‌کرد. از سویی، انگلیس بیشتر سوخت مورد نیاز خود را با نرخ مطلوب از شرکت نفت انگلیس و ایران تأمین می‌کرد.

الگوپذیری

انگلستان یک ابرقدرت جهانی بود که معروف بود آفتاب در امپراتوری آن غروب نمی‌کند؛ یعنی همه جا نفوذ داشت؛ حال توسط ایران، یک کشور جهان سوم، ضربه مهلک خورده بود. به علاوه، این حرکت ایران به صورت الگویی نمود پیدا کرد. بنابراین نهضت ملی نفت ایران اولین حرکت جدی ضد استعماری در خاورمیانه بود. از این رو ایران الگویی برای سایر کشورها شد؛ به طوری که بعد از ملی شدن نفت ژنرال نجیب و جمال عبدالناصر علیه خاندان فاروق قیام کردند و کانال سوئز در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶ ملی شد. غلامرضا نجاتی می‌نویسد: «ملی شدن نفت ایران، از لحاظ بین‌المللی نیز انعکاس وسیعی داشت؛ نهضت ملی ایران جنبش‌های آزادی خواهانه و ضد استعماری را در کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا به حرکت درآورد. مردم این کشورها که تحت تاثیر مبارزه ملت ایران برای استیفای حقوق خود قرار گرفته و شاهد اخراج انگلیسی‌ها از ایران بودند، تکان خوردند و برای رهایی از قید استعمار انگلستان مبارزات خود را تشدید کردند.»

به مناسبت روز پاسداشت نظامی گنجوی

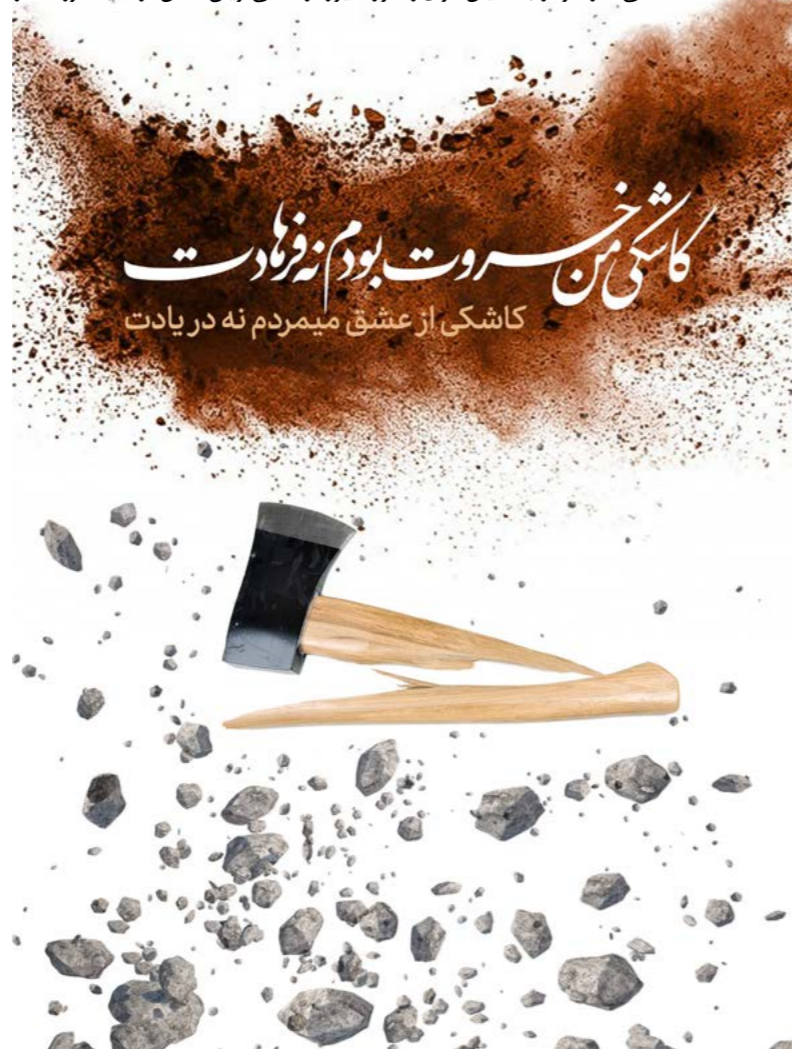
قله‌ای فراتر از سرحد

عیسی پاشاپور

نظامی گنجوی شاعر پارسی‌گوی و خداوندگار حماسه‌های عاشقانه ایران، از ستون‌های شعر و ادب این سرزمین و دارای شهرتی جهانی است. نظامی شاعر معروف ایرانی قرن ششم هجری قمری، در سال ۵۳۵ هجری قمری از پدر و مادری ایرانی در شهر گنجه متولد شد. او از فنون حکمت و علوم عقلی و نقلی و طب و ریاضی و موسیقی بهره کامل داشت و از عالمان فلسفه و حکمت بود. در ادامه به مناسبت بزرگداشت این شاعر فرزانه تفسیر کوتاهی از آثار او را می‌خوانید. مهمترین اثر نظامی گنجوی «پنج گنج» یا «خمسه نظامی» نام دارد و دیوان اشعار او مشتمل بر قصاید، غزلیات، قطعات و رباعیات است.

هفت پیکر نظامی به دلیل پیچ در پیچ بودن و داشتن انواع عناصر ایرانی، هرگز قابل مصادره نیست مگر اینکه در هفت پیکر که بهرام نامه و هفت گنبد نیز نامیده می‌شود، کل شخصیت‌ها را عوض کنند؛ مثلاً بهرام را تبدیل به الهام یا فرد دیگر کنند. نظامی هفت پیکر را طوری ساخته و پرداخته که همه عناصر و واژگان و توصیفات آن، جز بهرام کسی را شامل نمی‌شود و هویت بهرام نیز معلوم است.

از سوی دیگر نظامی از قرن‌ها پیش به عنوان شاعری داستان‌سرا در دنیا شناخته شده و بسیاری از آثار او به چند زبان ترجمه شده و ترجمه‌های روسی و آلمانی آن مشهور است. نظامی آثار خود را با تخیل قوی و شورانگیز و در متعالی‌ترین شکل در قالب سروده‌ها و

منظومه‌های عاشقانه و احساسی سروده است. علاقه و توجه به تاریخ و تمدن پرافتخار ایران را می‌توان بهترین وجه شخصیتی نظامی گنجوی برشمرد؛ زیرا این شاعر پارسی‌گوی، علاقه و عشق خود را به تاریخ ایران باستان به صراحت در آثار، اشعار و قصاید خود نشان داده و با شناخت از روحیه و مقتضیات خیال پردازانه مردم سرزمین‌اش، با روایت عشق و احساس از زبان قهرمانانش با آنان به گفت و گو نشست است.

پیر گنجه سال‌هاست بر بلندای داستان سرایی ایران زمین و به عظمت کل تاریخ جا دارد و نه امکان مصادره‌اش هست و نه خیال تحریف در جهان و جان او می‌تواند موجب جدایی او از ایران و مردمان عاشق‌اش باشد. چندین نسل از قصه پردازان ایران دنباله رو شیوه داستان سرایی نظامی شدند و این شیوه داستان سرایی، متعلق به جغرافیا و فرهنگ ایران است و امکان جدا کردن وجود ندارد.

تاریخ ادبیات ایران زمین سرشار از قصه‌ها و سروده‌های شورانگیز و خیال پردازانه‌ای است که نظامی، در طول سالیان دراز به فرزندان این خاک و بوم هدیه کرده است. مردم ایران سرزمین، حیات اجتماعی و فرهنگی و زندگی روزمره خود را با نظامی و قصه‌های عاشقانه او پیوند زده‌اند و در درازای زمان، با سروده‌های او خو گرفته، به داستان سرایی هنرمندانه‌اش افتخار کرده و طی چندین نسل، یاد و خاطرش را زنده نگه داشته و سروده‌هایش را دهان به دهان نقل کرده‌اند و همچنان با داستان‌هایش زندگی می‌کنند و چندین نسل از قصه‌پردازان ایران دنباله رو شیوه داستان سرایی او شده‌اند و این شیوه داستان سرایی، متعلق به جغرافیا و فرهنگ ایران است.

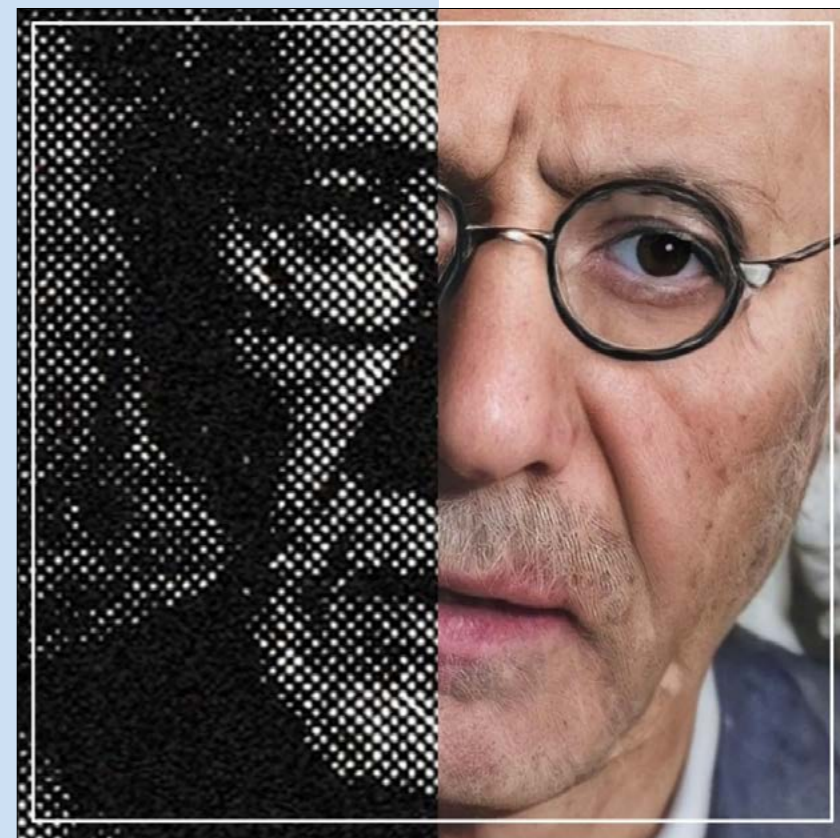
نظامی خیال مردمان را به بیستون سرفراز پرواز می‌دهد و دل و جان‌شان را با قصه روح نواز خسرو و شیرین آکنده می‌کند و تعلق خاطر و علاقه‌اش را به ایران باستان نشان می‌دهد و مردمان عاشق صفت و میهن دوست را با جزییات فرهنگ و تاریخ و ادب پرافتخار ایران آشنا می‌سازد.

تفکر حکیمانه و نوع دوستانه او در حماسه دل‌انگیز لیلی و مجنون در لایه‌های چادرها و زندگی قبیله‌ای یا واحه‌ای مردمان بادیه نشین، پردازش بی نظیر و عالمانه و با شکوه به شخصیت و جهان بینی اسکندر و در هم آمیختگی دنیای فکری و فرهنگی اسکندر با عظمت تاریخ و فرهنگ کهن ایران، نمونه‌های برجسته‌ای از اندیشه جهان‌گرایی همراه با میهن دوستی اوست.

خمسه نظامی که نشان از تأثیرات اجتماعی و فرهنگی تاریخ و تمدن ایران بر ذهن و جهان فکری شاعران و ادیبان دارد، سرشار از ستایش خداوند به همراه جهان بینی انسان دوستانه، اخلاق، تعلیم و تربیت و موعظه‌های حکیمانه نظامی در باب زندگی و دین و دنیای مردمان است. خسرو و شیرین نظامی بازگو کننده شکوه باستانی و عظمت تاریخی ایران زمین است و لیلی و مجنون‌اش، دنیایی از خیال و خاطر و عشق و کشمکش‌های قبیله‌ای و بررسی موشکافانه اخلاقیات و پیوندهای فرهنگی ناگسسته سنت، عرف و محدودیت‌های دست و پاگیر است.

به مناسبت ۷ اسفند، سالروز درگذشت علی اکبر دهخدا

خالق یکی از بزرگترین اسناد ملی، فرهنگی و زبانی ایرانیان

« علی اکبر دهخدا نویسنده، شاعر، پژوهشگر، لغت‌شناس و روزنامه‌نگار بزرگ ایران در دوره مشروطیت است که با شیوه طنزگونه به انتقاد از زمانه خود پرداخت و با به یادگار گذاشتن لغت‌نامه‌ای ارزشمند بزرگترین خدمت را به شعر و ادب این سرزمین کرد.

نوآوری در نثر

علی اکبر دهخدا مبتکر طنز سیاسی و جزو پیشگامان ساده‌نویسی است که سبک جدیدی را وارد ادبیات و نثر فارسی کرد. ستون فکاهی روزنامه جنجالی صوراسرافیل که با عنوان چرند و پرند به قلم دهخدا و با امضاء دخو نوشته می‌شد با بیانی ساده از مسائل جامعه و همدردی با مردم سخن می‌گفت؛ چرند و پرند دهخدا سبک نگارشی ساده، انتقادی و در عین حال نوآورانه‌ای داشت و مکتب نوینی را در عالم روزنامه‌نگاری ایران و نثر معاصر پدید آورد. طرح

موضوعات انتقادی و سیاسی به روش فکاهی و استفاده از اسامی و عناوین غیر مرسوم چون: دخو، برهنه خوشحال، جغد، خادم الفقرا، خرمگس، دخوعلی، دمدمی، رییس انجمن لات و لوت‌ها و نخود هرآش به عنوان نویسنده مطالب از جمله نوآوری‌هایی است که دهخدا وارد نثر فارسی و روزنامه‌نگاری ایران کرد.

دهخدا به عنوان یک روزنامه‌نگار بر این باور بود که برای پیشرفت و توسعه ایران می‌بایست کشور مجهز به سلاح علم و دانش شود تا بتواند در برابر کشورهای غربی سخنی را بازسازی کند. دهخدا نخستین فردی بود که در مدرسه سیاسی به تحصیل پرداخت و بعدها به عنوان رئیس این مدرسه برگزیده شد. پس از تشکیل دانشکده حقوق در دانشگاه تهران نیز مدیریت این دانشکده را از آن خود کرد. علامه دهخدا فعالیت‌های علمی بسیاری را انجام داد و در حوزه علمیه نیز به تحصیل در زمینه علوم دینی پرداخت. او در زمینه ادبیات فارسی و عرب از دانش بسیاری برخوردار بود، علاوه بر آن مدتی که در اروپا زندگی می‌کرد با تمدن و فرهنگ غرب نیز از نزدیک آشنا شد و تجربیاتش را در طول سال‌ها زندگی ارزشمند خویش صرف نوشتن آثار ماندگار کرد.

دهخدا با وجود آنکه آثاری بدیل و ارزشمند بسیاری را به رشته تحریر در آورده اما به جرات می‌توان گفت که اصلی‌ترین فعالیتش در زمینه تدوین و تالیف لغت‌نامه بود. او از جمله افرادی به شمار می‌رود که توان خود را در هر دوره از زندگی خویش در راه پیشرفت کشور به کار گرفت و نوشتن لغت‌نامه را از زمان محرومیت از فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و حرفه‌ای روزنامه‌نگاری آغاز کرد. لغت‌نامه‌ای که اینک پس از گذشت سال‌ها هنوز جایگزینی برای آن به وجود نیامده است.

لغت‌نامه دهخدا، در واقع مرجع و مادر لغت‌نامه‌های دیگری محسوب می‌شود. این لغت‌نامه از بزرگترین اسناد ملی، فرهنگی و زبانی ایرانیان به شمار می‌رود که سیر تاریخی و تحول معنای کلمات را در طول تاریخ روشن می‌کند. دهخدا نزدیک به ۴۰ سال از عمر خویش را صرف استخراج و تدوین تمام واژه‌ها و ریشه‌یابی آنها کرد. این اثر شامل ۲۰ هزار عنوان لغت و بیش از ۵۰ جلد است. اما علامه دهخدا پس از مدتی به دلیل بیماری از کامل کردن این اثر باز ماند و ادامه تدوین و چاپ این کتاب را به محمد معین که فردی فرهیخته بود، سپرد و پس از درگذشت محمد معین سرانجام این امر به وسیله سید جعفر شهیدی همکار وی به پایان رسید.

از دیگر آثار دهخدا که مهمترین اثر پژوهشی او محسوب می‌شود مجموعه چهار جلدی امثال و حکم است؛ اثری غنی از کنایه‌ها، ضرب‌المثل‌ها و احادیث رایج میان مردم. وی علاوه بر این آثار، شعرهای استوار و محکمی نیز سروده که باید درباره هر کدام از آنها به صورت گسترده تحقیق کرد. زیرا این شعرها نقش مهمی در تاریخ و اعتلای فرهنگ و ادب کشور داشته است. □

۲۵ اسفند
سالروز تولد پروین اعتصامی

صدای مادرانه شعر معاصر

« پروین اعتصامی که نام اصلی او رخشنده و از شاعران بلند آوازه پارسی‌گوست از ۱۲ سالگی شعر می‌سرود. درون مایه اشعار او بیشتر غنیمت داشتن وقت و فرصت‌ها، نصیحت‌های اخلاقی، انتقاد از ظلم و ستم به مظلومان و ضعیفان و ناپایداری دنیا است.

شعر پروین، شعر زنانه است. در تاریخ شعر زنانه فارسی، پروین تنها زنی است که زیباترین اشعار سیاسی انتقادی را با نگرشی زنانه سروده و از جهت کمیت و کیفیت چنین اشعاری با آثار هیچ یک از زنان شاعر همانند نیست. مهمترین امتیاز پروین در تفاوت اندیشه او با زنان شاعر هم‌زمانش در اتکاء به توانایی اندیشه و خردگرایی است. در شعر او اصالت، صداقت کلام و اندیشه شاعرانه موج می‌زند. اندیشه‌های تازه و نو او متضمن نکات بلند اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است و سرشار از عواطف و احساسات مادرانه یک زن؛ چنانکه طرز نگاه او به اطراف و جهان به عنوان مادری مهربان و دلسوز است. همین مهر مادری او باعث می‌شود که وقتی از شب سخن می‌گوید، شب بیچارگان و دردمندان است نه شب عاشقان هجران کشیده و اگر از اشک می‌گوید، اشک یتیمان و بیوه زنان است نه اشک دلدادگان بلا دیده.

پروین شاعری عاطفی بود و برای ناکامی هم‌نوعانش همدردی می‌کرد و تنها در تصویر کردن این احساس، هیجان خود را بروز می‌داد، تفاوت ادراک خود و دیگران را می‌دید؛ جهالت، تبه‌کاری، حقارت و نادرستی‌ها او را رنجیده خاطر میکرد و برای یاری رساندن به انسان‌های رنج کشیده، احساس تکلیف و وظیفه می‌کرد. شعر پروین با تمام ویژگی‌های زنانه، با اندیشه‌ای باز و نیرومند، بیانی ساده و روان در مقابل زور و فساد و بیداد مردانه می‌ایستد و راه مبارزه را علیه زورگویی و ستمگری هموار می‌سازد و با لطافتی خاص زبان مردم را با شعر مردمی می‌آمیزد و در عین

زبان زنانه کلامی استوار و مردانه می‌آفریند.

پروین در همه جا دل و جان با دردمندان دارد، غصه‌های آماس کرده مراش را از زبان نخ و سوزن، توانا و ناتوان، عدس و ماش، سیر و پیاز، امید و نومیدی و هزاران مساله دیگر به طرز قابل لمس نقاشی می‌کند. استعداد هنری پروین بی‌اندازه حاصل خیز است. تصوراتش بال‌های بلند پروازی دارد و با روانی و سهولتی سحرانگیز به زبان شعر حرف می‌زند.

پروین شاعری هنرمند است. وظیفه یک شاعر را به عنوان معمار روح و فکر انجام داده است و از گویندگانی است که مصالح کارش را از کارگاه اندیشه‌ای وسیع و دوربین و از پدیده‌هایی موجود در جامعه خویش به دست آورده است. دیوان پروین پراز احساسات، آمال و امیدهای بشری است. در سراسر اشعار پروین عشق و محبت موج می‌زند، اما این عشق، نه عشق لیلی و مجنون است و نه عشق لفظی امروز، بلکه عشق عارفانه و حقیقت‌جویی است. عشق او عشقی است از عشق‌ها جدا که اصطلاحاً اسرار خداست، عشق رسیدن به حق و عشق به مردم، عشق یکی شدن با خداست.

پروین در قطعه‌هایش مهر مادری و لطافت خود را از زبان مادران فقیر، دلسوز و غمگسار بیان می‌کند و همین حمایت از بیوه زنان و مادران غم‌دیده و روح‌لطفش است، که شعرش را ماندگار می‌کند و در کنار همین حمایت و دلسوزی، سخنان طنزآمیزی را با جدیت و مردانگی بیان می‌کند که شعر او را زیباتر و خواندنی‌تر جلوه می‌دهد. او در یکی از زیباترین شعرهایش، که لطف حق نام دارد، همچون مادری نگران، در حین انجام وظیفه مادری و عمل به دستورات خداوند، قطعه قطعه شعرا را با سوز جگر و شهامت مردانه می‌سراید و خواننده را با حقایق و افکار عرفانی آشنا می‌سازد. او نفس را مطابق تعبیر عرفا می‌شناسد، وجود دوزخی اهریمن و کینه‌دیرینه‌اش را همه جا در کمین جان پاک آدمی می‌داند؛ مهر، عاطفه، شفقت، علم و فضائل اخلاق را طریقه رستگاری دانسته و تشکیل خانواده مهربان، کودکان نارس و سعادت آرام و بی‌سرو صدرا نتیجه حیات می‌داند. □

تلاش برای «بیداری مشرق زمین»

۱۹ اسفند سالروز

تولد جمال‌الدین اسدآبادی | فرحناز کریم‌نژاد

« بدون تردید می‌توان سید جمال‌الدین اسدآبادی را یکی از پایه‌گذاران نهضت‌های اسلامی معاصر دانست. عالم روشنفکری که برای تقریب مذاهب اسلامی و وحدت اسلامی کوشید و با همین هدف، سفرهایی به مناطق مختلف جهان اسلام و اروپا داشت. او بود که بیدارسازی را در کشورهای اسلامی آغاز و سعی کرد ماهیت جریان‌ها و شخصیت‌های کشورهای مختلف را به مردم بشناساند، برای همین در یک شهر یا یک کشور توقف نداشت؛ در واقع نهضت او هم نهضت فکری بود و هم اجتماعی. »

اندیشه اتحاد اسلام

سید جمال‌الدین اسدآبادی از منتقدان سرسخت حکومت‌های سلطنتی قاجار و عثمانی، خصوصاً ناصرالدین شاه قاجار بود. او همچنین به سیاست استعماری انگلیس در کشورهای اسلامی اعتراض داشت و با استفاده از روش‌های گوناگون اقدام به آگاه‌سازی آحاد مردم در جهت مبارزه با استثمارگران می‌کرد. سخنرانی، انتشار نشریه، تشکیل انجمن و ارتباط و گفتگوی رودررو خصوصاً با مسئولان حکومتی از روش‌های جمال‌الدین برای انتقال افکار و اثرگذاری بود.

سید جمال‌الدین اسدآبادی مردی آزادی‌خواه، دارای افکار و عقاید فلسفی، سیاسی، اجتماعی و ایجاد وحدت میان مسلمانان و تشکیل اتحادیه دولت‌های سلامی بود. وی برای پیشرفت اتحاد اسلام بالغ بر پانصد مراسم و مکتوب به زبان‌های فارسی، عربی و ترکی به رشته تحریر درآورد و به عتبات و سایر بلاد اسلامی ارسال داشت و در پذیرفتن اتحاد اسلام ابتدا سلطان عثمانی سید عبدالحمید استقبال نمود. سید جمال‌الدین در اروپا نیز با انتشار روزنامه عروه‌الوثقی نقش مهمی در شکوفایی آگاهی و اندیشه مسلمانان داشت. در واقع اندیشه اتحاد اسلام سید دفاع از استقلال ممالک اسلامی و آزادی همه مسلمانان بود. سید درد جامعه اسلامی را در استبداد حکام نفوذ عقاید خرافی در اندیشه مسلمانان و

دورافتادن آنها از اسلام نخستین، جدایی و تفرقه میان مسلمانان به عناوین مذهبی و غیرمذهبی و نفوذ استعمار غربی می‌دانست و برای رهایی از این دردها و مشکلات، همبستگی دین و سیاست و اتحاد اسلامی را در برابر غرب مطرح می‌کرد.

سید جمال‌الدین از جمله رهبرانی بود که نهضت خود را بر پایه فکری و اجتماعی قرار داد. او مهمترین مشکل جامعه اسلامی را استبداد داخلی و استعمار خارجی می‌دانست و برای مبارزه با این دو اتحاد اسلامی را تبلیغ می‌کرد. دولت انگلیس را نه تنها قدرت استعماری بلکه دشمن صلیبی مسلمانان می‌دانست. علاوه بر این بازگشت به اسلام نخستین و دورریختن خرافات را تبلیغ می‌کرد. اعتقاد داشت که اسلام به عنوان یک مکتب و یک ایدئولوژی مسلمانان را نجات و رهایی می‌بخشد. وی توانست دامنه کوشش‌های خود را تقریباً در سراسر جهان اسلام توسعه دهد.

نقش سید جمال در مطبوعات و مشروطه ایران

نخستین روزنامه در ایران در زمان محمد شاه قاجار و توسط میرزا صالح شیرازی به چاپ رسید. تا پیش از آن اعزام محصل به اروپا، تاسیس مدارس به سبک جدید و ترجمه کتاب‌های اروپایی تنها روزه‌ای بود که تعداد انگشت شماری از مردم کشور را از اوضاع سیاسی و اجتماعی نامطلوب کشور آگاه می‌ساخت. در همین دوران سید جمال‌الدین اصول شب‌نامه نویسی را به مریدان خود آموزش داد و نامه‌هایی در باب عوامل مهم شکست ناصرالدین شاه و اتابک در قضیه تنباکو برای علما و سیاستمداران می‌فرستاد. در واقع همکاری علمای دین با رجال سیاسی و همچنین قدرت روحانیون در لغو قضیه تنباکو ناصرالدین شاه را به وحشت انداخت.

در این دوران اعتقاد سید جمال‌الدین اسدآبادی این بود که زورگویی و خودکامگی باید از بین برود و عدالت جای آن را بگیرد، در حالی که برخی روشنفکران ایران اعتقاد داشتند که به تندی نمی‌توان اصلاحات را آغاز کرد. او بارها اعلام کرده بود که ایران نیازمند انقلاب است و باید زودتر این کار انجام گیرد؛ تا جایی که در تهران مردم را علناً بر ضد شاه و امتیازات و خودسری‌های امین‌السلطان بر می‌انگیخت. گاهی شب‌نامه‌ها و اشعار اقتصادی در تهران انتشار می‌یافت که همه را به او نسبت می‌دادند؛ حتی حکم مرحوم میرزای شیرازی دایر به تحریم تنباکو را سید جمال‌الدین به وسیله سیدعلی اکبر فال اسیری که در بصره با او ملاقات کرده بود صادر نمود و کشور را به جنبش درآورد و قدرت ناصرالدین شاه را در هم شکست. این اقدام سید علما را وارد گود سیاست خارجی و داخلی ایران کرد و علما از تحریم تنباکو به بعد تا آغاز مشروطه اتحاد کلمه داشتند تا بتوانند مشروطه را جایگزین استبداد نمایند. سید جمال‌الدین در مجالس سخنرانی فساد و استبداد داخلی را آشکارا مطرح و در محافل سزای دوستان خود را همچنان به بیداری‌سازی مردم دعوت می‌کرد. □

۵۸-۶۳

مطالب بخش فرهنگ و هنر این شماره از مجله مهر و ماه به معرفی دو فیلم «تک تیرانداز» و «منصور» و معرفی کتاب‌های «رسته سنگ اندازان» و «سبک معیشت معصومین» همچنین پدیده شگفت‌انگیز «متاورس» اختصاص دارد.

« فرهنگ و ادب

وقت‌هایی را برای کتاب خواندن بگذارید؛ وقت‌های تلف شده را اگر روی هم بگذارید، از عمر یک دانشجو بیشتر می‌شود. اگر این اوقات را به کار بکشیم و از آن‌ها استفاده آموزشی کنیم، ببینید جامعه چه خواهد شد!

۱۳۷۲/۲۹
مهرماه

رسته سنگ اندازان

متاورس؛ شوخی که جدی شد

تک تیرانداز و منصور

درباره جلوه‌های درخت در فرهنگ ایرانی به مناسبت روز درختکاری

شاخسار پربرگ و برکت

انسان در بعضی از فرهنگ‌ها گاهی تا سرحد پرستش درخت نیز پیش رفته است، در پاره‌ای دیگر از فرهنگ‌ها برای نوع انسان منشاء گیاهی قائل بوده‌اند. ارزشمند شمردن و حرمت یافتن بعضی از درختان همیشه سبزی یا درختان کهن در ایران به دلیل همجواری آن با امامزاده‌ها و پیران مقدس نیز نشانه‌ای از ارجمندی نباتات در باورهای ایرانی است. در ادیان مختلف اعتقاد به تقدس درخت در سه شکل درخت کیهانی، درخت زندگی و درخت معرفت متجلی می‌شود. در ادامه به مناسبت روز درختکاری شرحی درباره پنج درخت ارزشمند در فرهنگ ایرانیان که شامل سدر، سرو، انار، خرما و انجیر است می‌خوانید. ■

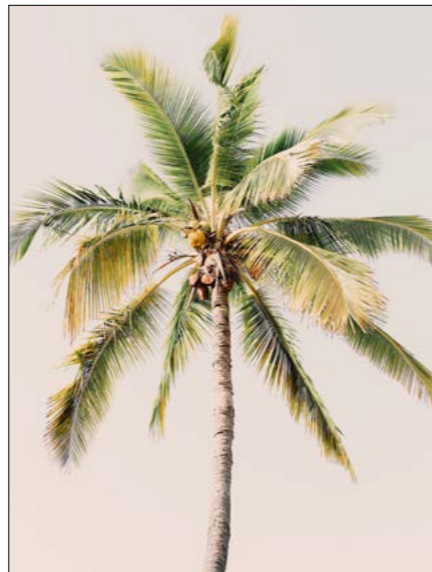
« به اعتقاد برخی ادیان درختان کیهانی، رمزآفرینش کوه‌ها؛ درختان زندگی در مرکز عالم و منشاء زندگی همه موجودات هستند و درختان معرفت در مرکز بهشت قرار دارند که انسان با خوردن از میوه ممنوعه آنها ناچار به هبوط می‌شود. از رهگذر اعتقادات ایرانیان باستان درخت در اشکال متفاوت در آثار هنری پیش از اسلام ظاهر می‌شود. پس از ظهور اسلام آموزه‌های دینی با فرهنگ و هنر ایران باستان درمی‌آمیزد و به آنها گسترش و اعتلایی عمیق می‌بخشد، نتیجه همین اهمیت فوق‌العاده درخت در فرهنگ جوامع بشری است که نماد تصویری درخت به هزاران شکل متفاوت بر آثار هنری ظاهر می‌شود و نقش درخت با تزیینات اسلامی عجیب می‌شود و به وفور در آثار هنری پس از اسلام نیز تکرار می‌شود.

درخت سرو

درخت سرو همواره در اعتقادات و فرهنگ‌های مختلف جایگاه ویژه و ارزش خاصی دارد. این درخت همواره از درختان ارزشمند ایرانی نیز بوده است، از جمله درختانی است که نزد مردم ایران دارای مفاهیم رمزی و نمادین و دارای قدرت اساطیری بوده و همواره مورد توجه شاعران و ادیبان در دوره‌های مختلف به ویژه سده‌های چهارم و پنجم هجری قرار داشته است. سرو در هر آب و هوایی می‌روید؛ مقاوم، ایستا و نماد مردان بزرگ است به همین علت نه تنها در متون باستانی و ادبی بلکه در انواع هنرها نقش این درخت کاملاً مشهود است. از نقش برجسته‌های تخت جمشید گرفته تا نقوش قالی و نگارگری این درخت نقش آفرینی کرده است. درخت سرو به سه نوع مختلف دسته بندی شده است: سرو آزاد، سرو سهی و سرو ناز. منقول است که درختان سرو و زیتون به دلیل سرسبزی دائمی، درخت بهشت هستند.

درخت سدر

درخت سدر یا همان کناریکی از درختان الهی و با ارزش است که باید قدر نعمت این درخت بزرگ را بدانیم، درخت سدر از جمله درختانی است که دارای منزلت بسیاری است و برگ‌های این درخت الهی برای بدن بسیار مفید هستند و جالب اینکه دواي اصلی و مهم سرطان پوست همین برگ‌های درخت سدر هستند. روایت است که پیامبر اکرم ﷺ پس از آنکه از آسمان‌های هفتگانه می‌گذرد به دو نهر رسید که یکی نهر کوثر و دیگری نهر رحمت، از نهر کوثر آب آشامید و در نهر رحمت غسل کرد. پیامبر ﷺ پس از عبور از نهرهای کوثر و رحمت به درخت سدر رسید و این درخت دیگر پایان عروج جبرئیل بود و در ادامه پیامبر باید تنهایی ادامه عروج را طی می‌کرد. درخت سدر همواره از درختان ارزشمند ایرانی است که برگ‌های زیبایش پوست را لطیف می‌سازند و از ریزش مو جلوگیری می‌کند، همه اجزاء این درخت قابل استفاده و مفید است. به باور ایرانیان این درخت نماد ابهت و طراوت یک سرزمین است، سایه اش خستگی را از تن هر خسته‌ای بیرون می‌سازد و راه و مسیر را بر هر گم‌شده‌ای روشن می‌کند.

درخت انار

درخت انار در فرهنگ‌های مختلف نماد فراوانی، برکت و جاودانگی است. این تاثیر احتمالاً از آنجا نشأت گرفته که از آغاز تمدن، گیاهان علاوه بر تأمین خوراک انسان، به عنوان دارو، پوشش، لوازم آرایش و رنگ مورد استفاده بودند. درخت و میوه انار جایگاه خاصی در فرهنگ و ادبیات ایرانی دارد.

درخت خرما

در ایران درخت نخل و خرما از دوران باستان و پیش از هخامنشی کشت می‌شد و در ادبیات ساسانی از جمله در کتاب بندهشن از نخل یاد شده است. منابع چینی از ایران به عنوان سرزمین نخل خرما که در نزدشان به نام عناب پارسی و عناب هزار ساله مشهور بوده، یاد کرده‌اند. در پایان سده نهم میلادی، نخل خرما را از ایران به چین برده و در آنجا کشت کرده‌اند. این گیاه که در ایران باستان به خاطر زیبایی، مقاومت و برکت درخت زندگی لقب داشت، تا حد زیادی مورد توجه و تکریم ایرانیان قرار گرفته است.

جذابیت درخت

انجیر در آن است

که در آغاز، به

نظر می‌رسد این

درخت تنه‌ای

معمولی دارد،

اما هرچه بیشتر

رشد می‌کند،

شاخه‌های آن

بیشتر به سمت

زمین منحنی

شده و در

نهایت تبدیل به

ریشه می‌شوند

و بعضی از

شاخه‌ها به

سمت آسمان

ریشه می‌دهند.

با گذر زمان،

تمام شاخه‌ها

به اندازه و حجم

درخت اضافه

می‌شوند و علاوه

بر این اگر یک

دانه روی درخت

دیگری بیفتد،

ریشه آن نیز رشد

می‌کند

درخت انجیر

درخت انجیر؛ درختی ستایش شده است که در سواحل خلیج فارس، هند و جنوب شرقی آسیا می‌روید. تنه عظیم و ریشه‌های زیبا و شگفت‌انگیز این درخت ظاهری منحصر به فرد به آن داده است. ایرانیان دوره تیموری و سلجوقی درخت انجیر را درختی مقدس می‌دانستند و در آثار به جا مانده از آن دوران این تقدس به خوبی قابل مشاهده است. جذابیت درخت انجیر در آن است که در آغاز، به نظر می‌رسد این درخت تنه‌ای معمولی دارد، اما هرچه بیشتر رشد می‌کند، شاخه‌های آن بیشتر به سمت زمین منحنی شده و در نهایت تبدیل به ریشه می‌شوند و بعضی از شاخه‌ها به سمت آسمان ریشه می‌دهند. با گذر زمان، تمام شاخه‌ها به اندازه و حجم درخت اضافه می‌شوند و علاوه بر این اگر یک دانه روی درخت دیگری بیفتد، ریشه آن نیز رشد می‌کند. بودایی‌ها درخت انجیر را انجیر هندی مقدس می‌نامند و معتقدند اگر کسی نزد این درخت حضور یابد و از آن مراقبت کند به روشنگری می‌رسد.

درخت انجیر همواره از درختان مقدس ایرانی بوده است. انجیر مقدس درختی همیشه سبز است و برگ‌های آن مانند تاج در قسمت بالایی آن رشد می‌کند و میوه‌های آن به رنگ نارنجی است. تجربه دیدن یک درخت صد ساله با برگ‌های سبز آن می‌تواند چنان هیجان‌انگیز باشد که گردشگران زیادی را به منطقه تورین در جزیره قشم جذب کند. درختان انجیر جزیره کیش حدود پانصد تا ششصد سال قدمت دارند. در میان مردم محلی جزیره قشم جنگل انجیر مقدس که در نزدیکی دره پرتغالی‌ها است تقدس بسیاری دارد؛ در گذشته مردم برای استجاب دعا و خواسته‌شان تکه‌های پوست را به شاخه‌های درختان انجیر مقدس این جنگل دخیل می‌بستند. درخت انجیر مقدس در روستاهای چابهار نیز دیده می‌شود که مردم محلی آن منطقه از میوه آن که شبیه فندق است به عنوان نوعی دارو و پاک‌کننده و ضد عفونی‌کننده دهان استفاده می‌کنند. ■

رسته سنگ اندازان

مجموعه داستان «رسته سنگ اندازان» روایت زندگی پرفراز و نشیب نوجوانان فلسطینی در مبارزه با اشغالگران صهیونیست است. نوجوانانی که دوشادوش بزرگترها، مسیر پرفراز و نشیب انتفاضه را شکل می‌دادند. سالیان سال بود که مردم فلسطین با دست‌های خالی در مقابل اشغالگران ایستادگی می‌کردند و تنها سلاح دفاعی‌شان سنگ بود. استفاده از سنگ و پرتاب آن به سوی اشغالگران، تنها یکی از اشکال ساده مبارزه بود و این به دلیل سادگی و سهولت، میان مردم فلسطین گسترده می‌گذشت، خلایق‌های بیشتری از خود به خرج می‌دادند. آنان هر نوبت، با تدابیر تازه، چهره دیگری از مبارزه با سنگ را به رخ اشغالگران صهیونیست می‌کشاندند. شکل‌گیری مجموعه داستان رسته سنگ اندازان در میانه دهه شصت صورت گرفت. سال‌هایی که کشور در کوران حوادث جنگ هشت‌ساله قرار داشت و از سوی عموم مردم، دفاع همه‌جانبه در مقابل تجاوز دشمن قوت گرفته بود و اما با وجود این فضای پرتنهاب جنگ، مسئله فلسطین و مظلومیت مردم فلسطین در اذهان عمومی ملت ایران مورد اعتنا بود و حمایت‌های گسترده معنوی از آن می‌شد.

در همین سال‌ها بود که یک مستند داستانی درباره مظلومیت‌های مردم فلسطین، در شبکه سراسری تلویزیون به نمایش گذاشته شد و تماشاگران همین مستند، جرقه نوشتن درباره انتفاضه فلسطین را در ذهن نویسنده ایجاد کرد. مستندی که در آن نمایش داده می‌شد پس از اشغال فلسطین توسط متجاوزان، چگونه در دیار «کفر قاسم» و «دیر یاسین»، مردمان دور روستایی رحمانه توسط صهیونیست‌ها قتل عام شدند. مردم عامی، مردمی که کشاورز و کارگر بودند و در پایان یک روز کاری از سر کار برمی‌گشتند. مردمی که از کودک تا بزرگسال بر سینه دیوار قرار داده می‌شدند و مظلومانه به رگبار بسته می‌شدند.

این دغدغه با نویسنده بود تا آنکه داستان‌هایی با موضوع مردم فلسطین به رشته تحریر درآورد و جملگی داستان‌ها در برنامه «قصه ظهر جمعه» از رادیو پخش شد و مورد استقبال قرار گرفت و به دنبال آن، نامه‌های بسیاری از سوی مخاطبان برنامه دریافت می‌شد که خواستار پخش چنین داستان‌هایی بودند. رسته سنگ اندازان، پیراسته و ویراسته همان قصه‌هاست که با محوریت مردم فلسطین و مظلومیت‌شان نگاشته شده است. با قهرمان‌هایی که نوجوانان فلسطینی بودند و در داستان‌ها نقش‌آفرینی داشتند. «رسته سنگ اندازان» نوشته علی اکبر والایی در ۱۲۸ صفحه با شمارگان هزار نسخه از سوی شرکت چاپ و نشر بین‌الملل منتشر شده است.

گوشه‌ای از مبارزات نوجوانان فلسطینی در بخشی از کتاب این چنین روایت شده است: «صبح، وقتی ژنرال وارد اتاقش در ساختمان ستاد مرکزی شد و روی صندلی راحتی خود نشست، به خلاف همیشه، سیگارش را آتش نزد و به نامه‌ها و عریضه‌های روی میزش

توجهی نکرد. نگاه میبوتش برای مدتی طولانی به یادداشتی که روی تکه کاغذ باطله‌ای نوشته شده بود، خیره ماند. لحظه‌ای بعد، ناگهان از جا پرید و درحالی که انگشت سبابه‌اش را روی دکمه آیفون کنار میز فشار می‌داد، با خشم فریاد زد: «سروان ژرژ را پیدا کنید و به اتاق من بفرستید، فوراً!»

آخرین کلمه را با خشن‌ترین حالتی که ممکن بود، فریاد زد. بلافاصله صدای دستپاچه‌ای از آیفون شنیده شد: «اطاعت ژنرال، الساعه!» دقایقی بعد، با صدای درآمدن زنگ روی میز، مرد بلند قامتی وارد اتاق شد و با ادای احترام نظامی، در مقابل ژنرال ایستاد. ژنرال مدتی خاموش به او نگاه کرد و ناگهان غریب: «سروان! هیچ معلوم است شما در مرکز چه غلطی می‌کنید؟»

سروان با تعجب و نگرانی به ژنرال چشم دوخت. ژنرال با همان لحن تند ادامه داد: «مسئولیت حفاظت ستاد به عهده شماست، سروان! آن وقت، یک جوجه عرب پاره‌پاره از تمام پست‌های نگهبانی و سیستم مداربسته حراست عبور می‌کند و داخل ساختمان ستاد می‌شود و بدتر از همه به اتاق من می‌آید و این یادداشت مسخره را روی میز می‌گذارد. تعجب می‌کنم با این وضع مضحکی که دستگاه حراست ما دارد، چطور بیت‌المقدس تا به حال سقوط نکرده است؟» سروان ژرژ با ناباوری پرسید: «ژنرال، ممکن است من آن یادداشت را ببینم؟»

ژنرال از جا بلند شد، بی‌صدا به طرف پنجره رفت و درحالی که پشت به سروان داشت، زیر لب غریب: «روی میز است. برش دار!» سروان به طرف میز رفت؛ یادداشت را برداشت و زیر لب شروع به خواندن کرد:

«به تقاضای کشتار خونین روز نوزده رمضان، سحرگاه، وقتی صدای پارس سگ‌های نگهبان شنیده شود و کلاغ‌ها قارقار کنند، مقر مرکزی افسران را به جهنم خواهیم فرستاد.»

محمد صادق فلسطینی - سیزده ساله

سبک معیشت معصومان علیہ السلام

کتاب «سبک معیشت معصومان علیهم‌السلام» اثر یدالله مقدسی از سوی معاونت فرهنگی و تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی تهیه و به همت مؤسسه بوستان کتاب در ۱۴۳ صفحه منتشر شد. تأمین معیشت، اهمیت فراوانی در زندگی انسان دارد. زندگی در دنیا که انسان را به سوی بهره‌برداری از مواهب طبیعی سوق می‌دهد، نیازمند برنامه اقتصادی سالم و جامعی است؛ برنامه‌ای اقتصادی که ضریب اشتباه را به حداقل برساند. به ویژه اگر برنامه‌ای متصل به منبع الهی باشد و بتوان با آسودگی خاطر آن را اجرا کرد. سیره معیشتی معصومان علیهم‌السلام، از چنین ویژگی‌ای برخوردار است و علاوه بر اتصال به منبعی قابل اعتماد و دور از خطا، راهکارهای دست‌یافتنی دارد.

کتاب «سبک معیشت معصومان علیهم‌السلام» که با استفاده از گزارش‌های فراوان متون اسلامی درباره سبک زندگی اقتصادی معصومان علیهم‌السلام فراهم آمده است، به معرفی منبع درآمد، فعالیت‌های اقتصادی و هزینه‌های معصومان علیهم‌السلام می‌پردازد. این کتاب در ۴ فصل و ۹ گفتار تهیه و تألیف شده است.

فصل اول، ابتدا شرایط و بایسته‌های راه‌اندازی یک فعالیت اقتصادی و سپس، قوانین کسب و کار را از منظر معصومان علیهم‌السلام بیان می‌کند تا کسی که در عرصه فعالیت مالی وارد می‌شود و شغلی را فراهم می‌آورد، به این قوانین پایبندی داشته باشد و به آنها عمل کند. در انتهای این فصل نیز به اقدام‌های عملی که افراد در کسب درآمد و سودآوری باید انجام دهند، پرداخته شده است.

فصل دوم، منبع درآمدی معصومان علیهم‌السلام را مطرح می‌کند که ایشان با فعالیت‌های تولیدی همچون کشاورزی، دامپروری، دستی و هنری و غیر تولیدی همانند تجاری، ارث، قرض و عاریه در حال ضرورت و... کسب درآمد می‌کردند و از میان آنها، اصلی‌ترین منبع درآمدی آنان را کشاورزی معرفی می‌نماید.

فصل سوم، به مخارج فردی و شخصی معصومان علیهم‌السلام می‌پردازد که ناظر به هزینه‌های ایشان برای امور شخصی و خانواده است و در دو قسمت مخارج جاری (خوراک و مواد غذایی، لباس و پوشاک، بهداشت، بوی خوش و عطرزدن، به کارگیری کارپرداز، ازدواج، تأمین آبرو و... و سرمایه‌ای (خرید زمین، مال التجاره، مسکن مناسب) بررسی می‌شود.

فصل چهارم نیز مخارج اجتماعی مانند نیکوکاری معصومان علیهم‌السلام را در دو قسمت کمک ایشان به موارد مورد نیاز همانند کمک به نیازمندان، آزادی بردگان و زندانیان، رفع نزاع‌ها، هدیه دادن، پرداخت بدهی دیگران، تأمین خسارت مالی دیگران، تأمین هزینه‌های فرهنگی و ساخت مکان‌های عمومی همچون تأسیس مساجد، بناهای عام‌المنفعه،

تأسیس وقفیات را از نظر می‌گذراند. در بخشی از این کتاب می‌خوانیم:

منبع درآمد معصومان از دو طریق منابع تولیدی و تولیدی تأمین می‌شد؛ کشاورزی از جمله فعالیت‌های تولیدی معصومان علیهم‌السلام بود. به فرموده امام صادق علیهم‌السلام، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در بارور کردن زمین‌ها، نهایت تلاش را داشت. برای جلوگیری از آسیب سیلاب به محصولات، سنگ بزرگی را در مسیر آب قرار داد که تا عصر امام صادق علیهم‌السلام پابرجا بود. محصول این مزارع و باغ‌ها به اندازه‌ای بود که مصرف رایج سالیانه آرد جو و خرما همسرانش، همچنین هزینه مصرفی فرزندان عبدالمطلب در آن دوره را تأمین می‌کرد و مانده آن، به مصرف تهیه سلاح و مرکب برای دفاع می‌رسید.

امام کاظم علیهم‌السلام فرمود: حضرت فاطمه علیها‌السلام با داستان خود پنبه می‌کاشت و از آن برای بخشی از پوشش فرزندان استفاده می‌کرد. اقدام زراعی و باغ‌داری امیرمؤمنان علیهم‌السلام، سرآمد کارهای زراعی معصومان علیهم‌السلام بوده؛ چراکه بیشتر تلاش‌های زراعی و باغ‌داری امامان بعدی، بر محور زیرساخت‌های ایشان قرار گرفت. فرایند کار زراعی و باغ‌داری حضرت، دو مرحله زیربنایی و روبنایی را نشان می‌دهد. دامپروری نیز، در دوره معصومان علیهم‌السلام و در زندگی آنان تأثیرگذار بود. ایشان افزون بر آنکه فرآورده‌های لبنی و گوشتی خود را از این راه تأمین می‌کردند، از این طریق از دیگران نیز دستگیری می‌کردند. میثم تمار روزی به دیدن امام حسین علیهم‌السلام رفت و شنید ایشان گوسفندان را به چراگاه برده است. امام هادی علیهم‌السلام نیز اسحاق جلاب را از راه اصطبل خانه‌اش به فضای وسیعی راهنمایی کرد که در آنجا تعداد بسیاری گوسفند را قربانی و میان افراد تقسیم کرده بودند. □

متاورس؛ شوخی که جدی شد

انگار متاورس آمده تا ما بتوانیم در تخیل کسی که سال‌ها پیش از این رمان‌های علمی می‌نوشت زندگی کنیم. اینطور که از پیشروی‌های این فناوری جدید آمده تا ما بتوانیم در تخیل کسی که سال‌ها پیش از این رمان‌های علمی می‌نوشت زندگی کنیم. اینطور که از پیشروی‌های این فناوری جدید پیدا است انگار طبیعت بدجوری این خیال‌پردازی را جدی گرفته است!

متاورس (Metaverse) یا فراجهان تازه‌ترین واژه و مفهومی است که تخیل صنعت فناوری جهان را به خود جلب و مشغول کرده است. اما این تخیل بی‌انتهای چه فضای نو و چه دنیای جدیدی برای ما طراحی کرده است؟ تصور کنید که اینترنت زنده شده یا دست‌کم به صورت سه بُعدی ارائه شده است. در این صورت یک «محیط مجازی» شکل می‌گیرد که می‌توانید به جای تماشای آن روی صفحه نمایش، وارد آن بشوید. بدین ترتیب، با دنیایی از بخش‌های مجازی بی‌پایان و به هم پیوسته مواجه می‌شوید که در آن افراد می‌توانند با استفاده از هدست‌های واقعیت مجازی، عینک‌های واقعیت افزوده، برنامه‌های گوشی‌های هوشمند و یا سایر ابزارهای مشابه یکدیگر را ملاقات کنند، با هم درس بخوانند و کار و بازی کنند. این دنیای جدید همچنین جنبه‌های دیگر زندگی برخط (آنلاین) مانند خرید و فعالیت در رسانه‌های اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد.

درواقع با اتصال و تجمیع جنبه‌های برخط در یک جهان یکپارچه مجازی، انسان‌ها قادر خواهند بود که زندگی مجازی خود را به همان شیوه زندگی فیزیکی خود ادامه دهند، مثلا به یک کنسرت مجازی و یک سفر آنلاین بروند، اثر هنری مجازی خلق کنند، یا از نمایشگاه این‌گونه آثار هنری بازدید کنند و در جریان خرید یک لباس دیجیتال آن را امتحان کنند. متاورس دنیایی دیجیتالی است که در فضای وب شکل می‌گیرد. مثلا تصور کنید که واقعا در دنیای بازی هرکول حضور داشتید یا می‌توانستید ماجراجویی‌هایتان در بازی‌های دیجیتالی را به صورت واقعی تجربه کنید. چنین اتفاقی در فراجهان یا اتفاق می‌افتد. این اصطلاح از دو کلمه Meta به معنی فرا یا فراتر و Universe به معنی جهان تشکیل شده است. جالب است بدانید که این کلمه به همراه اصطلاح آواتار (Avatar) برای اولین بار توسط نیل استیونسن و در کتاب سقوط برف در سال ۱۹۹۲ استفاده شد. دنیایی سه بعدی که از آواتار مردم تشکیل شده بود.

تجربه بودن و لمس کردن و دیدن دنیای مجازی در دل زندگی حقیقی. این همان چیزی است که متاورس مدعی شده آن را در اختیار زندگی روزمره ما قرار می‌دهد. این تجربه جدید دنیای مجازی هنوز آن‌طور که باید همه‌گیر نشده است. با وجود این موافقان و مخالفان آن بی‌وقفه از معایب و مزایای آن می‌گویند. اگر می‌خواهید درباره متاورس بیشتر بدانید این مطلب را بخوانید.

در خانه بمانید!

ظاهرا ما انسان‌های امروزی به ترک نکردن خانه‌هایمان علاقه زیادی پیدا کرده‌ایم. متاورس با همین شعار همه دوست‌داران فناوری‌های جدید را وابسته خود کرده و اسم خودش را سرزبان‌ها انداخته است. پس از انتشار خبر تغییر نام فیس‌بوک به متا و تبدیل شدن این اکوسیستم به یک دنیای مجازی سوال اینجاست که این فناوری جدید چه تجربه تازه‌ای را در دنیای مجازی در اختیار کاربران قرار می‌دهد. همه چیز از همین شعار شروع شد. بدون ترک خانه می‌توانید به هر کجا که می‌خواهید سفر کنید. اشتباه نکنید، متاورس از تور آن‌لاین فلان موزه معروف در غرب اروپا نمی‌گوید. این فناوری با حواس پنجگانه شما سروکار دارد و آن را در دنیای مجازی به چالش می‌کشد. متاورس کاری می‌کند که شما تجربه حضور در هر محیطی که می‌خواهید را پیدا کنید بدون اینکه حتی چند ده متر از جایی که هستید فاصله بگیرید.

بازی کردن ممنوع!

وقتی می‌گوییم متاورس یک جهان مجازی سه بعدی است و کاربران آن با اینترنت به آن متصل می‌شوند و می‌توانند همه کارهای روزمره‌شان را به طور مجازی در آن انجام دهند خیلی‌ها یاد گیرها و سبک زندگی‌شان می‌افتند. خوب یا بد باید دیدتان را نسبت به این فناوری تغییر دهید. متاورس بازی نیست. یک مفهوم گسترده است که در آینده‌ای نه‌چندان دور زندگی و مفهوم ارتباطات اجتماعی در آن را دچار یک استحاله عمیق خواهد کرد. متاورس به طور حتم شغل یا جهان بینی شما را دستخوش تغییرات اساسی نمی‌کند اما می‌تواند تاثیر انکارناپذیری بر تجربه‌های زیستی بشری در دنیای مجازی بگذارد.

به آواتار تبدیل شوید!

دورکاری از چالش‌های این چند سال کرونا زده بشر بوده و هست. رعایت فاصله اجتماعی از یک سو و لزوم اجتماعی زندگی کردن در عصر ارتباطات از سویی دیگر انسان معاصر را در یک دوراهی بزرگ قرار داد. به نظر می‌رسد فناوری‌های نورسیده‌ای مثل متاورس آمدند تا این خلاء را پر کنند. در این دنیای مجازی دورکاری سر جای خود باقی می‌ماند. شرکت‌های بزرگ می‌توانند کارمندان خود را با آواتار ظاهری دلخواه‌شان در یک سالن مجازی دور هم جمع کنند و فعالیت‌های‌شان را پیش ببرند. مثل اینکه دیگر نیازی نیست نگران جلسه‌های مجازی باشید. متاورس این امکان را به شما می‌دهد که پروفایل خودتان را به شکل یک آواتار دلخواه داشته باشید و با آن قدم به این دنیای مجازی بگذارید. دیگر نیازی به بودن در محل کار نیست.

آموزش آنلاین

کلاس آنلاین از آن اصطلاحاتی بود که پیش از پاندمی کرونا کم‌تر روی آن حساب می‌شد. اما حالا بیش از سال است که آموزش‌ها از همین مسیر دنبال می‌شود. همان‌طور که می‌دانید آموزش از راه دور با آسیب‌های زیادی همراه بوده و متاورس این ادعا را دارد که می‌تواند در خانه دانش‌آموز را سر کلاس درس عادی خود حاضر کند و حواس پنجگانه آنها را نیز هنگام آموزش به چالش بکشد. با ورود متاورس به حوزه آموزش بسیاری از مدارس امکانات بیشتری خواهند داشت.

مشکلات استفاده از متاورس

در حالی که خبرهای مانند مالکیت زمین در متاورس و برگزاری مراسم ازدواج در آن هر روز ما را شگفت‌زده‌تر از قبل می‌کند باید نیم‌نگاهی هم به لایه‌های پنهانی استفاده از این نوع فناوری‌های داشته باشیم. محمدرضا صبوری از کارشناسان و مدرسان رشته‌ای‌تی درباره تهدیدهای متاورس می‌گوید: «در نگاه اول نگرانی‌های استفاده از متاورس مانند همان افراط در بودن و استفاده از فضای مجازی است. تا به حال خطر کم‌ترکی، تغییر منفی سبک زندگی، خطرات اعتماد به غریبه‌ها و متاثر شدن

در این دنیا

دیگر با پروفایل

واقعی از یک

انسان سرو کار

ندارید و همه در

پشت ظاهری

از یک آواتار

پنهان هستند.

انسان‌ها در

محیط مجازی

با آواتارهای

مستعار نشان

داده می‌شوند. در

چنین وضعیتی

اعتماد کردن و

صحبت کردن

با چالش‌های

زیادی رو به رو

می‌شود. امکان

شایعه‌سازی،

جاسوسی، تخلیه

اطلاعاتی،

جاسوسی

دیجیتالی و نقض

حریم خصوصی

با متاورس

امکان‌پذیر

می‌شود

از شایعه‌ها و اخبار نادرست در این فضا از تهدیدهای آن محسوب می‌شد. متاورس به واسطه گسترده بودن خدماتی که دارد این نگرانی‌ها را نیز افزایش می‌دهد.

دنیای تودرتوی مجازی

متاورس جنبه‌های تازه‌ای از زندگی روزمره انسان امروز را به دنیای مجازی می‌برد بنابراین ما زمان بیشتری را در یک دنیای مجازی سر می‌کنیم. این کارشناس‌آی‌تی می‌گوید: در این دنیا دیگر با پروفایل واقعی از یک انسان سروکار ندارید و همه در پشت ظاهری از یک آواتار پنهان هستند. انسان‌ها در محیط مجازی با آواتارهای مستعار نشان داده می‌شوند. در چنین وضعیتی اعتماد کردن و صحبت کردن با چالش‌های زیادی رو به رو می‌شود. امکان شایعه‌سازی، جاسوسی، تخلیه اطلاعاتی، جاسوسی دیجیتالی و نقض حریم خصوصی با متاورس امکان‌پذیر می‌شود و این به آن معناست که ما بیش از پیش باید نگران حریم خصوصی خود باشیم.

دسترسی و دست‌کاری اطلاعات

دسترسی به اطلاعات یکی از مظاهر برتری ابرقدرت‌هاست. با هک کردن اطلاعات و دسترسی گسترده به حریم خصوصی افراد فهم تازه‌ای از قدرت به جریان افتاده است. صبوری در این خصوص می‌گوید: کسی که بیشتر می‌داند قدرت بیشتری نیز دارد و در واقع از این دانستن برای قدرتمند شدن به عنوان یک اهرم فشار استفاده می‌کند. در متاورس بیش از دیگر دنیاهای مجازی با کارهای شخصی، سلیقه‌ها، ارتباطات و حریم خصوصی‌مان حضور داریم و همین می‌تواند دستمایه آسیب‌رسانی به انسان معاصر شود. با این تفاسیر دوران تازه‌ای از جاسوسی و نقض حریم خصوصی از راه رسیده است و شرکت‌هایی که متاورس پیشرفته‌تری دارند به اطلاعاتی با جزئیات بیشتر دسترسی خواهند داشت و این به خودی خود یک تهدید به حساب می‌آید. اما با همه اینها متاورس جذابیت‌های انکارناپذیری دارد که با استفاده درست و دقیق از آنها می‌توان از آن بهره‌برداری مناسب کرد و به برخی امور سامان داد. استفاده از این امکان جدید و شگفت‌آور می‌تواند باعث کسب تجربیات جدیدی از زیست مجازی به همراه داشته باشد و افراد خانه نشین را از تک بعدی بودن خارج کند و معنا و مفهوم تازه‌تری به زندگی حقیقی ببخشد. □

۶۶-۷۸

بخش هلال این شماره از مجله مهر و ماه نیز همچون گذشته شامل گزارش و اخبار فعالیت‌های نهادها و بخش‌های مختلف هلال احمر در اقصی نقاط کشور و شرح یکی دیگر از نشست‌های درنگ کنیم و نیک بنگریم است.

« هلال

جمعیت هلال احمر نیازمند زبان و رسانه مختص به خود است

از تکریم خانواده معظم شهدا تا روایت انقلاب

یاس‌های کبود سرگردان میان درها

اکران آنلاین و رایگان تک تیرانداز و منصور

بیتا هدایت‌پور

فیلم تک تیرانداز نیز به کارگردانی علی غفاری و تهیه‌کنندگی ابراهیم اصغری با بازی کامبیز دیرباز پرشی از دلآوری‌های شهید عبدالرسول زرین را به تصویر کشیده است. تک تیرانداز محصول مشترک انجمن سینمای انقلاب و دفاع مقدس بنیاد فرهنگی روایت فتح است که درسی و نهمین جشنواره فیلم فجر تحسین منتقدین را به دست آورد.

فیلم سینمایی تک تیرانداز اولین بار در نوروز سال ۱۴۰۰ در تلویزیون پخش گردید اما علاقمندان به تماشای فیلم تک تیرانداز می‌توانند فیلم جدید کامبیز دیرباز را از پلتفرم‌های پخش آنلاین فیلم ببینند. این فیلم به لحاظ جلوه‌های بصری، صداگذاری و تدوین با نسخه نمایش داده شده در قاب تلویزیون تفاوت‌هایی دارد.

«شهید عبدالرسول زرین» یکی از قهرمانان تک تیرانداز جنگ تحمیلی معاصر است. تک تیرانداز ایرانی که در جنگ ایران و عراق به کابوسی برای نیروهای بعثی تبدیل شده بود. او در نشانه‌گیری بسیار توانمند ظاهر می‌شد و توانست با ۷۰۰ الی ۳۰۰۰ شلیک بسیاری از نیروهای دشمن را از بین ببرد و شهید خرازی او را به عنوان یک «گردان تک نفره» معرفی می‌کرد. به همین دلیل فرماندهان عراقی به او لقب «شکارچی خمینی» داده بودند. عبدالرسول زرین در ۱۱ اسفند ماه ۱۳۶۲ و در عملیات خیبر به شهادت رسید و فیلم تک تیرانداز پس از گذشت ۳۸ سال از شهادت وی با بازی کامبیز دیرباز در نقش این شهید و الامقام ساخته شد.

فیلمنامه فیلم قهرمان محور تک تیرانداز به قلم بهنام علیزاده و رضا خمسه نوشته شد و ابتدا قرار بود با نام «شکار شکارچی» معرفی شود. این نام به دلیل لقب شهید زرین که او را «شکارچی جنگ» می‌دانستند انتخاب شده بود. در خلاصه داستان فیلم تک تیرانداز آمده است: تک تیرانداز ایرانی تبدیل به کابوسی مرگبار برای افسران و فرماندهان ارتش بعثی شده بود، تا جایی که صدام شخصا جایزه‌ای برای سراو تعیین می‌کند.

این فیلم محصول انجمن سینمای انقلاب و دفاع مقدس بنیاد فرهنگی روایت فتح است. بیشترین صحنه‌های فیلم، قصه رشادت‌های دلیرانه شهید زرین در دل دشمن را روایت می‌کند. شما در این فیلم شاهد نبرد سهمگینی بین شهید زرین و دشمنان بعثی خواهید بود. که نتیجه این نبرد جلوگیری از عملیات دشمن و از بین بردن تعداد زیادی از آنان است. □

«اکران آنلاین و رایگان فیلم سینمایی «منصور» ساخته سیاوش سردمدی و به تهیه‌کنندگی جلیل شعبانی از ساعت ۸ صبح سه شنبه ۲۶ بهمن در تلویزیون پلاس آغاز شده است.»

«منصور» با نگاهی به بخش‌هایی از زندگی شهید ستاری و طراحی و تولید اولین جنگنده کاملاً ایرانی ساخته شده و در آن بخش‌های ناگفته‌ای از هشت سال دفاع مقدس روایت شده است. محسن قصابیان نقش شهید ستاری را ایفا می‌کند و لیندا کیانی، حمیدرضا نعیمی، علیرضا زمانی نسب، سید جواد هاشمی، مهدی کوشکی و قاسم زارع دیگر بازیگران این فیلم هستند.

این فیلم نخستین بار در سری و نهمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد و در دو بخش بهترین جلوه‌های ویژه بصری و بهترین کارگردان اول، نامزد سیمرغ بلورین شد. در بخش مسابقه تبلیغات سینمای ایران جشنواره چهلیم هم حبیب مجیدی برای عکس‌های فیلم «منصور» سیمرغ بلورین بهترین عکس فیلم را دریافت کرد.

گزارش سفر نماینده رهبر معظم انقلاب در هلال احمر به عراق

تأکید بر همکاری‌های مشترک

طبق برنامه ریزی‌های انجام شده فاز دوم این بیمارستان همزمان با میلاد حضرت علی علیه السلام افتتاح و در عید غدیر خم این بیمارستان به بهره‌برداری کامل می‌رسد.

دیدار با سرکنسول ایران

نماینده رهبر معظم انقلاب در دیدار با سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در نجف اشرف ضمن قدردانی از تلاش‌های صورت گرفته به منظور راه‌اندازی بیمارستان هلال احمر ایران در این شهر مقدس ابراز امیدواری کرد که همکاری بین دستگاهی به رضایتمندی بیشتر زائران ایرانی در سفرهای زیارتی منجر شود و با برنامه ریزی و اجرای دقیق کارها، مسائل مختلف در بحث زائرین مدیریت شود.

امضای تفاهم‌نامه همکاری

تفاهم‌نامه همکاری میان جمعیت‌های هلال احمر ایران و عراق با حضور روسای دو جمعیت ملی و با تأکید بر حسن همجواری، در راستای توسعه همکاری‌های مشترک در امور بشردوستانه منعقد شد.

هدف اصلی از انعقاد این تفاهم‌نامه، ایجاد چارچوب همکاری مشترک و هماهنگی دو جانبه میان دو جمعیت ملی ایران و عراق در خصوص فعالیت در امور آموزش، تبادل تجربیات امدادی، توانبخشی و بهداشتی - درمانی اعلام شده است.

بنا بر این گزارش؛ تعهدات هلال احمر ایران؛ آموزش منابع انسانی جمعیت هلال احمر عراق در سطوح مختلف مدیریتی در زمینه‌های مدیریت بحران، تاسیس اردوگاه، آب و بهداشت، درمان، لجستیک و انبارداری براساس امکانات موجود و براساس توافق طرفین و همچنین، راه‌اندازی و مدیریت کارگاه‌های تولید اندام‌های مصنوعی در عراق بنا به درخواست هلال احمر عراق و آموزش پرسنل عراقی در این مراکز است.

هلال احمر عراق نیز براساس این تفاهم‌نامه در مواردی همچون نهایی کردن وضعیت مفقودین در دو کشور، تدارک تسهیلات لازم جهت ارائه کمک‌های پزشکی و درمانی توسط هلال احمر ایران در مناسبت‌های دینی و اضطراری در شهرهای مذهبی عراق با هلال احمر ایران همکاری می‌کند. □

در دیدار معاون ارتباطات بین الملل دفتر مقام معظم رهبری با حجت الاسلام والمسلمین معزی تأکید شد

اهمیت حفظ و توسعه فعالیت‌های بین‌المللی در جمعیت هلال احمر

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمی، معاون ارتباطات بین الملل دفتر مقام معظم رهبری با حضور در «ساختمان صلح» از جمعیت هلال احمر بازدید کرد.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمی در دیدارهای جداگانه با دکتر پیرحسین کولیوند، رئیس جمعیت هلال احمر و حجت الاسلام والمسلمین معزی، نماینده رهبر معظم انقلاب در جمعیت هلال احمر بر لزوم بهره‌گیری بیشتر از ظرفیت‌های جمعیت هلال احمر در عرصه بین‌المللی تأکید کرد.

حجت الاسلام والمسلمین معزی در این دیدار به تشریح فعالیت‌های جمعیت هلال احمر پرداخت و بر لزوم حفظ و توسعه فعالیت‌های درمانی - امدادی این مجموعه در خارج از کشور تأکید کرد.

وی در ادامه به برخی از آثار مثبت وجود مراکز درمانی هلال احمر ایران در کشورهای نیازمند به کمک‌های درمانی و بهداشتی همچون کشورهای آفریقایی اشاره و تصریح کرد؛ اینکه امروز، این نهاد مردمی به عنوان متولی درمان و سلامت خارج از کشور، به انسان‌های نیازمند کمک، در نقاط مختلف دنیا، ارائه خدمت می‌کند، عامل موثر و پایداری برای اشاعه فرهنگ نوع دوستی و صلح طلبی ایران در جهان است.

نماینده رهبر معظم انقلاب در جمعیت هلال احمر اشاعه فرهنگ نوع دوستی و صلح طلبی را از ماموریت‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی نیز برشمرد که باید دستگاه‌ها و نهادها فرهنگی - بین‌المللی همچون جمعیت هلال احمر بر اجرای آن اهتمام ورزند.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محسن قمی نیز در این دیدار ضمن قدردانی از عملکرد و فعالیت‌های صورت گرفته در جریان فعالیت‌های مراکز درمانی خارج از کشور و مجموعه فعالیت‌های بین‌المللی هلال احمر قرار گرفت. معاون ارتباطات بین الملل دفتر مقام معظم رهبری ضمن ارج نهادن به این فعالیت‌ها بر لزوم حفظ و توسعه این فعالیت‌ها تأکید کرد.

وی ارائه خدمات در عرصه درمانی - امدادی به محرومان جهان را پراهمیت برشمرد و بر لزوم بهره‌گیری بیشتر از ظرفیت‌های جمعیت هلال احمر در این عرصه تأکید نمود.

در حال حاضر جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران دارای ۱۳ مرکز سلامت فعال در ۱۲ کشور است که شامل سطوح بیمارستان، پلی کلینیک‌های تخصصی و کلینیک‌های جنرال (درمانی، همودیالیز و توانبخشی) است. □

در مدرسه علمیه ولایت شهرکرد

یکصد و چهارمین خانه هلال استان چهارمحال و بختیاری افتتاح شد

با حضور مدیرعامل، مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه، معاونین جمعیت هلال احمر،

معاون مدیریت حوزه‌های علمیه استان و رئیس مدرسه علمیه ولایت شهرکرد، یکصد و چهارمین خانه هلال جمعیت هلال احمر استان در شهرکرد افتتاح شد.

ایرج کیانی بروجنی مدیرعامل جمعیت هلال احمر استان چهارمحال و بختیاری در آیین افتتاح خانه هلال گفت: خانه‌های هلال به منظور ارتقای سطح آمادگی و تاب‌آوری جوامع با رویکرد مدیریت حوادث و سوانح مبتنی بر جامعه افتتاح می‌شوند و جمعیت هلال احمر در جهت تحقق شعار هر خانواده یک امدادگر برآن است تا با تاسیس خانه‌های هلال در شهرها و روستاها، جامعه هدف بیشتری را تحت آموزش و سازماندهی قرار دهد. فلسفه ایجاد خانه‌های هلال توانمندسازی جوامع است و اگر حادثه‌ای در یک منطقه رخ دهد اعضای خانه هلال همان منطقه، اقدامات ارزیابی حادثه و امداد رسانی را انجام می‌دهند. توسعه و تقویت مشارکت طلاب در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌ها در پیشبرد اهداف جمعیت هلال احمر نقش مهمی دارد.

حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر جعفری مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت هلال احمر استان نیز در ادامه گفت: خانه‌های هلال با برگزاری دوره‌های آموزشی و ارتقای فرهنگ امدادی و داوطلبی بر پایه اصول و اهداف سازمانی و با تکیه بر آموزه‌های دینی، بسیار ارزشمند است و از نمایان شدن تأثیرات این خدمات در سال‌های آتی خبرهای خوبی خواهیم شنید و طلاب بزرگوار در این عرصه با فراگیری آموزش‌های لازم که توسط جمعیت هلال احمر ارائه می‌شود می‌توانند به عنوان نیروی بسیار ارزشمند در این عرصه خدمات‌رسانی کنند. □

در نشست «بررسی و ساماندهی موضوعی هلال احمر» مطرح شد

جمعیت هلال احمر نیازمند زبان و رسانه مختص به خود است

نشست «بررسی و ساماندهی موضوعی هلال احمر» از مجموعه نشست‌های «درنگ کنیم و نیک بنگریم» برای آسیب‌شناسی موقعیت هلال احمر، ارتباط محدود جامعه شهری با سازمان هلال احمر، ارتباط محدود با جوانان نخبه کشور و تأسیس مراکز نوآوری و حمایت از استارت‌آپ‌ها برگزار شد. در ادامه گزارشی از این نشست را می‌خوانید. ■

«ابراهیم اکبری دیزگاه نویسنده و فعال فرهنگی در ابتدای این نشست ضمن اشاره به اهداف برگزاری این دوره از نشست‌های درنگ کنیم و نیک بنگریم، گفت: ما پیش از این دو موضوع را مطرح کرده‌ایم. اولین موضوع نظام موضوعات جمعیت هلال احمر بود. مسائلی که هلال احمر می‌تواند با آن مواجه باشد یا مسائلی که در آینده با آنها روبرو خواهد شد. در این راستا قصدمان این است تا زیرساختی منسجم برای مباحث پژوهشی بنیادین هلال احمر پایه‌گذاری کنیم. طرز فکر و عملکرد نهادینه شده در سازمان هلال احمر این است که وظیفه اصلی جمعیت براساس حادث شدن بلایای طبیعی تعریف شده است. پس یکی از مشکلات بنیادین هستی‌شناسی هلال احمر است. در واقع هنوز به سیر تطور این نهضت

آشنایی نداریم. همچنین از نظر تئوری تعریف درستی از امر یاری‌گری نداریم.

وی افزود: ما هنوز از لحاظ زبان‌شناسی لکننت داریم و قرائت درستی از جمعیت هلال احمر ارائه نمی‌دهیم. اگر در حال حاضر ده نهاد فعال هم اینجا باشد، ما نمی‌توانیم خودمان را در کنار این نهادها تعریف کنیم. به همین دلیل نمی‌توانیم برای سازمان هلال احمر زبان مخصوص به خودش را تعریف کنیم. مثلاً سپاه زبان و رسانه‌های مخصوص به خود را دارد. اما هلال احمر هیچ کدام را ندارد و به همین دلیل نمی‌تواند با حدود ۷۴ درصد از مردم ارتباط خوب و اثربخشی برقرار کند. ما باید به صورت بنیادین سازمان هلال احمر را با شناسی و بازخوانی کنیم.

آسیب‌شناسی موقعیت هلال احمر

محمد ناصرزاده، پژوهشگر و از کهنه امدادگران جمعیت هلال احمر در ادامه این نشست ضمن اشاره به موقعیت حساس و پراهمیت جمعیت هلال احمر گفت: ما باید در نظام موضوعی جمعیت به دو پدیده توجه کنیم. اولین پدیده، آسیب‌شناسی موقعیت هلال احمر است. باید ببینیم چطور می‌شود فرانتومالیا را روی این پدیده اعمال کرد؛ به این مفهوم که چطور می‌شود مفهوم هلال احمر را از شکل کلی خارج کرده و به شکل تکه تکه و خرد خرد مورد بررسی قرار داد.

وی افزود: دومین پدیده این است که چطور می‌شود کارهای ایجابی در این زمینه انجام داد. در زمینه آسیب‌شناسی هلال احمر، بحران از زمانی شروع شد که این سازمان تبدیل به یک موجود آسانسوری شد. سازمانی که هرگاه کسی به آن نیاز دارد دکمه ورود را می‌زند تا از آن استفاده کند و در غیر این صورت بدون استفاده است و در عین حال نیاز به نگهداری و مراقبت دارد. اما هر موجودی مجبور است از کزیدور یا راهرو عبور کند تا به مقصدش برسد. به ورودی اصلی در اصطلاح یونانی «کالئوم» می‌گویند. هرکس بخواهد وارد ساختمان باشد مجبور است از این ورودی وارد شود.

ناصرزاده تصریح کرد: مجموعه‌ای از اصول و اهداف، درباره سازمان‌هایی مانند صلیب سرخ و هلال احمر در ایران و جهان وجود دارد، ولی در ایران این اصول و اهداف فقط به مسئله امداد محدود شده است. مثلاً فقط زمانی که سیل یا زلزله بیاید ما با هلال احمر سروکار داریم. یکی از آسیب‌شناسی‌های هلال احمر این است که مسئله امداد خیلی پررنگ شده و سایر اصول این نهضت در سایه آن دیده نمی‌شوند.

ارتباط محدود جامعه شهری با سازمان هلال احمر

ناصرزاده افزود: دومین موضوع مهم در آسیب‌شناسی این نهضت میزان ارتباط جامعه امروز ایران با هلال احمر است. در زمانی که جمعیت شیرو و خورشید در ایران تأسیس شد، ۷۰ درصد جامعه ایران روستایی و ۳۰ درصد آن شهری بود. در حالی که در آخرین سرشماری رسمی ایران در سال

۱۳۹۵، ۷۶ درصد جمعیت شهری و ۲۶ درصد جمعیت روستایی است. این آمار در حالی است که روستاهای متمرکز را هم روستا حساب کرده‌اند. پس آمار جمعیت روستایی از این هم پایین‌تر است. ما در هلال احمر به جز پروتز، جمع‌آوری کمک و داروخانه با جمعیت شهری کاری نداریم. البته باید توجه داشته باشیم که داروخانه‌های هلال احمر مختص تمام کشور نیستند و تعداد بسیار محدودی دارند. گروه هدف متقاضیان پروتز هم گروه محدودی هستند. پس نتیجه می‌گیریم که میزان ارتباط هلال احمر با حدود ۷۴ درصد از جمعیت کل کشور به همین سه مورد محدود می‌شود و هیچ‌گونه رابطه اینتراکتیو و تعاملی با آنها نداریم. در نتیجه نقش و اثرگذاری این دستگاه روز به روز در دیدگاه مردم کم‌رنگ‌تر می‌شود.

ارتباط محدود با جوانان نخبه کشور

وی در ادامه تصریح کرد: موضوع دیگر عدم ارتباط ماثربخشی با نخبگان جوان است. ما تقریباً هیچ جوانی با افکار نخبه علمی نداریم که در این سازمان فعالیت کند. سازمانی مانند نخبگان سازمانی بسیج که یک روز در سال به دیدار مقام معظم رهبری می‌روند شامل چهل المپیادی است. مثلاً فارغ‌التحصیلان دانشگاه شریف زیاد با این سازمان مرتبط نیستند. به هر حال آمار این ارتباطات و همکاری‌ها با جوانان نخبه و فرهیخته هم موضوع پژوهشی است که باید انجام شود.

تأسیس مراکز نوآوری و حمایت از استارت‌آپ‌ها

ناصرزاده در ادامه افزود: تأسیس مرکز نوآوری هلال احمر برای حمایت از استارت‌آپ‌ها از دیگر اقدامات اثربخش است. سازمان‌ها و نهادهای مختلف فرصت‌های بسیار خوبی را در این زمینه در اختیار هلال احمر قرار می‌دهد. مثلاً دانشگاه شریف قصد دارد یکی از خوابگاه‌هایش را به مرکز فن‌آوری تبدیل کند. البته این مراکز دانش‌بنیان مکان‌ها را تأمین می‌کنند و برای سرمایه باید از راه‌های دیگر وارد شد. نخبگانی که قرار است در این مکان‌ها کار کنند، آی‌کیوهایشان با هم جمع نمی‌شود، بلکه در هم ضرب خواهد شد.

این کهنه امدادگر در پایان سخنان خود با تأکید بر توجه به اهداف اولیه نهضت هلال احمر افزود: در نهایت حرف من این است که به جای شعار دادن، بحث را به سمت برنامه‌های ایجابی ببریم. باید از کلیشه‌های صرفاً امدادی در مصیبت‌های طبیعی، به سمت دیگر موارد آورده شده در اصول این نهضت برویم. مثلاً علاوه بر جمع‌آوری پتو برای زلزله‌زدگان، در هنگام صلح برای بچه‌های مناطق محروم کتاب جمع‌آوری کنیم. باید هلال احمر را با شرایط صلح و آرامش هم عجین کنیم. همچنین با صرف سرمایه‌های محدود پژوهش و تحقیقات انجام دهیم تا در زمان مشکلات به تکنولوژی‌ها و ابزار پیشرفته دسترسی داشته باشیم.

امینی از دیگر کارشناسان حاضر در نشست نیز ضمن اشاره به توجه هلال احمر به جمعیت جوان جامعه ایران گفت:

تأسیس مرکز نوآوری هلال احمر برای حمایت از استارت‌آپ‌ها از دیگر اقدامات اثربخش است.

سازمان‌ها و نهادهای مختلف فرصت‌های بسیار خوبی را در این زمینه در اختیار هلال احمر قرار می‌دهد. مثلاً دانشگاه شریف قصد دارد یکی از خوابگاه‌هایش را به مرکز فن‌آوری تبدیل کند.

البته این مراکز دانش‌بنیان مکان‌ها را تأمین می‌کنند و برای سرمایه باید از راه‌های دیگر وارد شد.

نخبگانی که قرار است در این مکان‌ها کار کنند، آی‌کیوهایشان با هم جمع نمی‌شود، بلکه در هم ضرب خواهد شد.

جوانان داوطلب به عنوان جامعه هدفی که هم جزو جامعه هلال احمر و هم جزو جمعیت کشور هستند مورد توجه سازمان است. در سامانه اینترنتی هلال احمر حدود ۴۰۰ هزار نفر ثبت نام کرده‌اند و حدود ۲۰۰ هزار نفر آنها فعال هستند. این تعداد همراه با خانواده‌هایشان جمعیت میلیونی قابل توجهی می‌شوند. این جمعیت با ۷۴ درصد جمعیت شهری که در شرایط نیاز به دارو، پروتز و سایر کمک‌ها به هلال احمر مراجعه می‌کنند، در مقوله آموزش و احساس نیاز به آن تفاوت دارند.

وی تصریح کرد: حدود ده سال پیش بحث پیشاهنگی در جمعیت هلال احمر مطرح شد و ظرف مدت سه سال با همکاری آموزش و پرورش، ۵۰۰۰ مربی به حدود چهار میلیون داوطلب آموزش دادند. حتی ۳۱۳ طرح درس تحت عنوان کتب «فانوس» برای مقاطع تحصیلی از سوم ابتدایی تا سوم دبیرستان نیز طراحی شد. این طرح درس‌های نه ساله کامل و جامع بودند، منتها با محدودیت‌هایی توسط فدراسیون و نظام مواجه شدیم، بین هلال احمر و آموزش و پرورش ناهماهنگی‌ها و اختلافاتی به وجود آمد و در نهایت فعالیت‌ها متوقف شد.

امینی در پایان سخنان خود افزود: در مباحث جامعه‌شناختی بحث ارزش‌گذاری فعالیت‌های داوطلبانه را داریم. با توجه به مباحث مطرح شده یکی از بزرگترین مشکلات ما در آینده نزدیک، کم شدن سرمایه اجتماعی یعنی نیروهای داوطلب این سازمان است. اگر بتوانیم با همکاری آموزش و پرورش نسل آینده را با استفاده از آموزش‌های جذاب‌تر تربیت کنیم قادریم از این افراد تحت عنوان «دانش» به عنوان نیروهای داوطلب آینده سازمان کمک بگیریم. ■

قدردانی از اعضای شورای فرهنگی هلال احمر گلستان

«آخرین جلسه شورای فرهنگی، ستاد اقامه نماز و امر به معروف و نهی از منکر جمعیت هلال احمر گلستان در سال ۱۴۰۰ با حضور مدیرعامل و اعضای این شورا برگزار شد. در این جلسه مسؤل دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر گلستان گزارشی از مهمترین فعالیت‌های حوزه فرهنگی و ستاد اقامه نماز با همکاری اعضای شورا، معاونین و رؤسای شعب سراسر استان ارائه کرد. در پایان نیز از اعضای شورای فرهنگی به جهت پیشبرد برنامه‌های سال ۱۴۰۰ با اهدای لوح سپاس قدردانی شد. ■

با حضور مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر زنجان

خانه هلال انجمن بیماران ام اس افتتاح شد

مدیرعامل جمعیت هلال احمر استان زنجان، ارتقاء تاب‌آوری و ایجاد آمادگی در برابر حوادث و بلایا را مهمترین عامل راه‌اندازی خانه هلال دانست و خاطرنشان کرد: در تلاش برای ارائه آموزش‌های رایگان هلال احمر برای بیماران ام اس و خانواده‌های آنها هستیم. فعالیت انجمن خیریه بیماران ام اس در جهت حل مشکلات این بیماران بسیار ارزشمند است و همواره در کنار انجمن هستیم و محدودیتی در خصوص کمک‌های دارویی و درمانی به بیماران ام اس نداریم و ارتباط خود را توسعه و تقویت خواهیم کرد.

در تلاش هستیم تا داروهای تخصصی نیز در داروخانه هلال احمر استان زنجان برای بیماران ام اس ارائه شود. داروهایی که قیمت بالایی دارند در حمایت از بیماران و عرضه خدمات در داروخانه هلال احمر تا ۹۰ درصد هزینه را برای بیماران جبران خواهد کرد.

مدیرعامل جمعیت هلال احمر استان زنجان با بیان اینکه هر سازمان و انجمنی پتانسیل‌ها و نقاط ضعفی دارد گفت: خانه هلال بهانه‌ای برای ارتباط بیشتر با انجمن ام اس است.

ما با اشتیاق اعضای علاقه‌مند که تمایل به ارائه خدمات در هلال احمر دارند به عنوان داوطلب جذب می‌کنیم و اگر توانمندی‌های خود را یکجا تجمع کنیم می‌توانیم خدمات قابل توجهی در ارائه خدمات توانبخشی به بیماران ارائه دهیم.

مسئول انجمن حمایت از بیماران ام اس استان زنجان هم افزود: در این مجموعه کلاس‌های مختلفی برای بیماران تحت پوشش انجمن برگزار می‌شود. مسائل مالی از جمله هزینه‌های دارو در کنار مشکلات بیماری، رنج بیماران ام اس را چندین برابر می‌کند.

صالحی ادامه داد: در حال حاضر ۹۶ بیمار در سطح استان زنجان تحت پوشش انجمن حمایت از بیماران ام اس هستند و برای اعضای در رشته‌های مختلف ورزشی برنامه‌های متنوعی اجرا می‌شود. □

طرح مهربانی

مهر به منظور

حمایت از دانش

آموزان مناطق کم

برخوردار کشور،

توسط سازمان

جوانان جمعیت

هلال احمر

مطرح و در سطح

جمعیت هلال

احمر استان‌ها

اجرای شد. بر

همین اساس

بیماران نیازمندی

با مشکلات

چشمی مزمن از

سوی جمعیت

هلال احمر استان

تهران شناسایی

و جهت درمان

به این مجتمع

معرفی شدند

۱ ماجرای ایثار مومنانه و بازگشت چشمان یوسف

ماجرای آنجا آغاز شد که کاروان سلامت استان تهران با همکاری هلال احمر استان چهارمحال و بختیاری برای ویزیت رایگان و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به روستاهای محروم دهگلان رفته بود. دودران، ده‌کهنه، امامزاده محمود و ... ویزیت و داروی رایگان بخشی از برنامه‌های این کاروان بود. افرادی که برای بهبودی به طی دوره‌های درمانی نیاز داشتند، به درمانگاه‌ها و مراکز هلال احمر یا پزشکان معتمد دیگر معرفی می‌شدند. روزی که پدر و معلم یوسف برای کمک گرفتن از کاروان سلامت به محل استقرار این پزشکان مراجعه کرد، مدیرعامل جمعیت کهگیلویه و بویراحمد و همچنین مدیرعامل جمعیت استان تهران هم در محل کمپ حضور داشتند. مدیرعامل جمعیت کهگیلویه و بویراحمد می‌گوید: «پدر یوسف به ما مراجعه کرد و گفت برای جراحی چشمان پسرش به هزینه زیادی نیاز دارد، اما تا همین این هزینه برای او کار ساده‌ای نیست. همان روز من موضوع را با مدیرعامل استان تهران و همچنین نماینده ولی فقیه در جمعیت استان تهران و چهارمحال و بختیاری در میان گذاشتم. یوسف بیماری‌ای نادر داشت و برای درمان آن باید از خیران کمک می‌گرفتیم. همان‌جا آقایان قول دادند تا شرایط را برای پذیرش یوسف در مرکزی مجهز و همچنین انجام عمل جراحی فراهم می‌کنند. همین‌طور هم شد و با کمک گرفتن از خیران برای تامین بخشی از هزینه‌ها و همچنین همراهی تیم‌های پزشکی مجرب، درست دو هفته پیش یوسف به تهران آمد تا در مجتمع دارویی درمانی هلال احمر ایران در تهران پارس جراحی شود.»

۲ اجرای طرح مهربانی مهر به منظور حمایت از دانش آموزان مناطق کم برخوردار کشور

«شاهرخ رامین» رئیس مجتمع دارویی درمانی هلال می‌گوید: «عمل جراحی مذکور روی کودکی انجام شد که توسط تیم جوانان استان تهران در روستای ده‌کهنه شهرستان لردگان شناسایی شده بود. خانواده این کودک توانایی تامین هزینه عمل جراحی را نداشتند که با کمک خیر تهرانی این امر تسهیل شد و امید است پس از نصب لنزها این کودک لردگانی بینایی خود را به صورت کامل به دست آورد. هزینه‌های عمل این کودک توسط خیر نیوکوار تامین شده است.»

دکتر شاهرخ رامین با اشاره به طرح مهربانی مهر ادامه می‌دهد: «طرح مهربانی مهر به منظور حمایت از دانش آموزان مناطق کم برخوردار کشور، توسط سازمان جوانان جمعیت هلال احمر مطرح و در سطح جمعیت هلال احمر استان‌ها اجرایی شد. بر همین اساس بیماران نیازمندی با مشکلات چشمی مزمن از سوی جمعیت هلال احمر استان تهران شناسایی و جهت درمان به این مجتمع معرفی شدند.» □

روایت یک اقدام مومنانه و خیرخواهانه

«یوسف» بینا شد!

دارویی درمانی هلال احمر ایران با هدف حمایت از سلامت دانش آموزان نیازمند طرح مهربانی مهر را آغاز کرده است. بنا به گفته مسئولان جمعیت هلال احمر، طرح مهربانی مهر به منظور حمایت از دانش آموزان مناطق کم برخوردار کشور اجرایی می‌شود. بر همین اساس بیماران نیازمندی با مشکلات چشمی مزمن از سوی جمعیت هلال احمر استان تهران شناسایی و جهت درمان به این مجتمع معرفی می‌شوند.

یوسف اولین بیمار با مشکل جابجایی و کندی لنز داخل چشمی و بینایی یک دهم درصد بوده است که به همت پزشک متخصص چشم و فلوشیپ شبکیه تحت عمل جراحی قرار گرفته است. لازم به ذکر است هزینه‌های عمل این بیمار که از شهرستان لردگان استان چهارمحال و بختیاری به مجتمع دارویی درمانی هلال احمر ایران معرفی گردید؛ توسط خیری نیوکوار تامین شده است و این یعنی یک ایثار اجتماعی دیگر.

زمین مجتمع دارویی درمانی هلال احمر ایران در سال ۱۳۴۳ توسط بانویی نیک اندیش به نام سرکار خانم «پری آگاهی آرش» به جمعیت شیر و خورشید وقت، وقف شد. پس از آن جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران نیز از سال ۱۳۷۸ فعالیت‌های درمانی خود را همان‌طور که خواسته مرحومه آگاهی آرش بود؛ آغاز کرد. هم‌اکنون این مجتمع در قالب کلینیک‌های تخصصی و فوق تخصصی چشم پزشکی، دندانپزشکی، درمان ناباروری، پوست و مو و زیبایی، قلب و عروق و همودیالیز به عموم مراجعین عزیز از سراسر کشور خدمت‌رسانی می‌نماید.

روایت این اقدام خیرخواهانه توسط حجت الاسلام والمسلمین سلطانی، مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر استان تهران را شبکه‌های اجتماعی بازتاب‌های بسیاری داشت. مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر استان تهران از این حرکت مومنانه قدردانی کرد.

با همت خیرین، مدیران و کارکنان جمعیت هلال احمر استان تهران، چشمان یوسف، کودک ۹ ساله، بینایی خود را به دست آورد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی

حوزه نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر، با پیگیری و اجرای عمل موفق چشمان کم بینای یوسف، کودک ۹ ساله اهل روستای شهرستان لردگان استان چهارمحال و بختیاری توسط جمعی از خیرین، مدیران و کارکنان جمعیت هلال احمر استان تهران، وی می‌تواند به زودی با انجام دو جراحی موفق، درس بخواند و زندگی کند.

یوسف ۹ سال دارد؛ اهل روستایی از شهرستان لردگان استان چهارمحال و بختیاری. اهالی روستا می‌گویند: «یوسف عاشق خواندن است.» شاید همین ذوق و اشتیاق خواندن باعث شد تا معلم فداکارش راغب شود برای پیگیری حل یک رنج هشت ساله. در مورد چه رنجی حرف می‌زنم؟ رنج نابینایی.

۳ معلم فداکاری بی تفاوت نیست!

بگذارید این ایثار اجتماعی را با هم بازخوانی کنیم: «یوسف» نه سال دارد؛ دوست دارد بخواند، نمی‌تواند. معلم فداکار این خواستن را درک می‌کند و نمی‌تواند بی تفاوت باشد، او خود را در برابر رنج یوسف مسئول می‌داند. لابد می‌پرسید معلم چه می‌کند؟ پیگیری. بدون آن که عکس سلفی بگیرد! اقدام نمایشی کند، پیگیری می‌کند.

نتیجه این ایثار اجتماعی چه شد؟ «بازگشت بینایی یوسف». یوسف با انجام دو عمل موفق که در مجتمع دارویی درمانی هلال احمر ایران در تهران پایان یافت، بینایی خود را کاملاً بدست آورد و حالا با خیالی آسوده، می‌تواند کودکی کند، درس بخواند و از خواندن لذت ببرد. این کودک با پیگیری‌های معلم فداکار خود و مشارکت جمعیت هلال احمر استان تهران در مجتمع درمانی هلال احمر ایران واقع در تهرانپارس روند درمان خود را آغاز کرده و حالا می‌تواند می‌بیند؛ این یعنی یک ایثار اجتماعی موثر.

۴ طرح مهربانی؛ یک ایثار اجتماعی

نام طرح خیرخواهانه‌ای که چشم‌های یوسف را بینا کرد؛ طرح مهربانی است. مجتمع

به همت هلال احمر شهرستان
خرم‌آباد برگزار شد

همایش عفاف و حجاب

« از سوی دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت هلال احمر لرستان، نشست فرهنگی عفاف و حجاب برگزار شد. حجت الاسلام و المسلمین منصوری مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت هلال احمر لرستان با بیان اینکه عفاف و حجاب دو موضوع جدایی ناپذیر از یکدیگر است افزود: عفاف به معنی پاک بودن چشم، زبان، اعضاء و جوارح بدن و رفتار است.

در پایان این برنامه سئوالاتی مطرح و به پاسخ‌های ارائه شده جوایزی اهداء شد. □

□ **دیدار با خانواده شهیدان میراب زاده و تفاق**
مدیرعامل، مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه، معاونین و مدیران ستادی جمعیت هلال احمر استان خوزستان، با خانواده شهیدان میراب زاده و تفاق دیدار و به مقام آنان ادای احترام کردند. در این دیدار که به مناسبت ایام ولادت حضرت زهرا علیها السلام و روز زن برگزار شد، به نقش بی بدیل مادران شهیدان در تربیت و به اوج رساندن آن عزیزان اشاره و یاد و خاطره شهیدان گرامی داشته شد. همچنین در این مراسم از مادر و همسر شهیدان میراب زاده و همچنین همسر و فرزند شهیدان تفاق و میراب زاده با اهدای لوح تقدیر شد.

این قبیل

برنامه‌ها می‌تواند

میزان همدلی و

نشاط کارکنان

را ارتقا بخشد و

آمادگی جسمانی

و چابکی را که

شرط حضور

مناسب در

حوادث و

رویدادهاست را

برای نیروهای

هلال احمر

تقویت کند

توسط هلال احمر طارم انجام شد تکریم خانواده شهدا

« رئیس جمعیت هلال احمر شهرستان طارم، امام جمعه آبرو و رئیس بنیاد این شهرستان با همکاری و هماهنگی مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر استان زنجان، از خانواده‌های شهیدان والا مقام افضل اکبری و صیاف علی همتی تکریم کردند.

امام جمعه شهر آبرو با قدردانی از رشادت و فداکاری ایثارگران در هشت سال دفاع مقدس گفت: شهدا و ایثارگران بر تمامی آحاد جامعه حق دارند چرا که اقتدار و عزت ایران اسلامی مدیون رشادت و جانفشانی آنهاست. تکریم و دیدار با خانواده شهدا و ایثارگران وظیفه مهم مسئولان به شمار می‌رود و باید یاد و نام شهدا، ایثارگری و جانفشانی جانبازان در جامعه همواره زنده نگه داشته شود.

رئیس جمعیت هلال احمر شهرستان طارم نیز در ادامه یادآوری کرد: دیدار با پدران و مادران و خانواده شهدا و تکریم این عزیزان سعادت است که نصیبمان می‌شود و دعای خیر این عزیزان همیشه یاری رسان نظام اسلامی در عبور از سختی‌ها بوده است. □

چند خبر از دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر خوزستان

از تکریم خانواده معظم شهدا تا روایت انقلاب

در ماه گذشته دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت هلال احمر خوزستان برنامه‌های متعدد فرهنگی و دینی را برگزار کرده است که در ادامه گزارشی از آنها را با هم می‌خوانیم. ■

□ **نشست شورای فرهنگی هلال احمر خوزستان**
نشست شورای فرهنگی هلال احمر با دستور کار ارائه برنامه‌های پیشنهادی عید مبعث، اعیاد شعبانیه و فعالیت‌های فرهنگی در ایام نوروز تشکیل شد.

در این نشست حجت‌الاسلام و المسلمین محمد انصاری مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر خوزستان، دکتر علی خدادادی مدیرعامل جمعیت هلال احمر استان خوزستان و حجت‌الاسلام و المسلمین سید محسن شفیعی رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌های استان خوزستان به ارائه برنامه‌های پیشنهادی در حوزه‌های تخصصی خود پرداختند.

□ **اختتامیه مسابقات ورزشی جام وحدت**
آیین اختتامیه مسابقات فوتسال جام وحدت، همزمان با میلاد حضرت زهرا علیها السلام در فضایی صمیمی و پر نشاط برگزار شد. این مسابقات که مصوب سی امین جلسه شورای فرهنگی هلال احمر بوده است، با حمایت و همکاری مدیر عامل و مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر خوزستان برگزار شد.

در این برنامه حجت‌الاسلام و المسلمین محمد انصاری با تقدیر از شوق و شور توصیف کرد و گفت: این قبیل برنامه‌ها سرشار از شوق و شور توصیف کرد و گفت: این قبیل برنامه‌ها می‌تواند میزان همدلی و نشاط کارکنان را ارتقا بخشد و آمادگی جسمانی و چابکی را که شرط حضور مناسب در حوادث و رویدادهاست را برای نیروهای هلال احمر تقویت کند. در ادامه نیز مسئول برگزاری این دوره از مسابقات، گزارشی از روند برگزاری جام وحدت ارائه و در پایان به سه تیم برترین مسابقات هدایایی اهدا شد.

« **تکریم مادران و خانواده‌های معظم شهدا**
به مناسبت وفات حضرت ام البنین علیها السلام و روز تکریم از مادران و همسران شهدا، از خانواده شهیدان وحید و محمود طیبی (شهدای دفاع مقدس) و شهید فاطمی اطهر (شهید مدافع حرم) تجلیل شد. در این دیدار که با برنامه ریزی شعبه کلانشهر اهواز و همراهی معاون داوطلبان و مشاور امور بانوان هلال احمر خوزستان انجام گرفت، با اهدای لوح و دسته گل از خانواده‌های این شهیدان تجلیل به عمل آمد. همچنین خانواده‌های شهدا با در اختیار قرار دادن وصیت‌نامه شهدای خود به مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر استان خوزستان در ارتباط با سجایا و خاطرات فرزندان خود مطالبی را ارائه نمودند.

□ **روایت انقلاب در بیان مبارز ۸۰ ساله خوزستانی**
طی مراسمی از سوی دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر خوزستان، سید موسی بلادیان از مبارزین دوران ستم شاهی و فعال عرصه‌های فرهنگی، نقش مردم اهواز در پیروزی انقلاب اسلامی را روایت کرد. در پایان مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر خوزستان هم از روایتگری وی و حضور اعضا و همکاران جمعیت هلال احمر در این آئین تقدیر و تشکر نمود.

نماینده ولی فقیه در هلال احمر در مراسم افتتاح دومین آیین طرح ملی «رفیق خوشبخت ما» عنوان کرد

شهید سلیمانی اسوه ارزشمند برای جوانان

« مراسم افتتاحیه دومین آیین یادواره سردار شهادت شهید سرفراز سردار قاسم سلیمانی با عنوان «طرح ملی رفیق خوشبخت ما» با حضور حجت الاسلام والمسلمین معزی، نماینده ولی فقیه در جمعیت هلال احمر، دکتر قاضی زاده هاشمی، رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران، دکتر پیرحسین کولیوند، رئیس جمعیت هلال احمر، جمعی از مسئولان کشوری و لشکری، اصحاب رسانه و مسئولان جمعیت هلال احمر برگزار شد. حجت الاسلام والمسلمین معزی در این مراسم که در سالروز شهادت امام هادی علیه السلام برگزار شد، درباره اهمیت لزوم بهره گرفتن از سیره زندگی اهل بیت علیهم السلام، کلام و سیره اهل بیت را روشنایی بخش زندگی انسان برشمرد که و منجر به رشد و ترقی و تعالی بشر می گردد. وی با اشاره به برکات معنوی، زیارت جامعه کبیره بیان کرد: «عمر امامت، امام هادی علیه السلام و اندیشه و سیره این امام بزرگوار گوهر و ذخیره ارزشمندی برای زندگی بشر به شمار می آید که زیارت جامعه کبیره یک مصداق از برکات آن است.»

حجت الاسلام والمسلمین معزی در ادامه ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهید قاسم سلیمانی به جایگاه این سردار شهید در میان آزادی خواهان اشاره کرد و افزود: «به راستی که سردار سلیمانی، سردار دل ها بود، فعالیت های او در تاریخ انقلاب اسلامی بی نظیر بوده است و همین باعث شده که احاد مختلف مردم با هر نگاهی در فقدان او حزین و اندوهگین باشند.»

« تقدیر از برگزار کنندگان

حجت الاسلام والمسلمین معزی در ادامه با تاکید بر اهمیت گوسازی از شخصیت های

بزرگ و والای ملی و دینی تاکید تصریح کرد: «سال گذشته کام نخست، یادواره شهید بزرگوار به شکل عالی و والایی برگزار شد و امسال نیز گام دوم آن با تلاش همکاران در جمعیت هلال احمر آغاز شده است. با توجه به اینکه انسان در طول تاریخ نیازمند الگو و اسوه بوده است، این آیین می تواند الگوی مناسبی را جوانان ما معرفی نماید.»

« اخلاص در عمل، رمز ماندگار سردار شهید

حجت الاسلام والمسلمین معزی با بیان اینکه اخلاص در عمل سردار سلیمانی را در تاریخ ماندگار کرد، ادامه داد: «قهرمانان شجاع و فداکار بسیاری در طول تاریخ وجود داشتند، اما هیچ یک از این چهره ها به میزان سردار سلیمانی همه دل ها را به خود جذب نکرده است. یکی از دلایل این محبوبیت اخلاص در عمل بوده است که در رفتار سردار شهید محسوس و آشکار بوده است.»

نماینده ولی فقیه در جمعیت هلال احمر با بیان اینکه مکتب سردار سلیمانی در امتداد مکتب امام حسین علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام بود، افزود: «شهید سردار سلیمانی فرزند عاشورا و درس آموخته مکتب سیدالشهدا بود.»

وی در ادامه سخنان از سازمان جوانان هلال احمر به عنوان برگزارکننده این یادواره در روزهای سخت کرونایی قدردانی کرد. وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به برخی از صفات برجسته سردار شهید سلیمانی خاطر نشان کرد: «مکتب حاج قاسم، مکتب عشق به خدا و خلق، مهربانی، شجاعت و مقاومت است.» نماینده ولی فقیه در جمعیت هلال احمر تاکید کرد: «سردار شهید حاج قاسم سلیمانی یک انسان ساده ای بود که با اخلاصی که در عمل خود داشت، تجلیل بسیاری از مردم در سراسر دنیا را جذب خود کرد.»

حجت الاسلام والمسلمین معزی با اشاره به ظرفیت میلیونی سازمان جوانان هلال احمر اضافه کرد: «جوانان جمعیت باید شهادی گرانقدر را به عنوان شاخص و الگوی خود در مسیر زندگی قرار دهند. سردار شهید قاسم سلیمانی در امتداد مکتب اهل بیت علیهم السلام الگوی بسیار خوبی برای همه و به ویژه برای نسل جوان است.»

وی در پایان بر لزوم بهره گیری از خصوصیات این شهید بزرگوار همچون تقوا، اخلاص، احسان و نیکوکاری تاکید کرد و افزود: «باید به جوانان مان بیاموزیم سودمند بودن و در خدمت جامعه بودن را بیاموزیم که این جشنواره می تواند راهی برای تحقق این اهداف باشد.» لازم به ذکر است در این مراسم دقایقی مصطفی سماواتی، مداح اهل بیت به مرثیه خوانی در سوگ شهادت امام هادی علیه السلام پرداخت.»

« اجرای دومین یادواره «رفیق خوشبخت ما»

دکتر محمد گلفشان رئیس سازمان جوانان هلال احمر در افتتاحیه این یادواره گفت: در سال ۱۳۹۹ یادواره «رفیق خوشبخت ما» برای نخستین بار به یاد شهید حاج قاسم سلیمانی برگزار شد. امسال با تاکید رئیس جمعیت و نماینده ولی فقیه در جمعیت هلال احمر، تصمیم بر آن شد که این یادواره بزرگ محدود به ایران نباشد و بنابراین امروز دومین یادواره ملی و بین المللی «رفیق خوشبخت ما» در ایام الله دهه فجر آغاز به کار می کند.

رئیس سازمان جوانان جمعیت هلال احمر گفت: این یادواره از ۱۶ بهمن ۱۴۰۰ که مصادف با شهادت امام هادی علیه السلام است، در سراسر ایران افتتاح می شود و اختتامیه آن ۲۵ تیر ۱۴۰۱ مصادف با میلاد این امام بزرگوار برگزار خواهد شد.

گلفشان یادآوری کرد: ابراز احساسات و علاقه جوانان و نوجوانان ایران به شهید سلیمانی با استقبال خوب از این یادواره مواجه و باعث شد رویداد دوم را با کیفیت بسیار بالاتر برای آشنایی هر چه بیشتر احاد جامعه به خصوص نسل جوان با سبک زندگی و الگوی رفتاری اخلاقی و تربیتی سردار دل ها در سطح جامعه ملی و بین المللی اجرا کنیم.

امسال دبیرخانه برگزاری یادواره ملی و بین المللی «رفیق خوشبخت ما» در استان قزوین است و جمعیت هلال احمر استان کرمان نیز مسئولیت پویش چلچراغ را به عهده دارد.

یادآور می شود: سال گذشته، نخستین جشنواره رفیق خوشبخت ما به پاس نکوداشت خدمات کم نظیر سردار دل ها شهید حاج قاسم سلیمانی در قالب دو رویداد ملی جشنواره فرهنگی و هنری با هدف تولید آثار و فرآورده های فرهنگی توسط هنرمندان جوان به منظور تبیین مبانی فکری و معرفی سبک زندگی حاج قاسم در ارتباط با اهداف جمعیت و دیگری پویش ملی «چلچراغ» به نیت نذر حداقل ۴۰ کار خیر و خدمت عام المنفعه توسط جوانان و مخاطبان این طرح به نیابت از این شهید عزیز اجرا شد و بیش از ۴۳ هزار و ۶۰۰ اثر هنری به دبیرخانه جشنواره ارسال و قریب به ۶۱ هزار و ۴۰۰ نفر نیز در پویش ملی چلچراغ شرکت کردند. □

ابراز احساسات

و علاقه جوانان و

نوجوانان ایران به

شهید سلیمانی

با استقبال خوب

از این یادواره

مواجه و باعث

شد رویداد دوم

را با کیفیت

بسیار بالاتر

برای آشنایی

هر چه بیشتر

احاد جامعه به

خصوص نسل

جوان با سبک

زندگی و الگوی

رفتاری اخلاقی

و تربیتی سردار

دل ها در سطح

جامعه ملی و

بین المللی اجرا

کنیم

دیدار با خانواده های شهدا در لرستان

« مدیرعامل، مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه و تعدادی از مدیران جمعیت هلال احمر لرستان، با خانواده های گرانقدر شهیدان اسماعیل رشیدی و شکرعلی بهاروندی دیدار و گفتگو کردند و به مقام این شهیدان و الامقام ادای احترام نمودند.

رضایی مدیرعامل جمعیت استان، با بیان اینکه شهیدان از همه هستی خویش عبور کردند تا امنیت و آرامش را برای ما به ارمغان آورند گفت: امروز اقتدار و صلابت کشورمان مدیون حماسه آفرینی شهیدان و ایثارگران است. دیدار با خانواده های شهدا یکی از مهمترین و ناب ترین لحظات زندگی برای ما خواهد بود و با افتخار در خدمت خانواده های شهدا و ایثارگران هستیم.

حجت الاسلام والمسلمین منصوری مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت هلال احمر لرستان نیز در ادامه تاکید کرد: وجود والدین عزیز شهدا در جامعه، مایه دلگرمی و امید است و با حضور در کنار شما عزیزان همواره برای ارائه خدمت بهتر و بیشتر به مردم، روحیه به دست می آوریم.

در این دیدار مادر شهید بهاروندی با بیان خاطراتی از فرزند شهیدش درباره نحوه اعزام و زندگی آن شهید والا مقام مطالبی بیان کرد.

در پایان این دیدارها با اهدای لوح تقدیر از مادران این شهیدان گرانقدر قدرانی به عمل آمد. □

با حضور مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در هلال احمر زنجان

نشست «روشنگری و بصیرت افزایی» برگزار شد

نشست روشنگری و بصیرت افزایی با حضور حجت الاسلام والمسلمین جواد نصیری مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در زنجان،

رئیس جمعیت هلال احمر شهرستان زنجان، مسئول امور بانوان و اعضای جمعیت هلال به مناسبت سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی برگزار شد. مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در جمعیت استان زنجان، در این نشست که با محوریت تبیین روند شکل‌گیری و ادامه نهضت انقلاب مردمی ایران برگزار شده، گفت: اولین حکومت دینی پس از حدود سیصد سال توسط ما ایرانی‌ها که همیشه طرفدار خدا، ایمان و تقوا بوده‌ایم رقم خورده است. فلسفه ایرانی ما پیش از اسلام هم حکومت را به خدا ارتباط می‌داد و جنبه دینی برای آن قائل بود و هیچ کس نمی‌تواند ایمان خود را با مال دنیا عوض کند. استقلال هم از دیگر دستاوردهایی است که جنبه دینی، عقلی و ایرانی دارد و از نظر تاریخی، ایران کشوری است که برای استقلال و عظمت خود در طول تاریخ با اقتدار ایستاده است و در تاریخ کشور ما این عظمت را همیشه مشاهده می‌کنیم و از نظر عقلی هم زیر بار ذلت دشمن زندگی کردن بی‌منطق است. استقلال قابل مقایسه با مسائل مادی نیست و کشورهایی که در دنیا عزتمند بوده‌اند، همیشه پای استقلال خود ایستادگی کرده‌اند. احیای تشیع و الگوی بیداری اسلامی که بزرگترین دستاورد حرکت امام (ره) در راستای شناساندن مکتب تشیع به جهانیان محسوب می‌شود، از دیگر دستاوردهای مهم این انقلاب است. همچنین شکوفایی علمی از راه دستیابی به فناوری هسته‌ای، سلول‌های بنیادی، پرتاب ماهواره، اختراعات نوین در صنایع نظامی، موشک‌های دوربرد نقطه زن و... و تحول معنوی و استقلال روحی مردم از راه اتکال به خدا و حریت واقعی از مهمترین دستاوردهای انقلاب شکوهمند ما است. □

یکی از فعالیت‌های اجرا

شده در برنامه

«مسیر» تهیه

یک بسته کامل

فرهنگی با عنوان

کتاب کار است

که به حاضرین

هدا شد. این

بسته که با نام

بسته آموزشی

گام دوم انقلاب

اسلامی تولید

شده، حاوی

کتاب کار مسیر

گام دوم انقلاب

اسلامی ویژه ائمه

جماعات استان

تهران، یک سی

دی حاوی ۲۰

مقاله منبر، ۲۰

ایده فرهنگی، ۲۰

ایده تربیتی، ۲۰

معرفی فیلم، ۱۰

نشریه دیواری،

۱۰ اینفوگرافیک،

۱۰ ویدئوکست و

دو بسته فلش

کارت حاوی ۲۰

ایده فرهنگی و ۲۰

ایده تربیتی ناظر

بر بیانیه گام دوم

انقلاب اسلامی

است

رسیدگی به امور مساجد، ویژه ائمه جماعات مساجد استان تهران برگزار می‌شود.

حجت الاسلام احمد رضا پرویزی، معاون جذب و آموزش مرکز رسیدگی به امور مساجد که مسئولیت این نمایشگاه را بر عهده دارد، نیز با تأکید بر لزوم پرداخت به بیانیه گام دوم در سطح اجتماعی گفت: بسته‌های آموزشی تهیه شده که سرفصل‌های آن در نمایشگاه «مسیر» ارائه می‌شوند این قابلیت را دارند که هر مسجدی با هر ظرفیت بتواند از مطالب آن در جهت تبیین بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی استفاده کند. بسته آموزشی گام دوم انقلاب اسلامی و همچنین نمایشگاه «مسیر» این قابلیت را دارد که «جهاد تبیین» در عرصه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را به منصفه ظهور و بروز برساند. امید است این کار تخصصی که ۸ ماه عملیاتی زمان برده، بتواند ما را به این هدف بزرگ برساند.

□ کتاب کار «تبیین مسیر»

نمایشگاه مسیر گام دوم انقلاب که از ۲۳ بهمن در محل محراب مرکز رسیدگی به امور مساجد میزبان ائمه جماعات برگزار شد تا سوم اسفند ماه میزبان روحانیون و ائمه منتخب جماعات بود. ائمه محترم جماعت با حضور در هر یک از غرفه‌ها با سرفصل‌های «کتاب مسیر گام دوم انقلاب اسلامی»، نحوه ارائه آن آشنا شدند.

یکی از فعالیت‌های اجرا شده در برنامه «مسیر» تهیه یک بسته کامل فرهنگی با عنوان کتاب کار است که به حاضرین اهدا شد. این بسته که با نام بسته آموزشی گام دوم انقلاب اسلامی تولید شده، حاوی کتاب کار مسیر گام دوم انقلاب اسلامی ویژه ائمه جماعات استان تهران، یک سی دی حاوی ۲۰ مقاله منبر، ۲۰ ایده فرهنگی، ۲۰ ایده تربیتی، ۲۰ معرفی فیلم، ۱۰ نشریه دیواری، ۱۰ اینفوگرافیک، ۱۰ ویدئوکست و دو بسته فلش کارت حاوی ۲۰ ایده فرهنگی و ۲۰ ایده تربیتی ناظر بر بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی است.

هر کدام از این سرفصل‌ها به همراه چند ابزار ارائه می‌شوند و با استفاده از این ابزارها امام جماعت می‌تواند برای مخاطبان خود برنامه‌های مختلفی مانند مسابقه علمی، هسته خدمت‌رسانی و... داشته باشد.

همچنین ۱۰ اینفوگرافیک در قالب یک سی دی در بسته آموزشی قرار داده شده که امام جماعت می‌تواند مطالب را دریافت و آن را در فضای مجازی بارگذاری کند و یا به عنوان مثال بین دو نماز اینفوگرافیک‌های آن را شرح دهد. این کتاب کار به ائمه جماعات کمک می‌کند که آنها برای مخاطبان خود اعم از نوجوان، جوان، نمازگزار و غیر نمازگزار محتوا و ایده‌های فرهنگی برای طول سال داشته باشند و بیانیه گام دوم انقلاب مقام معظم رهبری را در مساجد عملیاتی کنند. یکی از محورهای اصلی در این برنامه فرهنگی آگاهی از موقعیت ایران در دوران قیل از انقلاب اسلامی است. همچنین این نمایشگاه فعالیت‌هایی که ائمه جماعات باید در گام دوم انقلاب انجام دهند، را تبیین می‌کند. □

جایی رسیده که اکنون اثرگذاری خط‌خط‌ناک و عملیات گسترده آن به وضوح قابل مشاهده است.

□ قدردانی از بچه مسجدی‌ها

هدف از اجرای طرح مسیر، تجهیزسازی مساجد به ابزارهای لازم برای تبیین معارف انقلاب اسلامی است؛ موضوعی که امام جمعه موقت تهران نیز به آن اشاره دارد. حجت الاسلام والمسلمین محمد جواد حاج علی اکبری معتقد است که «جهاد تبیین» وظیفه اصلی خواص است، اما افراد متدین نیز باید در میدان پیش‌رو حضور یابند و آن را باید به یک فرهنگ عمومی بدل سازند.

رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه گفت: در عملیات پیش‌رو هدف این است که جوانان فعال مسجدی تنها به عنوان یک واسطه پیام را منتشر کنند، نه اینکه در این مورد آموزش ببینند. چون آنها ممکن است خود را بی‌نیاز از آموزش بدانند.

حجت الاسلام محمد ابراهیم رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد نیز بر همکاری‌های مشترک فرهنگی با جمعیت هلال احمر تأکید کرد و افزود: همکاران فرهنگی جمعیت هلال احمر نیز می‌توانند از این بسته فرهنگی در جهت سیاست‌های مردمی و مشارکتی خود بهره‌مند شوند. این نمایشگاه به همت معاونت جذب و آموزش مرکز

بزرگاری (نمایشگاه مسیر گام دوم انقلاب) ویژه ائمه جماعات

حرکت در مسیر «تبیین»

«نمایشگاه مسیر گام دوم انقلاب» ویژه ائمه جماعات در مرکز آموزش محراب مرکز رسیدگی به امور مساجد با حضور حجت الاسلام والمسلمین محمد جواد حاج علی اکبری، رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه و حجت الاسلام والمسلمین موسوی نیا مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در سازمان داوطلبان هلال احمر به نمایندگی از سوی نماینده رهبر معظم انقلاب در جمعیت افتتاح شد. این نمایشگاه تلاش دارد تا رهنمودهای مقام معظم رهبری در زمینه گام دوم انقلاب را به همت ائمه جماعات در میان شهروندان به اشتراک بگذارد.

امام جمعه موقت تهران در این مراسم ضمن قدردانی از برگزارکنندگان این نمایشگاه بر لزوم تبیین صحیح دستاوردهای انقلاب و بیانیه گام دوم مقام معظم رهبری تأکید کرد. وی «جهاد تبیین» را در موقعیتی کنونی کشور یک ضرورت برشمرد و افزود: اگر قرار باشد یک دستور کار جمعی برای جامعه نخبگان از ساحت امامت و ولایت معین شود، مسئله «جهاد تبیین» است.

بنا به گفته وی مطالعه میدانی نشان می‌دهد تاخیر حضور و لکنت زبان سامانه‌ها و رسانه‌های مختلف انقلاب اسلامی، میدان را خالی کرده و عرصه را برای تاخت و تاز ناچوانمردانه دشمنان باز گذاشته است. حجت الاسلام والمسلمین محمد جواد حاج علی اکبری با اشاره به سخنان و رهنمودهای مقام معظم رهبری در موضوع تبیین دستاوردهای انقلاب تصریح کرد: جریان تحریف که بارها رهبر حکیم و عالیقدر آن را یادآوری کرده‌اند به

تقدیم به همسران شهید شهدا
تقدیم به زنانی که کسی از آن‌ها نوشت و نگفت...

یاس‌های کبود سرگردان میان درها

فاطمه زنجانی

۴۳ سال بعد، سال ۱۳۹۸ شمسی:

ظهر عاشورا است. فرش‌چیان زنانی در حجاب تصویر می‌کند که سر بر اسب‌های بی‌سوار گذاشته‌اند. آخ که چه غریبانه و گشنده...

۴۳ سال بعد، سال ۱۳۹۸ شمسی:

فرش‌چیان دیگر لازم نیست ظهرهای عاشورا را قلم بزنند. زنان یکی یکی از تابلوها بیرون آمده‌اند. اسب‌ها جای به تابوت داده‌اند. من، این جا، در پارسی که زنانش فرش‌چیان و عاشورا و اسب و تابوت نمی‌فهمند، به تصویر زنی خیره شده‌ام که چادر بر صورت کشیده و سر در آغوش تابوتی که قرمز، سپید و سبز ایران آن را در خود گرفته، به راز و نیاز است.

خودم را جای او تصور کنم. تصورم اما دوام نمی‌آورد. مثل غریقی در آب می‌ترسد... دست و پامی‌زند... و بعد تنفسش از حرکت باز می‌ایستد...

دارم خودم را به جای زنان تابلوی زنده تصور می‌کنم. دست‌هایم می‌لرزند. سردم می‌شود. حرکات پاورچین پاورچین خون را درون بطن‌هایم می‌فهمم. بوی خون سوخته توی فضا می‌پیچد... تصورم رفت و آمد می‌کند. بین قلب دو وزن. یکی می‌داند «پرتیر» شدن همسرش ممکن هر لحظه است و یکی نمی‌داند همسرش سرباز است و از آینده با مردش رویا می‌چیند: بانوی اول، هر روز می‌داند ممکن است امروزش همان روز باشد؛ همسرش صبح برود، شب نیاید و به جای آن گوشه همیشه توی خانه، در سردخانه به خواب برود.

بانوی دوم اما، یک روز از همه جایی خبر؛ از شغل، از مکان و از زمان، برایش خبر می‌آورند که همسرش رفته و دیگر توی قاب در ظاهر نمی‌شود.

دارم به هر دو زن نشسته در دو طرفم نگاه می‌کنم. از عهده‌ام خارج است. فکر کن! یک جا همه چیز از دست بدهی و هیچ چیز برایت نماند؛ فرصت شنیدن دوباره صدایش، شنیدن آوایش وقتی هوا را کنار می‌زند تا برسد به تو و به گوشت بنشیند... صدای خنده‌هایش... قامت مردانه‌اش... و...

من فکر می‌کنم کمتر کسی است که بعد از یک این چنین سوگ ملی‌ای به زنان تابلوی فرش‌چیان فکر کند، و چشمی، لااقل یکی از آن همه قطره اشک را، تقدیم این بانوان کند. که درد همه می‌شود شهادت آن مرد. غافل از این که پشت سر آن تابوت سپید و قرمز و سبز، یک زن زودتر، پنهانی، سپید و شهید شده است. خیلی قبل‌تر از همسرش؛ بی‌تابوت، بی‌پرچم، بی‌اشک، بی‌کفن... که کمتر کسی توجه می‌کند که برای اینکه یک مرد شهید بشود اول باید انسان مجاهد درون همسرش قیام کند، لباس رزم بپوشد و شهید شود. و من یقین دارم این زن‌ها زودتر از مردشان توسط اله‌العالمین انتخاب شده‌اند. زودتر مرد میدان شده‌اند. و زودتر چیده شده‌اند؛ یاس‌های کبود سرگردان میان درها... □

rcs_mehromah

صفحه اینستاگرام ماهانامه مهروماه راه اندازی شد

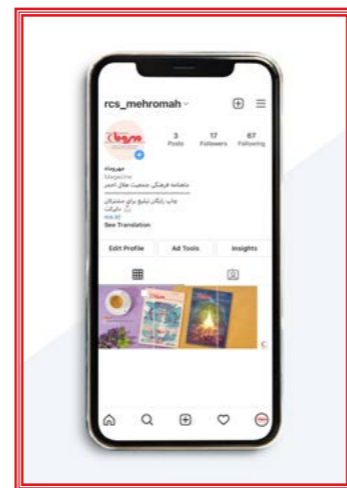
صفحه اینستاگرام ماهانامه مهروماه پل ارتباطی بین ماست، هم نقد و نظر شما را می‌شنویم هم گزیده‌ای از مطالب هر شماره را در آن با هم مرور می‌کنیم. نوشته‌ها و مطالب مفید شما را نیز از این طریق با دیگر مخاطبان در سرتاسر ایران به اشتراک می‌گذاریم. از همه مهم‌تر اگر صاحب کسب و کاری هستید که مایلید آن را به مخاطبان ماهانامه مهروماه معرفی کنید، ما بصورت رایگان آگهی شمارا چاپ می‌کنیم.

برای این کاری بایست:

۱. صفحه ماهانامه مهروماه به آدرس rcs_mehromah رادنبال کنید.

۲. از طریق دایرکت درخواست خود را ثبت کنید.

بعد از بررسی‌های اولیه؛ تبلیغ کسب و کار شما که می‌تواند شامل انواع محصولات و خدمات خانگی، تجاری و... باشد هم در مجله و هم در صفحه ماهانامه مهروماه منتشر خواهد شد به این صورت شما در معرض دید خانواده بزرگ همکاران و امدادگران در جمعیت هلال احمر خواهید بود. □

پاسخ صحیح شماره ۲۹: ۳ ۴ ۲ ۳ ۱ ۴ ۲ ۱

برندگان شماره ۲۹

- ۹۱۲۵۴۵۱ **۲ اعظم چراغعلی. تهران
- ۹۱۷۷۴۲۱ **۴ راضیه. کهگیلویه و بویراحمد. یاسوج
- ۹۱۲۵۰۱۷ **۷ گیتی علی اکبر. تهران
- ۹۹۱۳۷۶۶ **۸ فرزانه رحمانپور. چهارمحال و بختیاری
- ۹۹۳۵۰۰۷ **۸ یاسمین پیرهادی. مرکزی
- ۹۹۲۶۸۱۱ **۹ آقاجان حاتمیان. کهگیلویه و بویراحمد. یاسوج
- ۹۱۸۸۴۱۶ **۷ یاسر ملک حسینی. ایلام
- ۹۱۳۰۳۵۷ **۳ سعادت حیدریان. چهارمحال و بختیاری
- ۹۱۷۰۹۸۳ **۵ اسماعیل مرادیان. کهگیلویه و بویراحمد
- ۹۱۲۷۸۶۲ **۶ محمد شهسواری. قزوین
- ۹۰۳۳۱۶۵ **۸ سید عرفان مهدوی. خراسان رضوی. مشهد
- ۹۱۴۴۰۴۲ **۱ لیلانادری باهر. آذربایجان شرقی
- ۹۱۱۳۷۳۳ **۳ سهیل متکی. گلستان. بندرگز
- ۹۹۰۳۶۷۴ **۲ حسین حجی زاده. خراسان شمالی. اسفراین
- ۹۳۰۳۱۳۵ **۵ رمضان صالحی قرامحمدی. زنجان. خدابنده
- ۹۱۳۳۸۲۷ **۰ مهرباب پودش. چهارمحال و بختیاری. شهرکرد
- ۹۱۰۰۸۴۹ **۲ نوش افرین صوفی. مرکزی
- ۹۳۳۲۷۱۱ **۶ سمیه منصوری. اصفهان
- ۹۱۴۴۰۳۷ **۱ یعقوب محمد حسن زاده. آذربایجان شرقی. تبریز
- ۹۱۱۷۷۱۹ **۴ تیموری. گلستان. بندرگز
- ۹۱۲۷۴۵۹ **۱ محمدتقی جهانشاهلواصل. زنجان. خدابنده
- ۹۱۰۷۶۷۷ **۳ مریم کریملو. آذربایجان غربی. خوی
- ۹۰۳۳۴۲۳ **۰ الناعصار. خراسان رضوی
- ۹۱۸۸۴۲۰ **۴ حسن شاه نظر. ایلام
- ۹۹۴۵۹۵۶ **۰ رومینا اسدیان. چهارمحال و بختیاری. شهرکرد
- ۹۱۷۶۶۵۵ **۷ مرضیه حاتمیان. کهگیلویه و بویراحمد. یاسوج
- ۹۱۵۵۳۳۸ **۹ فاطمه حسین زاده. خراسان رضوی
- ۹۱۲۱۳۴۲ **۶ آذر بهنامی. تهران
- ۹۱۴۷۵۶۵ **۱ رحمن سلطانی. آذربایجان شرقی. تبریز
- ۹۱۳۱۹۷۱ **۲ مرضیه هزاره. کرمان
- ۹۱۴۳۴۸۴ **۸ روزبه معماری. آذربایجان غربی. ارومیه
- ۹۱۲۸۱۰۱ **۱ لیلاروستایی. تهران
- ۹۱۵۹۶۵۰ **۵ محمدعلی احمدی زهان. خراسان جنوبی
- ۹۹۱۴۷۵۴ **۵ سیدشمس الدین کریمی یوسفی. گیلان
- ۹۱۴۴۳۱۲ **۶ کمال مفتخرهریس. آذربایجان شرقی. مهربان
- ۹۱۴۳۴۵۶ **۵ زهرا غفارنژادمقدم. آذربایجان غربی. ارومیه
- ۹۱۴۱۶۰۶ **۸ مهدی شکارچی. آذربایجان غربی. خوی
- ۹۱۵۷۲۶۹ **۹ فاطمه باغانی. خراسان جنوبی
- ۹۳۷۵۳۷۳ **۴ فریده کنگانی. خراسان جنوبی. فردوس
- ۹۳۵۲۹۷۶ **۹ محمد ملاحسنی. قزوین

پاسخ صحیح شماره ۳۰: ۳ ۴ ۳ ۱ ۴ ۴ ۲ ۳

برندگان شماره ۳۰

- ۹۱۲۵۲۰۵ **۸ عباداله حمدی. تهران
- ۹۱۴۳۱۶۶ **۵ فریده ایران خواه. آذربایجان شرقی. تبریز
- ۹۱۵۳۳۵۹ **۳ سیدحسین لاژوردی. خراسان جنوبی. فردوس
- ۹۱۷۷۶۱۰ **۱ حسن تشکریان جهرمی. هرمزگان. بندرعباس
- ۹۱۳۸۵۷۴ **۵ مهدی حاتمی بهابادی. یزد. بهاباد
- ۹۱۸۹۷۹۶ **۴ محمدصادق غیورنیا. کردستان
- ۹۱۳۵۹۳۲ **۷ نازنین حسینی. چهارمحال و بختیاری
- ۹۱۳۲۸۵۱ **۳ صفرا صفرنژاد بروجنی. چهارمحال و بختیاری
- ۹۳۸۴۱۸۳ **۹ رقیه سادات مزاری مقدم. خراسان جنوبی. طبس
- ۹۱۵۱۷۷۸ **۳ سید محمد مهدوی. مشهد
- ۹۱۴۲۶۹۱ **۹ امین فتحعلی زاده. آذربایجان غربی
- ۹۱۷۸۷۵۳ **۹ زینب آتشی، استان بوشهر
- ۹۹۰۷۰۶۰ **۳ مرضیه نیکنام. خراسان رضوی
- ۹۱۵۷۲۰۶ **۷ صادق سلمانی. خراسان جنوبی
- ۹۱۵۸۶۰۳ **۷ فاطمه افضلی. خراسان رضوی
- ۹۱۸۶۲۰۱ **۷ زهرا سهرابی. مرکزی
- ۹۱۸۶۵۱۵ **۴ پریسا یوسفی. کردستان. سنندج
- ۹۱۳۷۲۱۳ **۰ آرزو کریمی. چهارمحال و بختیاری. شهرکرد
- ۹۱۳۱۹۹۸ **۶ مرتضی خادم زاده. کرمان
- ۹۱۲۴۳۴۶ **۰ حسین صفری. تهران
- ۹۱۶۶۷۱۱ **۹ فلورا صدری. فارس. شیراز
- ۹۱۵۳۲۴۵ **۷ زهرا ضیغمی. خراسان رضوی
- ۹۱۳۸۸۱۹ **۹ عباس قلی خسروی. چهارمحال و بختیاری
- ۹۱۴۳۴۵۶ **۵ زهرا غفارنژادمقدم. آذربایجان غربی. ارومیه
- ۹۱۴۴۲۰۱ **۹ فاطمه رحیم زاده. آذربایجان شرقی. مراغه
- ۹۱۸۷۸۶۷ **۸ فاطمه رحیمی. کردستان
- ۹۱۳۲۹۵۶ **۵ زهرا اسحاقی. کرمان
- ۹۱۲۶۷۹۴ **۶ حمید قوبدل. تهران
- ۹۱۴۱۰۰۱ **۵ مهدی هادی. آذربایجان شرقی. تبریز
- ۹۱۵۳۶۲۵ **۳ عزت طاهری. خراسان جنوبی
- ۹۱۸۷۲۵۶ **۴ یوسف نظری. کرمانشاه
- ۹۰۳۰۲۲۳ **۳ مصطفی رحیمی. البرز
- ۹۳۸۲۹۳۶ **۷ مجتبی حیدرزاده. تهران
- ۹۱۸۸۷۳۹ **۴ معصومه دهقانی. کردستان
- ۹۱۴۷۵۶۵ **۱ رحمن سلطانی. آذربایجان شرقی. تبریز
- ۹۱۳۱۹۹۶ **۷ مجیدرضا ارباب، کرمان
- ۹۱۱۵۶۰۲ **۱ علیرضا پورعلی فتیده. گیلان. رودسر
- ۹۳۳۰۶۹۵ **۲ بتول محمد رضا خانی. کرمان
- ۹۱۷۱۰۱۵ **۲ فرشته دویی. فارس
- ۹۱۴۹۳۹۱ **۹ سیروس همتی. آذربایجان غربی. ارومیه

جهت دریافت جوایز خود به دفتر حوزه نمایندگی استان خود مراجعه نمایید.

زمان ارسال پیام تا ۳۰ اردیبهشت

مسابقه پیامکی مهروماه

علاقه مندان به شرکت در مسابقه پیامکی مهروماه می توانند با مطالعه سؤالات زیر، پاسخ آن را در بخش های مختلف مجله پیدا و به سامانه ۰۴۸۶۶۴۴۰۰۴۸ ارسال کنند.
پاسخ شما باید یک عدد ۸ رقمی باشد که هر رقم آن گزینه صحیح هر یک از سؤالات است. به طور مثال: در سوال یک، پاسخ شماره ۲ صحیح است و در سوال دو گزینه شماره ۴ و در سوال سه گزینه شماره ۱ و... عدد گزینه ارسالی شما این خواهد بود: ۱-۴-۲-۱-۲-۱-۲-۱
ضمناً همراه ۸ عدد ارسالی، نام و نام خانوادگی خود و نام استان محل خدمت خود را حتماً قید کنید.
به برگزیدگان جوایزی اهدا می شود.

مهروماه

صفحه اینستاگرام ماهنامه «مهروماه» راه اندازی شد

rcs_mehromah

rcs_mehromah @ ما را دنبال کنید؛ چاپ رایگان تبلیغ برای مخاطبان

نخستین زبانی که قرآن کریم به آن ترجمه شده چه بود؟
۱. عربی ۲. فارسی ۳. ترکی ۴. انگلیسی

۰۱

یکی از ابعاد مهم بصیرت در زندگی موحدان چیست؟
۱. بصیرت اخلاقی ۲. بصیرت ذهنی ۳. بصیرت تقوایی ۴. بصیرت انسانی

۰۲

بعثت پیامبر اکرم (ص) در کدام کتب دینی پیشگویی شده بود؟
۱. تورات ۲. انجیل ۳. قرآن کریم ۴. موارد الف و ب

۰۳

شاه کلید قلعه آرامش و رضایتمندی چیست؟
۱. ایمان ۲. تقوا ۳. نماز ۴. روزه

۰۴

قانون خلع ید انگلیسی ها مربوط به کدام واقعه تاریخی است؟
۱. کودتای ۲۸ مرداد ۲. به توپ بستن مجلس ۳. تصویب قانون ۹ ماده ای ملی شدن نفت ۴. جنگ جهانی دوم

۰۵

«دخو» نام مستعار چه کسی است؟
۱. علی اکبر دهخدا ۲. پروین اعتصامی ۳. رییس علی دلواری ۴. ملک الشعرای بهار

۰۶

پایه گذار نهضت های اسلامی معاصر کیست؟
۱. شیخ محمد عبده ۲. اقبال لاهوری ۳. سید جمال الدین اسدآبادی ۴. شهید مطهری

۰۷

فیلم تک تیرانداز درباره چه کسی است؟
۱. شهید منصور ستاری ۲. شهید عبدالرسول زرین ۳. شهید داریوش رضایی نژاد ۴. شهید حمید باکری

۰۸

عیدی برای همه

برای گره‌های بسته، دست و دل باز باشیم

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش عالی،
علم و فناوری

